

Institutt for sammenliknende politikk

Universitetet i Bergen

**Sannfinnene og Sverigedemokratene:
Populistiske høyreradikalister?
En analyse av partienes policymessige
preferanser, og ideologi, fra 2010-2013.**

Masteroppgave

Sami Patrikainen Skogstad

Våren 2013

Sammendrag

Denne studien er basert på følgende forskningsspørsmål: Hvordan sammenfaller Sverigedemokratenes (SD) og Sannfinnenes (PS) policymessige preferanser, og ideologi, fra 2010-2013, med et populistisk, høyreradikalt rammeverk?

Studien har sitt utspring fra den forskningsmessige uenigheten, spesielt i nyere tid, relatert til hvilken partifamilie SD og PS respektivt tilhører. Mens en rekke betegnelser har vært foreslått for å klassifisere de to partiene, ble det tatt utgangspunkt i at begge har blitt betraktet som å tilhøre den populistiske, høyreradikale partifamilien.

Studiens teoretiske rammeverk sentrerer rundt to aspekter. Basert på nyere litteratur, etableres det først hvordan vesteuropeiske, populistiske høyreradikalister tradisjonelt plasserer seg innen tre politiske dimensjoner. For det andre beskrives ideologiske kjernen til partifamilien, som i henhold til Mudde (2007) består av nativisme, autoritarisme, og populisme.

Analysen av hvorvidt SD og PS møter de to kriteriene for inkludering til partifamilien, var todelt. For å etablere hvorvidt partienes saksposisjoner sammenfaller med populistiske høyreradikalisters, ble det foretatt en form for kvantitativ innholdsanalyse, basert på en konfrontasjonstilnærming. For å vurdere det ideologiske kriteriet, ble det anvendt en kvalitativ ideologianalyse. Studiens primære datagrunnlag består av partiprogrammer fra 2010-2013. Det suppleres også med utspill fra partielitene, i både media og partiaviser.

Resultatene viste først at partienes saksposisjoner sammenfalt relativt bra med de populistiske høyreradikalistenes. Det viktigste unntaket var PS sin relativt liberale tilnærming til arbeidsinnvandring; SD fremstod som det mest ekskluderende partiet relatert til innvandring.

For det andre viste resultatene hvordan SDs ideologiske kjerne består av nativisme, noe partiet kombinerer med autoritarisme, populisme, og sosialkonservatisme. PS kombinerer kulturell nasjonalisme med populisme innen sin ideologiske kjerne, mens ideologien også består av autoritarisme, tradisjonisme, og en form for sosial egalitarisme. Det viktigste funnet er at PS mangler den sterke fremmedfrykten som står sentralt for de populistiske høyreradikalistene, og at partiet derfor kun utviser en sporadisk nativisme. Samtidig fremviser enkelte PS-representanter en sterkere fremmedfrykt, enn hva man ser fra offisielt hold.

Basert på hvordan SDs policypreferanser, og ideologiske kjerne, sammenfaller relativt bra med partifamiliens profil, klassifiseres partiet som populistisk høyreradikalt. Gitt hvordan PS mangler en sterk fremmedfrykt, men fremdeles kombinerer kulturell nasjonalisme med populisme, argumenterer studien for at partiet bør klassifiseres som populistisk nasjonalistisk. Gitt at PS også besitter et relativt egalitært, sosialt utgangspunkt, argumenterer studien for at høyrebegrepet, i betydningen av en aksept for en naturlig orden med ulikheter, ikke bør anvendes når PS skal klassifiseres.

Den primære implikasjonen av studien er hvordan SD og PS bør anses som relativt liknende partier, samtidig som det hersker noen viktige forskjeller mellom dem.

Sami Patrikainen Skogstad
Bergen, juni 2013

Forord

Med denne oppgaven er en lang og komplisert prosess overstått. Siden jeg våren 2012 bestemte meg for å skrive om Sannfinnene og Sverigedemokratene, og siden skriveprosessen startet i august, har det både vært nedturer og oppturer, men til slutt kom jeg altså i mål. Selv om tvilen underveis har meldt seg, spesielt under lesningen av hundrevis av sider med komplisert finsk, vant viljestyrken frem til slutt. Håpet om at Sannfinnene også ville ha svenske, eller engelske, partidokumenter brast relativt fort (de skjønnte knapt spørsmålet), noe som krevde en oppfriskning av min begrensede finsk. Bonusen er en ferdig oppgave, og at finskforståelsen min har blitt langt bedre enn den var tidligere.

Det er flere personer som definitivt har vært avgjørende. Først og fremst vil dette si min veileder, Lars Svåsand, som med sin lange erfaring på fagfeltet hele veien har drevet meg i riktig retning. Med enkle og klare råd har han åpnet svært viktige dører underveis, noe jeg setter stor pris på.

Takk også til pionerer på fagfeltet, som David Arter, og Ann-Cathrine Jungar, som villig har delt materiale og råd. Takk til medlemmene av forskningsnettverket Nordic Populism, som har delt svært relevant stoff i den Facebook-gruppen jeg ble inkludert i, og som jeg fikk delta på konferanse sammen med. Takk også til Elisabeth Ivarsflaten, som ga viktige råd i oppgavens startfase, og som delte nyttig materiale.

Samtidig har min familie vært en viktig støtte underveis. Spesielt fortjener min finske mor en virkelig stor takk; hun har bidratt med mye oversetting. Dette har definitivt gjort arbeidet lettere.

Jeg har lært ufattelig mye i løpet av dette året, både faglig, og om meg selv. De 5 årene med sammenliknende politikk har vært strålende og lærerike, noe jeg også kan takke gode studiekamerater for.

Liste over forkortelser

BSS= Bevara Sverige Svensk
BZÖ= Bündnis Zukunft Österreich
DF= Dansk Folkeparti
DVU= Deutsche Volksunion
EU= Den Europeiske Union
EMU= Den Europeiske Monetære Union
FN= Front national
FPÖ = Freiheitliche Partei Österreichs
FrP= Fremskrittspartiet
LN= Lega Nord
ND= Ny Demokrati
PS = Sannfinnene
REP= Die Republikaner
SD = Sveridedemokratene
SMP= Suomen Maaseudun Puolue
SVP= Schweizerische Volkspartei

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	ii
Forord	iii
Liste over forkortelser	iv
Innholdsfortegnelse	1
Liste over tabeller	3
1. Innledning og litteraturgjennomgang: Populistiske høyre-radikaler.....	3
1.1 Innledning: Bakgrunn for, og rettferdiggjøring av studien, samt problemstilling	4
1.2 Oppgavens struktur	6
1.3 Partifamilie, ideologi, og policypreferanser	6
1.4 Litteraturgjennomgang: Partifamiliens ideologi, og policymessige preferanser.....	7
2. Teoridel: Etablering av et populistisk, høyre-radikalt rammeverk.....	12
2.1 Saker innen tre hoveddimensjoner, samt partifamiliens ideologiske kjerne	12
2.2 Beskrivelse av den første hoveddimensjonen: Den sosiokulturelle	13
2.2.1 Den første sosiokulturelle underdimensjonen	13
2.2.1.1 Partifamiliens restriktive innvandringslinje	14
2.2.1.2 Assimilering fremfor integrasjon	16
2.2.1.3 Kulturelle naturaliseringsbarrierer	17
2.2.1.4 Fordelingsrelatert prioritering av nasjonen	18
2.3 Ideologisk ramme: Nativisme og velferdssjåvinisme	19
2.3.1 Kulturell nasjonalisme og etnopluralisme	19
2.3.2 Fremmedfrykt: Den islamske trusselen.....	21
2.3.3 Ekskluderende velferdssjåvinisme: Velferdsstaten av, og for, nasjonen	23
2.4 Partifamiliens etnokratiske visjon – Basisen for begrepet om høyre-radikalisme	24
2.5 Den andre sosiokulturelle underdimensjonen	25
2.5.1 Harde straffer og sterke ordensinstitusjoner.....	25
2.5.2 Etisk og moralsk lovgivning, samt regulering av religionsfrihet	26
2.6 Ideologisk ramme: Autoritarisme, sosialkonservatisme, og tradisjonalisme	26
2.7 Beskrivelse av den andre hoveddimensjonen: Den populistiske	28
2.7.1 Populisme og krav om direkte demokrati.....	29
2.7.2 Krav om nasjonal suverenitet	31
2.8 Beskrivelse av den tredje hoveddimensjonen: Den sosioøkonomiske	32
2.8.1 Økonomisk nativisme og en omfattende velferdsstat	33
2.9 Fullstendig teoretisk rammeverk og nært beslektede partifamilier	34
2.9.1 Populistisk høyre-radikalisme	34
2.9.2 Nært beslektede partifamilier – Hvor går grensene?.....	36

3. Studiens caseutvalg, og metodiske tilnærming	38
3.1 Studiens caseutvalg	38
3.2 Casebeskrivelse: PS, SD, og deres politiske kontekster.....	38
3.2.1 PS i den finske politiske konteksten:.....	38
3.2.2 SD i den svenske politiske konteksten:	40
3.3 Deskriptiv og eksplorerende casestudie med en kombinert forskningsstrategi	42
3.4 Metodedel.....	43
3.4.1 Metodetriangulering: Kvantitativ og kvalitativ tekstanalyse	43
3.4.2 Kvantitativ innholdsanalyse: Verdifastsettelse av policypreferanser.....	43
3.4.2.1 Konfrontasjonstilnærming.....	43
3.4.2.2 Verdier for den sosiokulturelle, og den populistiske, dimensjon: -1 til +1	44
3.4.2.3 Verdifastsettelse for den sosioøkonomiske dimensjon: -5 til +5	46
3.4.3 Kvalitativ ideologianalyse: Nativisme, autoritarisme, og populisme?.....	47
3.5 Studiens Datagrunnlag: Internt og eksternt orientert litteratur.....	48
3.6 Reliabilitet, samt betraktninger om datagrunnlagets kvalitet og relevans.....	49
3.7 Konstruksjonsvaliditet.....	50
3.8 Ekstern validitet.....	51
4. Analysedel. Kvantitativ innholdsanalyse og kvalitativ ideologianalyse	52
4.1 Den første sosiokulturelle underdimensjon.....	52
4.1.1 Partienes partikulære og ekskluderende preferanser	52
4.1.2 Partienes restriktive innvandringslinje	53
4.1.3 Assimilering og kulturelle naturaliseringsbarrierer.....	55
4.1.4 SD og PS sine ”nasjonale preferanser” – Nasjonale statsborgere først.....	57
4.2: Ideologisk ramme: Nativisme?	58
4.2.1 Etnopluralisme og kulturell nasjonalisme. Nasjonen som et kjernebegrep.....	58
4.2.2 Fremmedfrykt: SD sin sentrale islamofobi, og PS sine sporadiske tilfeller.....	62
4.2.3 Velferdssjåvinisme: Økonomisk nativistiske, og solidariske, orienteringer	65
4.2.3.1 Nasjonale statsborgere først, i deres egen stat.....	65
4.2.3.2 Solidaritet, rettferdighet, og trygghet som sentrale begreper	68
4.2.4 Oppsummering: Nasjonen i sentrum – SDs tydeligere nativisme.....	69
4.3 Den andre sosiokulturelle underdimensjon	70
4.3.1 Partienes kompromissløse kriminalitetslinje.....	71
4.3.2 Moralsk kategoriske PS, og SDs regulering av religionsfriheten	71
4.4 Ideologisk ramme: Autoritarisme, sosialkonservatisme, og tradisjonisme	72
4.4.1 Autoritarisme? Trygghet og rettferdighet som sentrale begreper	73
4.4.2 Sosialkonservatisme og tradisjonisme: Kristne verdier og høy moral.	74
4.5 Studiens andre hoveddimensjon: Den populistiske.....	76
4.5.1 Partienes populistiske krav om populær suverenitet – Gi folket mer makt!	76
4.5.2 Partienes anti-elitistiske strategi: SD og PS som unike partier	78
4.5.3 Populistisk og nativistisk euroskepsis – Drømmen om nasjonal suverenitet....	79
4.6 Den sosioøkonomiske dimensjon: Sentrumsorienterte med et øye for nasjonen?	81
4.6.1 En innovativ, og desentralisert, markedsmodell. Statens nasjonale ansvar.	81
4.6.2 Progressiv beskatning og en omfattende velferdsstat.....	84

5. Diskusjon, klassifisering, konklusjoner, og implikasjoner 87

- 5.1 Kriterie 1: Sammenfallende policypreferanser, og eksempler på høyreradikalisme..... 87
- 5.2 Kriterie 2: Relativt sammenfallende ideologi, med viktige nyanser 91
- 5.3 Klassifisering: Populistiske høyreradikale SD, og populistiske, nasjonalistiske PS..... 96
- 5.4 Konklusjoner, implikasjoner, og forslag til videre forskning 98

Litteraturliste..... 101

Liste over Tabeller

Tabell 1: PS sine prestasjoner i riksdags-, kommunal-, og EU-valg fra 1996-2012.....	40
Tabell 2: SDs resultater i riksdagsvalg, kommunevalg, og EU-valg fra 1988-2010.....	41
Tabell 3: Oversikt over saker innen den sosiokulturelle dimensjonen.....	45
Tabell 4: Oversikt over saker innen den populistiske dimensjonen.....	45
Tabell 5: Oversikt over saker innen den sosioøkonomiske dimensjonen	46
Tabell 6: Studiens primære datagrunnlag.....	49
Tabell 7: Hovedkildene innen studiens sekundære datagrunnlag	49
Tabell 8: SD og PS sine saksposisjoner innen den første sosiokulturelle underdimensjonen .	52
Tabell 9: SD og PS sine saksposisjoner innen den andre sosiokulturelle underdimensjonen..	70
Tabell 10: SD og PS sine saksposisjoner innen den populistiske dimensjonen.....	80
Tabell 11: Sosioøkonomisk sak nr. én: Markedssuverenitet og frihandel kontra statlig regulering, planlegging, og proteksjonisme	82
Tabell 12: Sosioøkonomisk sak nr. to: Privat eierskap kontra statlig eierskap.....	83
Tabell 13. Sosioøkonomisk sak nr. tre: Statlig inaktivitet relatert til omfordeling kontra statlig ansvar for sosial utjevning.....	84
Tabell 14. Sosioøkonomisk sak nr. fire: En avvirket velferdsstat kontra en offentlig, utvidet velferdsstat	85
Tabell 15: SD og PS sine saksposisjoner innen den sosioøkonomiske dimensjonen	86
Tabell 16: Endelig oversikt over SD og PS sine sosiokulturelle saksposisjoner	88
Tabell 17: Endelig oversikt over SD og PS sine saksposisjoner innen den populistiske dimensjonen	90
Tabell 18: Endelig oversikt over SD og PS sine sosioøkonomiske saksposisjoner	90

1. Innledning og litteraturgjennomgang: Populistiske høyre-radikaler

1.1 Innledning: Bakgrunn for, og rettferdiggjøring av studien, samt problemstilling

Siden tidlig på 1980-tallet har det vokst frem en rekke nye partier på hva som ofte betegnes som den ytre, politiske høyresiden. Innen statsvitenskapen har man ført en debatt rundt hvorvidt disse nye partiene kan samles under én felles partifamilie. Jupskås (2012: 11-12) beskriver at konklusjonene som regel er pessimistiske, blant annet grunnet nasjonale variasjoner, og ideologiske forskjeller. Derfor har det vært en tendens til å bruke ulike betegnelser, som høyreekstreme (Perrineau 2001), høyre-radikale (Kitschelt og McGann (1995), høyrepopulistiske (Eismann 2002), og som populistiske, høyre-radikale (Mudde 2007).

Muddes (2007) arbeid fremstår som et av de mest aktuelle innen fagfeltet. Han fastslår at en rekke av de nye partiene tilhører den populistiske høyre-radikale partifamilie, og at de forenes av sin ideologiske kjerne; de er nativistiske, autoritære, og populistiske. Samtidig som de nye høyrepartiene vokste frem, ble Sverigedemokratene (SD) grunnlagt i 1988, mens Sannfinnene (PS) ble etablert i 1995. Mens SD har sin bakgrunn fra rasistiske og nasjonalistiske organisasjoner, var PS en direkte etterfølger til sin agrarpopulistiske forløper; SMP. SD fikk sitt valgmessige gjennombrudd i 2010, mens PS opplevde det samme året etter; partiene fikk respektivt valgt inn 20 (SD) og 39 (PS) representanter til Riksdagen (Arter 2012: 814, Rydgren og Ruth 2011: 202).

I nyere tid har det blitt hevdet at disse nordiske partiene har nærmet seg hverandre policymessig og ideologisk (Jungar og Jupskås 2010: 23-24). Tross den ulike fortiden har begge partiene faktisk blitt hevdet å tilhøre den populistiske, høyre-radikale partifamilien. Arter (2010: 502-504) har, i kontrast til andre finske forskere, beskrevet PS som populistisk høyre-radikalt, mens Mudde (2007: 307) selv har plassert SD innen partifamilien. Uenigheten over hvordan partiene bør klassifiseres, i nyere tid, er dog substansiell.

For PS sin del har Arters (2010: 502-504) konklusjoner generelt ikke blitt akseptert av øvrige finske forskere (Research and Study 2012), og heller ikke av Mudde (2012: 5) selv. Betegnelser som sentrumsbaserte populistiske (Paloheimo og Raunio 2008), og sentrumsautoritære populistiske (Jungar og Jupskås 2011: 53-54), har blitt tillagt partiet.

Heller ikke for SD sin del er enigheten total. Partiet har i nyere tid blitt beskrevet som neoliberalt xenofobisk (Carter 2005: 51), som sentrumsautoritært populistisk (Jungar og Jupskås 2011: 53-54) og som høyreradikalt populistisk (Rydgren 2006: 108-116).

I nyere tid er det få studier som har sammenlignet SD og PS på et systematisk vis, med utgangspunkt i deres policymessige, og ideologiske profil. Det faktum at PS sine partidokumenter utelukkende er på finsk, har ifølge Raunio (2012: 5) og Arter (2010: 485) ført til at partiet mangler en etablert plass i partilitteraturen. Samtidig beskriver Jungar og Jupskås (2010: 11, 24) hvordan få studier faktisk har studert SDs offisielle partidokumenter. De etterlyser derfor flere studier som kan kaste lys over nordiske partier som ofte antas å være høyreradikale, høyrepopulistiske, eller altså; populistiske høyreradikale.

Dette blir spesielt aktuelt i nyere tid, som vil si i perioden rundt, og i etterkant av, partienes valgmessige gjennombrudd. SD har lansert en rekke nye partidokumenter i etterkant av 2010-gjennombruddet, deriblant et nytt prinsippprogram i 2011; partiet definerer seg som sosialkonservativt og nasjonalistisk. Siden Arters (2010) innflytelsesrike studie har også rekken av PS-dokumenter økt; partiets omfattende valgprogram for 2011 har for eksempel i liten grad blitt gjennomgått systematisk. Ikke minst har partiene fått en rekke, nye riksdagsrepresentanter,

På bakgrunn av uenigheten relatert til hvordan partiene bør klassifiseres, og gitt behovet for flere sammenligninger i nyere tid, søker denne studien etter å utlede hvilken partifamilie SD og PS respektivt tilhører. Den tar utgangspunkt i at begge partiene har blitt karakterisert som populistiske høyreradikalister, gitt aktualiteten av Muddes (2007) betegnelse innen statsvitenskapen. Studien vil for det første vurdere hvorvidt SD og PS sin ideologiske kjerne samsvarer med Muddes (2007: 22-23) teoretiske rammeverk; består den av nativisme, autoritarisme, og populisme? For det andre vil studien vurdere hvorvidt de to partienes policymessige saksposisjoner, sammenfaller med hvordan nyere litteratur portretterer *vesteuropeiske*, populistiske høyreradikalister. Gjennom å anvende nyere partiprogrammer som primærkilder, som suppleres med partielitenes utspill i media og partiavis, anvendes det materiale som i liten grad har blitt tatt i bruk.

Studien posisjoneres i tidsrommet 2010-2013. Slik dekkes en lite utforsket periode, og slik er studien en etterfølger til arbeid som Arters (2010), samt Jungar og Jupskås (2010).

På denne bakgrunnen formuleres følgende problemstilling:

Hvordan samsvarer Sannfinnenes og Sverigedemokraternes policymessige preferanser, og ideologi, fra 2010-2013, med et populistisk, høyreradikalt rammeverk?

1.2 Oppgavens struktur

Etter en beskrivelse av hva som forstås med partifamilie, ideologi, og policymessige preferanser, gis det en gjennomgang av den mest relevante litteraturen på fagfeltet, med en hovedvekt på Muddes (2007) arbeid. Det fokuseres på hvordan litteraturen, fra 1990-tallet til i dag, har beskrevet den policymessige, og ideologiske, profilen til populistiske høyreradikale partier.

Videre utledes det et teoretisk rammeverk sentrert rundt to kriterier som SD og PS må innfri, for å kunne inkluderes i den populistiske høyreradikale partifamilien. Partienes policymessige preferanser (Kriterie 1), og ideologiske kjerne (Kriterie 2), må i sterk grad sammenfalle med de populistiske høyreradikalistenes profil. Teorikapitlet beskriver hvordan populistiske høyreradikalister, ifølge nyere og relevant litteratur, plasserer seg relatert til ulike saker, innen 3 politiske dimensjoner (en sosiokulturell, en populistisk, og en sosioøkonomisk). Samtidig tas det (primært) utgangspunkt i Muddes (2007: 22-23) beskrivelse av partifamiliens ideologiske kjerne; den består av nativism, autoritarisme, og populisme.

Etter en beskrivelse av SD og PS som case, beskrives studiens metodiske tilnærminger. Det vil anvendes en form for kvantitativ innholdsanalyse – basert på en konfrontasjonstilnærming – for å vurdere hvorvidt SD og PS sine policymessige preferanser sammenfaller med de populistiske høyreradikalistenes. En kvalitativ ideologianalyse anvendes for å vurdere hvorvidt partienes ideologiske kjerne samsvarer med Muddes (2007: 22-23) rammeverk. Etter analysekapitlet følger en oppsummerende diskusjon av resultatene, før det avsluttes med konklusjoner, implikasjoner, og forslag til videre forskning.

1.3 Partifamilie, ideologi, og policypreferanser

Først bør dog begrepene om partifamilie, ideologi, og policymessige preferanser defineres. En *partifamilie* består av en sub-gruppe av politiske partier, som deler definerende, og ofte unike, karakteristikk. Dette kan både være basert på partisamarbeid, partinavn, felles arv og

sosiologiske faktorer, eller som i dette tilfellet; basert på ideologiske og policymessige trekk (Mair og Mudde 1998: 211-229).

En *ideologi* består av noen få kjernebegreper, som utgjør en konseptuell referanseramme for hvordan samfunnet bør organiseres. Relasjonene mellom kjernebegrepene kan være psykologisk relatert; de er en del av et politisk aksiom. Med sistnevnte menes det at man innehar standpunkter man anser som innlysende sannheter, om hvordan samfunnet og mennesket er sammensatt. Samtidig omfatter ideologi logiske relasjoner mellom kjernebegrepene, som en del av en politisk doktrine. Sistnevnte innebærer noen prinsipielle standpunkter for hvordan samfunnet bør organiseres, og for hva som vil være hensikten med dette (Rydgren (red) 2005: 4, Mudde 2000: 19-20, Mair og Mudde 1998: 217-220).

Med policy siktes det ofte til hva partier gjør i praksis; til deres politiske adferd. Med *policymessige preferanser, eller formuleringer*, sikter studien dog til preferanser for hvordan man ønsker at samfunnet konkret skal organiseres. *Studien er utelukkende opptatt av hva SD og PS sier, eller uttrykker, fremfor hva de gjør*. Hvilke konkrete policyer anser man at den politiske doktrinen støtter opp under; hvordan kan idealsamfunnet konkret oppnås? Studien ser med andre ord på hvilke policymessige saksposisjoner partiene støtter; på hvordan partiene plasserer seg innen politiske dimensjoner (Mair og Mudde 1998: 217-220).

1.4 Litteraturgjennomgang: Partifamiliens ideologi, og policymessige preferanser

For å kunne ”ramme inn” partifamiliens ideologi, og policymessige preferanser, er det hensiktsmessig med en kort beskrivelse av hvordan det europeiske, politiske rommet har endret seg i senere tiår. Med det politiske rommet menes det hvilke konflikter som strukturerer partiers ideologiske, og policymessige preferanser.

Lipset og Rokkan (red) (1967) hevdet at to konfliktdimensjoner strukturerte det politiske rommet i etterkrigstiden; en kulturell, og en sosioøkonomisk. Innholdet i den kulturelle dimensjonen ble dog endret på 1960- og 1970-tallet, gitt utdanningsrevolusjoner, og sosiale bevegelser. I hva Inglehart (1977) beskrev som en ”stille revolusjon”, ble såkalte postmaterielle, og kulturelt liberalistiske, verdier sentrale. Individuell frihet, og selvrealisering (i tillegg til miljøvern) ble vektlagt, mens motvekten besto av tradisjonelle og autoritære verdier om lov og orden, militarisme, og moralitet (Bornschier 2010: 419-422, Kriesi 2010: 680-682, Mudde 2010: 1179, Zaslove 2004a: 66, Ignazi 1992: 6).

Mens grønne partier vokste frem som representanter for de nye postmaterielle verdiene, var det først sent på 1980-tallet at populistiske høyre-radikale partier vokste frem, som politiske motstandere til den nye venstresidens verdsett. Disse var en del av den såkalte tredje bølgen av mobilisering på ytre høyreside i etterkrigstiden (etter høyreekstreme, neo-fascistiske partier, og skattepopulistiske partier på 1970-tallet). Som en følge av denne ”stille motrevolusjonen” (Ignazi 1992: 6) ble innholdet i den kulturelle dimensjonen igjen noe endret; en konflikt rundt hvorvidt man ønsket et inkluderende eller ekskluderende samfunn ble sentral. Innvandring kom på agendaen. De nye partiene kunne samtidig ofte ramme inn politikken på et populistisk vis, gitt legitimitetskrisen for flere politiske systemer i Europa (Jupskås 2012: 74-84, Bornschier 2010: 423, Mudde 2010: 1179-1180).

I dag eksisterer det en relativ enighet innen litteraturen om at det (minst) eksisterer to hoveddimensjoner, som strukturerer det vesteuropeiske, politiske rommet; en sosiokulturell, og en sosioøkonomisk (Ivarsflaten og Stubager 2013: 123).

Litteraturen som vokste frem på 1990-tallet, som Ignazi (1992), samt Kitschelt og McGann (1995), tok nettopp utgangspunkt i denne todimensjonale strukturen. Man var relativt enige om at de nye høyre-radikale partiene motsatte seg en sterk innvandring, foretrakk et samfunn preget av lov og orden, og at de verdsatte en høy moral. Samtidig hevdet Kitschelt og McGann (1995: 4-5, 19-20) at partiene sto helt til høyre på den sosioøkonomiske dimensjonen; man var neoliberalister.

Kitschelt og McGann (1995: 4-5, 19-20) fastslo videre at hva de betegnet som idealtypiske høyre-radikale partier, også foretrakk hierarkiske beslutningsprosedyrer; dette var en del av den sosiokulturelle autoritarismen. Det var angivelig bare en sub-form for høyre-radikale partier (anti-statlige populistere) som var populistiske. Forfattere som Betz (1994) og Taggart (1995, 1996) fastslo dog at de nye partiene nettopp var populistiske; partiene utnyttet velgeres misnøye med politiske eliter.

Disse arbeidene la grunnlaget for de senere diskusjonene, og for den nyere litteraturen, vedrørende høyre-radikalistenes ideologiske og policymessige preferanser. Sentrale arbeid som Mudde (2007), Rydgren (2007), samt Betz og Johnson (2004), har spesielt vektlagt partienes plassering på den sosiokulturelle dimensjonen. Partiene er fremdeles ekskluderende, partikulære og autoritære, men litteraturen har samtidig belyst viktige policymessige, og ideologiske, innovasjoner hos de nye partiene.

Mudde (2007) verk fremstår som spesielt sentralt, siden han forener mange av de nye partiene innen hva han beskriver som den populistiske, høyre-radikale partifamilien. Det er spesielt den ideologiske rammen for partienes sosiokulturelle preferanser som Mudde (2007: 22-23) beskriver; et begrep som nativisme har blitt sentralt. *Ved siden av populisme og autoritarisme, utgjør nativismen selve kjernen i de populistiske høyre-radikalistenes ideologi.*

I korte trekk innebærer *nativismen* et syn om at staten utelukkende skal bebos av en ”egen” nasjon, og at ”ikke-native” elementer (personer og ideer) anses som truende mot den homogene nasjonstaten (Mudde 2007: 19). Partiene inntar en kollektivistisk oppfattelse om at noen er en del av et fellesskap, mens andre ekskluderes. Selv om nativisme også kan innebære at man differensierer på bakgrunn av rase, har litteraturen, spesielt etter Dewinters (2000) arbeid, primært trukket frem et kulturperspektiv (Betz og Johnson 2004: 316). Jupskås (2012: 50) oppsummerer det relativt presist når han beskriver at nativisme består av en *kombinasjon av kulturell nasjonalisme og fremmedfrykt.*

Nativismen er inspirert av et *etnopluralistisk verdenssyn*. Etnopluralismen ble først introdusert av den såkalte nye, franske høyresiden (nouvelle droite), og fastholder at alle nasjoner har sin kulturelle, tradisjonsbaserte identitet, som de har en rett til å bevare. Siden kulturer og etnisiteter er forskjellige, og uforenlige, bør disse separeres; hvis ikke forvitrer den kulturelle identiteten (noe som gir usikkerhet og kriminalitet) (Rydgren 2007: 243-245).

På bakgrunn av dette verdenssynet inntar partiene en partikulær og ekskluderende posisjon på den sosiokulturelle dimensjonen. Man krever en dramatisk innvandringsreduksjon (Jupskås 2012: 49-52), kulturelle naturaliseringsbarrierer (Akkerman og de Lange 2012: 582-583), og en assimilering av innvandrerne (Mudde 2007: 145).

I tillegg til den kulturelle nasjonalismen omfatter altså nativismen en fremmedfrykt. Arbeid som Strømmen (2013: 293-307), Jupskås (2012: 85-112), og Mudde (2007: 84-86), beskriver hvordan partifamiliens *vesteuropeiske* representanter, i økende grad konkretiserer islam og fundamentalistiske muslimer, som den største trusselen mot den homogene nasjonstaten (Mudde 2007: 70, Betz 2005: 32-37).

En interessant utvikling innen litteraturen er hvordan partienes nativistiske utgangspunkt har bidratt til at spørsmål som i utgangspunktet er av sosioøkonomisk karakter, har blitt assosiert med den sosiokulturelle dimensjonen (Ivarsflaten og Stubager 2013: 123). De populistiske høyre-radikalistene inntar ”nasjonale preferanser” (Betz og Johnson 2004: 322) når velferdsgoder, jobber, og boliger, skal fordeles. Partiene er velferdssjåvinistiske, som vil si at

man støtter en omfattende velferdsstat, så lenge utsatte, nasjonale grupper prioriteres (de Koster, Achterberg, og van der Waal 2013: 6, Rydgren og Ruth 2011: 209).

Litteratur som Mudde (2007: 145-150), samt Hooghe m. fl. (2002: 979), trekker også frem hvordan partiene ”fremdeles” er sosiokulturelt autoritære. Mudde (2007: 22-23) beskriver hvordan *autoritarismen* utgjør en del av partifamiliens ideologiske kjerne; man inntar en tro på et strengt organisert samfunn, der diskonformitet møtes med tøffe konsekvenser. Derfor ønsker partiene harde straffer, og sterke ordensinstitusjoner.

Andre forfattere hevder at flere av de nye partiene på den ytre høyresiden besitter en kommunitaristisk-tradisjonalistisk (Bornschiefer 2010: 423), eller en sosialkonservativ (Zaslove 2004a: 74), ideologi. At samfunnet består av tradisjonelle, naturlige fellesskap, og preges av et kristent verdigrunnlag, er ifølge flere partier avgjørende for å kunne returnere til en harmonisk virkelighet. Dette medfører preferanser for en etisk og moralsk lovgivning.

Det er primært på bakgrunn av de populistiske høyre-radikalisters sosiokulturelle preferanser at man nettopp har klassifisert partiene til *høyre* i det politiske landskapet (Rydgren 2007: 243-245). Mudde (2007: 25-26) har dog tatt utgangspunkt i Bobbios (1994, 1996) klassiske distinksjon mellom høyre- og venstresidens forhold til egalitarisme; de nye partiene er angivelig høyreorientert fordi de aksepterer en naturlig orden med ulikheter. Mens dette i utgangspunktet fremstår som noe vagt formulert, har Mudde og Kaltwasser (2011: 22) senere presisert at det primært er på bakgrunn av partienes nativistiske, og etnopluralistiske, utsyn at de er høyreorienterte. Partiene belyser hvordan staten bør akseptere de naturlige ulikhetene og forskjellene, som eksisterer mellom etniske grupper, fremfor å forsøke å utradere dem. De etnokulturelle forskjellene legitimerer ifølge partiene deres ekskluderende, og partikulære preferanser (se også Jupskås 2012: 35, og Betz 1993a: 413, 424).

Det er med andre ord (primært) ikke relatert til den andre politiske hoveddimensjonen; den sosioøkonomiske (Downs 1957), at partiene har blitt beskrevet som høyreorienterte. Litteraturen fastslår i økende grad at populistiske høyre-radikalister er mer sentrumsorienterte enn tidligere, noe selv Kitschelt (2004: 7, 10) har sagt seg enig i. Samtidig relaterer flere av partiene deres økonomiske preferanser til nativismen. Velferdssjåvinismen er allerede nevnt, og samtidig motsetter mange partier seg økonomisk globalisering. Mudde (2007: 122-130) poengterer at økonomiske temaer inntar en sekundær karakter innen partifamiliens ideologi.

Inspirert av Betz (1994) og Taggart (1995, 1996) har store deler av den nyere litteraturen anerkjent *populisme* som en sentral del av de populistiske høyre-radikalisters ideologi. Mudde (2007: 23, 150-155) fastslår at den ”tynne”, ideologiske populismen, ved siden av nativismen og autoritarismen, utgjør en del av den nye partifamiliens ideologiske kjerne. Partiene krever en gjenvunnet populær suverenitet; man anklager eliten for å korrumpere deres respektive demokratier (Mudde 2007: 150-155).

At partifamilien kombinerer nativisme med populisme, gir seg utslag i en *euroskeptisisme* (Mudde 2007: 164-165). Populistiske høyre-radikalister stiller seg som motstandere til den føderale retningen som EU går i, da makten ikke lenger utgår fra nasjonen (folket). Dette leder til policymessige preferanser for en gjenvunnet nasjonal suverenitet.

Mens Kitschelt og McGann (1995: 4-5) tidligere valgte å inkludere spørsmålet om demokratiske beslutningsprosedyrer innen den sosiokulturelle dimensjonen, har de Lange (2007: 428-429) beskrevet hvor upassende dette er. For det første støtter de populistiske høyre-radikalistene i dag et *mer* direkte demokrati, og for det andre skjer dette på en populistisk (og ikke libertariansk) basis. Derfor fastslår hun at spørsmålet vedrørende beslutningsprosedyrer bør fjernes fra den sosiokulturelle dimensjonen. Kombinert med enkelte EU-preferanser, innehar med andre ord partifamilien populistisk motiverte policypreferanser, som ikke nødvendigvis lar seg plassere innen de to hoveddimensjonene.

For å forstå partifamiliens *radikalisme* må en ta utgangspunkt i hvilken helhetlig visjon de populistiske høyre-radikalistene innehar. Man ønsker å gjenvinne den nasjonale dominansen, som angivelig har gått tapt som følge av globalisering. Derfor ønsker man å endre dagens sosiokulturelle og sosiopolitiske virkelighet, og etablere ulike grader av etnokrati. Innen etnokratiet skal nasjonen igjen dominere; kulturelt, institusjonelt, og politisk. Det sentrale er at man gjennom endringskravene motsetter seg, eller utfordrer, verdier innen dagens *liberale* demokratier. Universalisme, egalitarisme, og kanskje viktigst; pluralisme, nedprioriteres til fordel for en gjenopprettet dominans (Jupskås 2012: 49-52, Mudde 2007: 24-26, Rydgren 2007: 243- 245, Rydgren 2006: 11-12, Betz og Johnson 2004: 320-324).

2. Teoridel: Etablering av et populistisk, høyre-radikalt rammeverk

Kapitlet vil konstruere det teoretiske rammeverket som er førende for studiens datainnsamling og analyse (Yin 2009: 34). Når man skal vurdere hvorvidt partier kan klassifiseres under partifamilier, er det nødvendig å utlede hvilke nødvendige og/eller tilstrekkelige kriterier, partiene faktisk må ”innfri” (Mair og Mudde 1998: 211-226).

2.1 Saker innen tre hoveddimensjoner, samt partifamiliens ideologiske kjerne

Studiens teoretiske rammeverk vil omfatte to kriterier som SD og PS må innfri for å kunne bli inkludert i den populistiske, høyre-radikale partifamilie: 1) Partienes policypreferanser, eller saksposisjoner, bør i stor grad sammenfalle med partifamiliens, 2) Partienes ideologiske kjerne må i stor grad sammenfalle med partifamiliens. Teorikapitlet etablerer det analytiske rammeverket som gjør at disse kriteriene faktisk kan vurderes.

For det første tar studien i bruk tre politiske dimensjoner som strukturerer det politiske rommet, som partiene opererer innenfor. Dette inkluderer de to hoveddimensjonene som tradisjonelt har preget det politiske rommet - den sosiokulturelle og den sosioøkonomiske, i tillegg til at studien inkluderer en såkalt populistisk dimensjon. Dette anses både som nødvendig og nyttig i henhold til å kunne dekke viktige, og teoretisk motiverte preferanser, fra de populistiske høyre-radikalisters side. Hovedhensikten med disse dimensjonene er å plassere de populistiske høyre-radikalistene polymessig. Innen hver dimensjon vil studien, basert på nyere og relevant litteratur, utlede spesifikke saker, som vesteuropeiske, populistiske høyre-radikalister ofte har blitt assosiert med. Med andre ord operasjonaliseres dimensjonene. Alle sakene vil senere anvendes innen studiens analysedel, for å vurdere hvorvidt SD og PS sine saksposisjoner sammenfaller med partifamiliens (Kriterie 1).

For det andre har teorikapitlet til hensikt å beskrive partifamiliens ideologiske kjerne. Studien baserer seg primært på Muddes (2007: 22-23) beskrivelse av den ideologiske kjernen; den består av nativisme, autoritarisme, og populisme. Samtidig vil også studien supplere med annen litteratur, for å utdype de ideologiske begrepene, og for å utvide det teoretiske perspektivet noe. Det fokuseres spesielt på hvordan nativismen, autoritarismen, og populismen, fungerer som en ideologisk ramme for de saksposisjonene som utledes. Med andre ord diskuteres de ideologiske begrepene relatert til de respektive dimensjonene. Ved

hjelp av Muddes (2007: 22-23) begreper kan det senere utledes hvorvidt SD og PS sin ideologiske kjerne kan sies å sammenfalle med partifamiliens (Kriterie 2).

Kapitlet vil samtidig diskutere partifamiliens *høyreorienterte, og radikale* karakter, som i all hovedsak følger av partifamiliens nativisme (Mudde og Kaltwasser 2011: 22, Mudde 2007: 24-26).

Gangen i teorikapitlet vil, primært, foregå på den måten at det først foretas en gjennomgang av de respektive dimensjonene, og hvordan de populistiske høyre-radikalistene tradisjonelt har stilt seg til de sakene som utledes. Deretter beskrives den ideologiske rammen for disse sakspreferansene, som altså primært vil si nativismen, autoritarismen og populismen. Nedenfor følger først en gjennomgang av studiens sosiokulturelle dimensjon, som vil deles opp i to underdimensjoner.

2.2 Beskrivelse av den første hoveddimensjonen: Den sosiokulturelle

Inspirert av forskere som Kitschelt (2012: 251-252), de Lange (2007: 420), samt Kitschelt og McGann (1995: 4-5), deles den sosiokulturelle dimensjonen opp i to underdimensjoner. Studien finner det analytisk nyttig å ”isolere” partifamiliens partikulære og ekskluderende preferanser (hovedsakelig angående innvandringsrelaterte og etnokulturelle spørsmål) fra de mer autoritære (angående lov og orden, og relatert til moralitet, etikk, og religion). Nedenfor følger en beskrivelse av den første sosiokulturelle underdimensjonen.

2.2.1 Den første sosiokulturelle underdimensjonen

Den første sosiokulturelle underdimensjonen omhandler primært følgende spørsmål: Ønsker partier kulturell homogenitet i et ekskluderende samfunn, eller kulturell diversitet i et inkluderende, kosmopolitisk samfunn (Kitschelt og McGann 1995: 19-20)? Populistiske høyre-radikalister inntar ofte en partikulær og ekskluderende tilnærming til dette spørsmålet, i motsetning til et universelt, og inkluderende perspektiv (Kitschelt 2013: 230-231, 246, Kitschelt 2012: 251-252, de Lange 2007: 420, Kitschelt 2007: 1179).

Den teoretiske diskusjonen starter med en kortere gjennomgang av de sakene som underdimensjonen vil omfatte, og en beskrivelse av hvordan populistiske høyre-radikalister tradisjonelt plasserer seg relatert til disse. 4 saker fremstår som sentrale innen litteraturen: 1)

Restriktiv innvandring, 2) Assimilering 3) Kulturelle naturaliseringsbarrierer, og 4) Prioritering av nasjonen ved fordeling av velferdsgoder, jobber, og boliger.

Inspirert av både de Lange (2007: 420), Kitschelt (2012: 251-252), samt Kitschelt og McGann (1995: 4-5, 19-20), fremstår de tre første sakene som relativt konvensjonelle. Den fjerde bør dog begrunnes nærmere. Studien inspireres av Bornschier og Kriesi (2013: 18), da de inkluderer velferdssjåvinistiske temaer innen deres sosiokulturelle dimensjon (som riktignok ble anvendt i en surveyundersøkelse), noe også de Koster m. fl. (2013: 15) beskriver at kan være legitimt. Spørsmålet om fordelinger av goder og rettigheter har som nevnt blitt assosiert med etniske skillelinjer, og *de populistiske høyre-radikalisters "nasjonale preferanser" er belysende for deres ekskluderende og partikulære karakter* (de Koster et al. 2013: 5-7, Betz og Johnson 2004: 322). Derfor finner studien det både nyttig, og legitimt, å inkludere saken innen den sosiokulturelle dimensjonen, som dermed også vil omfatte fordelingsrelaterte aspekter.

Den første saken som diskuteres omhandler imidlertid innvandring.

2.2.1.1 Partifamiliens restriktive innvandringslinje

Populistiske høyre-radikalister inntar tradisjonelt en restriktiv innvandringslinje. Man ønsker generelt en dramatisk reduksjon av antall innvandrere (Jupskås 2012: 50), og ønsker å begrense antallet som får oppholdstillatelse (Akkerman og de Lange 2012: 583). Før denne saksposisjonen belyses nærmere, gis det en innføring i hva innvandring i realiteten er.

Kymlicka (1995: 10-19) beskriver hvordan kulturell diversitet kan oppstå på to vis. I første omgang oppstår den som følge av inkorporeringen av tidligere selvstyrende, og territorielt konsentrerte kulturer, inn til en større stat. Slik blir staten flernasjonal. Denne kulturelle diversiteten oppstår som følge av krav fra *nasjonale minoriteter*, som ofte omhandler et ønske om selvstyre (i ulike former).

Den andre formen oppstår hvis grupper som har emigrert til majoritetsnasjonen (fra andre nasjoner) blir anerkjent som medlemmer innen staten. Disse gruppene betegnes ofte som *innvandrere, eller etniske grupper*. Det er primært relatert til denne formen, at de *vesteuropeiske* representantene for partifamilien har markert seg (Mudde 2007: 69).

Ifølge Gudbrandsen (2012: 13-14) eksisterer det tre hovedtyper av innvandring til Vest-Europa; arbeidsinnvandring, familieinnvandring, og asylrelatert innvandring. *Arbeidsinnvandring* krever arbeidstillatelse og oppholdstillatelse. En *oppholdstillatelse* (Store

Norske Leksikon 2013) er ikke det samme som et statsborgerskap, men innebærer en rett til å oppholde seg i et annet lands territorium (midlertidig eller permanent), og kan også innebære en (relativ) rett til å arbeide innen det nye landet.

Familieinnvandring, kan deles inn i to hovedtyper. *Familiegjenforening* oppstår når innvandrere gjenforenes med familiemedlemmer fra deres opprinnelsesland, som ofte vil si ektefelle, og innvandrersens mindreårige barn. Dette kalles ofte for en ”sekundær innvandring”, da familiemedlemmene får ankomme landet (og eventuelt får oppholdstillatelse) etter at arbeidsinnvandreren, eller asylsøkeren (hvis familiemedlemmer det er som ankommer), har fått innvilget oppholdstillatelse (Gudbrandsen 2012: 13-14).

Familieetablering finner sted når en innbygger i et land gifter seg med en utenlandsk statsborger. Det er hovedsakelig den utenlandske ektefellen som ankommer landet, selv om dennes mindreårige barn også tidvis blir med (Gudbrandsen 2012: 13-14).

Asylrelatert innvandring omfatter først såkalte *kvoteflyktninger*; altså individer som ofte allerede har fått saken sin behandlet, og samtidig har blitt anerkjent som flyktning av FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Slike individer vurderes, i henhold til FNs flyktningkonvensjon, som å risikere forfølgelse i hjemlandet, gitt deres politiske, religiøse og etniske tilhørighet. Samtidig vurderer UNHCR det som utrygt for dem å bo i sitt nåværende land; et land hvor man ikke vil få rett til varig opphold. Derfor overføres de til, og gis politisk asyl i, et tredje land (Gudbrandsen 2012: 13-14, UNHCR 2013).

Asylrelatert innvandring medfører dog også *asylsøkere som ikke er anerkjent som internasjonale flyktninger*. Disse kan potensielt innvilges oppholdstillatelse på ulike grunnlag, som blant annet et særlig behov for beskyttelse, eller grunnet helsemessige faktorer (Gudbrandsen 2012: 13-14).

Fra 1950 til 1970-tallet opplevde vesteuropeiske demokratier hovedsakelig en innvandring av gjestearbeidere fra Sør-Europa, noe som på 1970-tallet ble oversteget av nordafrikanere og tyrkere. Siden 1980-tallet har man sett en skarp økning av ikke-europeiske asylsøkere, noe som ble tilrettelagt for med Schengen-regelverket. Sistnevnte bygger på Schengen-avtalen som ble inngått i 1985. Formålet med denne var å erstatte grensepostene og grensek kontrollene mellom europeiske land, med ytre grensekontroller. Slik slipper man som regel passkontroll innen Schengen-området, og asylsøkere kan lettere krysse grensene. I 1999 ble Schengen-regelverket en del av EU-samarbeidet; et samarbeid som omfatter en rekke bestemmelser vedrørende (spesielt) asylrelatert innvandring (Utenriksdepartementet 2012 2012, Mudde 2007: 69-70).

Som nevnt ønsker populistiske høyre-radikaler generelt en dramatisk reduksjon av antall innvandrere (Jupskås 2012: 50), samtidig som man ønsker å begrense antallet som får oppholdstillatelse (Akkerman og de Lange 2012: 583).

Eksemplene på dette er mange. Partier som Lega Nord, FPÖ, Front National og Vlaams Belang, har tidligere stilt seg skeptiske til Schengen-reglene, og har tidvis krevd at man gjenvinner en nasjonal kontroll over de nasjonale grensene. Lega Nord har sågar ønsket en reduksjon av antall kvoteflyktninger som tas inn, men det er primært i forhold til de familie- og asylrelaterte innvandrerne (som ikke er flyktninger) at populistiske høyre-radikaler fremstår som spesielt restriktive. Disse anses som såkalte ”asylturister”, eller som ”falske flyktninger” (Betz 2005: 36); partiene anser ofte at slike innvandrere ikke har et reelt behov for hjelp. Derfor ønsker man tøffere regler vedrørende oppholdstillatelse (Akkerman og de Lange 2012: 582-583, Zaslove 2004b: 103, Hooghe m. fl. 2002: 979-980).

Ifølge Jupskås (50, 109) er det spesielt den muslimske innvandringen som partifamiliens representanter ofte stiller seg avvisende til. Partier som Dansk Folkeparti, og SD, har krevd at denne enten bør stoppes fullstendig, eller reduseres dramatisk.

Til sist kan det nevnes at flere av partifamiliens representanter også har motsatt seg arbeidsinnvandring, da denne innvandringsformen angivelig bidrar til en økt arbeidsledighet for de nasjonale (Betz 2005: 37).

Populistiske høyre-radikaler krever med andre ord en ende på det de oppfatter som en uansvarlig masseinnvandring til deres nasjonstater. Ønsker om grensekontroller, og om tøffere krav for oppholdstillatelse, er ofte sentrale elementer innen partifamiliens restriktive innvandringslinje (Betz 2005: 32-39, Hooghe m.fl. 2002: 979-980).

2.2.1.2 Assimilering fremfor integrasjon

Uunngåeligheten av et visst antall innvandrere innen nasjonstaten, har bidratt til at de populistiske høyre-radikalistene har måttet ta hensyn til integrasjonsspørsmål. Det er spesielt relatert til (sosio)kulturell integrasjon av innvandrere, som allerede bor innen staten, at partiene har engasjert seg. Spørsmålet er i hvilken grad staten bør tillate, eller tilrettelegge for, at innvandrere uttrykker deres opprinnelige kultur innen nasjonstaten. Hvordan kan innvandrere bli en del av storsamfunnet, og av nasjonen? For de populistiske høyre-radikalistene fremstår innvandrernes valgmuligheter som klare: ”*The new position is one that gives immigrants a choice — assimilation or return*” (Betz og Johnson 2004: 319).

Ifølge Blanc-Nöel (2010: 5) eksisterer det, i Europa, to hovedmodeller relatert til integrasjonsspørsmålet. Den første er en assimileringlinje (som har kjennetegnet land som Frankrike og Sveits), som vil si at innvandrere forventes å forlate sine opprinnelige kulturer på et fullstendig vis, og at de bør tilegne seg den nasjonale majoritetskulturen. Den andre er en multikulturell integrasjonsmodell (fulgt av blant annet Sverige og Storbritannia), som innebærer at man tilpasser samfunnets institusjoner for at innvandrere skal få bevare deres opprinnelige kulturer.

Populistiske høyre-radikaler har altså samlet seg rundt assimileringlinjen (Mudde 2007: 145); hvis innvandrerne ønsker å bli en del av samfunnet, og en del av nasjonen, må de tilegne seg den nasjonale majoritetskulturen. Det er ikke tilstrekkelig at man lærer seg det nasjonale språket; det kreves ofte også at innvandrerne tilegner seg majoritetsnasjonens kultur, normer, vaner, og livsstil. Det er viktig å merke seg at assimilering altså representerer noe mer enn integrasjon; tilpasningsprosessen er ensidig (Betz og Johnson 2004: 318-319).

Slik avviser populistiske høyre-radikaler at staten bør anerkjenne andre kulturer innen nasjonstaten, og at man eventuelt gir innvandrerne kulturelle, og religiøse særrettigheter. Om dette innebærer tilrettelegging av skolepensum, fritak fra lover, eller andre særrettigheter, så stiller de populistiske høyre-radikaler seg som regel avvisende. Problemet er ifølge partiene at de europeiske statene sementerer den multikulturelle virkeligheten som allerede eksisterer, gjennom å støtte seg til den multikulturelle integrasjonsmodellen (Betz 2005: 35).

2.2.1.3 Kulturelle naturaliseringsbarrierer

Ofte tett relatert til spørsmålet om sosiokulturell integrasjon, har spørsmålet om naturalisering, eller statsborgerskap, lenge stått sentralt for de populistiske høyre-radikaler (Mudde 2007: 142-145, Betz 2005: 32-39). Partiene krever ofte at statsborgerskapet utstedes på bakgrunn av et prinsipp om arv (*jus sanguinis*), og forutsetter at innvandrere har engasjert seg i en assimileringssprosess for å få statsborgerskap (Akkerman og de Lange 2012: 583).

Et *statsborgerskap* definerer individets legale status innen en nasjonsstat. Statsborgere har visse rettigheter og plikter som ikke-borgere mangler, noe som ofte dreier seg om en absolutt rett til å arbeide og bo innen staten, og om politiske rettigheter Atikcan (2006: 7). At de populistiske høyre-radikaler foretrekker å utstede statsborgerskap på bakgrunn av arvprinsippet, innebærer synet om at individer bør oppnå statsborgerskap hvis en, eller begge, av ens foreldre er statsborger fra før. Slik tar man avstand fra et prinsipp om at alle som er

født innen territoriet får statsborgerskap (jus soli), og fra prinsippet om langvarig opphold (ius domicile) (Akkerman og de Lange 2012: 583, Rydgren 2007: 245).

Likevel har de populistiske høyreradikalistene måttet forholde seg til at deres liberale stater bedriver en såkalt naturalisering (Kymlicka 2001: 38-40). Gjennom å innfri visse kriterier, på en aktiv og frivillig basis, kan innvandrere oppnå statsborgerskap gjennom søknad; uten en arv- eller fødselsmessig tilknytning til staten. Det er som regel skattebetalende innvandrere, med permanente arbeids- og oppholdstillatelser, (såkalte ”denizens”) som naturaliseringsspørsmålene angår (Atikcan 2006: 8).

Populistiske høyreradikalister ønsker ifølge Akkerman og de Lange (2012: 583-584) at barrierene for naturalisering skal være substansielle, og kulturelle. Statsborgerskapet skal være en slags belønning for en assimilering som allerede har skjedd. Partienes krav omfatter gjerne kunnskap om nasjonens historie og kultur, avlegging av lojalitetsed, at innvandrerne behersker språket, og at søkerne forplikter seg til kulturelle og politiske verdier. Partiene ønsker ofte å teste om disse kriteriene er innfridd gjennom integrasjonstester..

2.2.1.4 Fordelingsrelatert prioritering av nasjonen

Den fjerde saken innen den universelle-inkluderende kontra ekskluderende-partikulære dimensjonen, er (i utgangspunktet) av sosioøkonomisk karakter. Den omhandler fordelingen av goder og rettigheter innen velferdsstaten, i tillegg til innen arbeids- og boligmarkedet. Populistiske høyreradikalister bruker dog nasjonalitet som kriterium relatert til fordelingsrelaterte spørsmål (de Koster m. fl. 2013: 6, Mudde 2007: 125, 130-132, Betz 2005: 37, Betz 2004: 8).

Kort sagt ønsker partifamilien å prioritere utsatte, nasjonale grupper (som pensjonister, ufrivillig arbeidsledige, og ungdom) innen velferdsstaten, mens kulturelt heterogene innvandrere nedprioriteres, eller ekskluderes. Det samme gjelder relatert til fordelingen av, og tilgangen til, jobber og sosialboliger; de ”nasjonale preferansene” gjelder innen de fleste rettighetsmessige sfærer (Mudde 2007: 125-132, Betz 2005: 32-39).

Det faktum at partifamiliens representanter ofte ønsker en relativt omfattende velferdsstat (selv om dette varierer), og at de samtidig ønsker at godene skal tilfalle nasjonale enkeltgrupper, gjør dem *velferdssjåvinistiske*. Det er samtidig ikke bare innvandrerne som ekskluderes. Såkalte sosiale snyltere, som kunne jobbet, men som velger å motta velferdsgoder, nedprioriteres også (de Koster m. fl. 2013: 5-7, Mudde 2007: 125, 130-132).

Oppsummert befinner de populistiske høyre-radikalistene seg på den ekskluderende og partikulære enden av den første sosiokulturelle underdimensjonen. De ønsker 1) en restriktiv innvandringslinje, 2) en assimilering av innvandrere, 3) kulturelle naturaliseringsbarrierer, og 4) at nasjonen prioriteres innen velferdsstaten, arbeidsmarkedet, og boligmarkedet.

Nedenfor belyser studien hvilke ideologiske perspektiver som, ifølge partifamiliens representanter, rettferdiggjør saksposisjonene; hvordan er policypreferansene rammet inn?

2.3 Ideologisk ramme: Nativisme og velferdssjåvinisme

Den ideologiske rammen for de policymessige preferansene, kan i all hovedsak sies å være basert på hva Mudde (2007: 19) betegner som nativisme; den innerste kjernen i partienes ideologi. Nativisme *innebærer i sin reneste form at staten utelukkende skal bebos av nasjonen, og at ikke-native elementer (personer og ideer) anses som fundamentale trusler mot den homogene nasjonstaten.* Nativismen innebærer samtidig at man prioriterer sitt eget, eller sine egne; nettopp fordi det er nasjonalt (Mudde 2007: 18-19).

Diskusjonen deles i tre: 1) Kulturelle nasjonalisme og etnopluralisme, 2) Fremmedfrykt, og 3) Ekskluderende velferdssjåvinisme. Det presiseres at det er de to første punktene som omhandler kjernen i det nativistiske begrepet, mens velferdssjåvinismen ofte relateres til partifamiliens økonomiske nativisme.

2.3.1 Kulturell nasjonalisme og etnopluralisme

Før det beskrives hva som menes med en kulturell nasjonalisme, er det hensiktsmessig med en kort innføring til hvilket grunnleggende menneskesyn som partifamiliens representanter tradisjonelt baserer seg på. Ifølge Bornschier (2010: 423) har man latt seg inspirere av kommunitarismen, som fastholder at individers identiteter er nedfelt i kulturelle tradisjoner, og at alle individer har et behov for å tilhøre større fellesskap. En libertariansk forståelse av individer som atomistiske, uten noen form for kulturell tilhørighet, er ifølge partiene misforstått.

Den kommunitaristiske menneskeforståelsen gir igjen grunnlag for den etnopluralistiske doktrinen, som nativismen er inspirert av. *Etnopluralismen* tar utgangspunkt i den multikulturelle doktrinens prinsipp om forskjeller. Mennesker er angivelig inndelt i nasjoner med ulike, kulturelle identiteter, som de også har en rett til å bevare. Som en slags

kulturell «rasisme», fremhever populistiske høyre-radikalister at kulturer både er forskjellige og uforenlige, og at kulturer og etnisiteter derfor helst bør separeres. Slik kan den nasjonale identiteten bevares (Rydgren 2007: 244-245). Dette utgangspunktet er ifølge Mudde og Kaltwasser (2011: 22) basisen for partifamiliens *høyreorientering*; populistiske høyre-radikalister viser til naturlige, identitetsmessige forskjeller, for å legitimere deres ekskluderende og partikulære preferanser.

Den første delen av nativismen omhandler altså at staten utelukkende bør bebos av den "native" gruppen (nasjonen) (Mudde 2007: 19). Mens hva de ulike partiene definerer som "nativt" definitivt kan variere, og sågar kan være rasebasert, er det som tidligere nevnt et kulturperspektiv som i økende grad har blitt trukket frem (Jupskås 2012: 50). Partiene anser at etniske karakteristikk som en felles kulturarv, en felles historie, et felles språk, og felles symboler, forener individer; det er dette som utgjør partienes forestilte "oss-gruppe". Da kultur og historie tolkes ulikt fra parti til parti, vil også innholdet i nativismen variere; *nasjonen utgjør uansett kjernebegrepet innen partifamiliens ideologi* (Mudde 2007: 16).

Populistiske høyre-radikalister ønsker at staten geografisk sett skal sammenfalle med det etnisk-kulturelle fellesskapet; man følger prinsippet om én stat og én nasjon. Gjennom en monokulturell, homogen nasjonsstat, hevder partiene at nasjonens kulturelle identitet vil bevares. Det vil si at man (hovedsakelig) ikke følger den såkalte territorielle nasjonalismen, som fastholder at staten utgjør nasjonen (Jupskås 2012: 49-50, Mudde 2007: 16-19).

Dette utsynet gir seg utslag i partienes ekskluderende, og partikulære policypreferanser. Den restriktive innvandringslinjen anses som nødvendig for å opprettholde den nasjonale identiteten. En forvitring av den nasjonale identiteten vil ifølge den etnopluralistiske doktrinen lede til en segregering, hvor minoritetssamfunn lever adskilt fra resten av samfunnet. Sluttresultatet blir et utrygt samfunn; kriminaliteten vil florere (Rydgren og Ruth 2011: 209, Rydgren 2007: 243-245).

Det etnopluralistiske, og kulturelt nasjonalistiske, utsynet kommer også til syne relatert til partienes assimileringsskrav. Da nasjonen ikke er genetisk definert, er det mulig for innvandrere å bli en del av fellesskapet. Assimilering kan anses som en form for intern homogeniseringsprosess; slik sikrer man at staten fremdeles preges av majoritetsnasjonen, selv om den også bebos av personer som ikke er innfødte (Akkerman og de Lange 2012: 583, Kymlicka 1995: 18).

Da idealet om en monokulturell, eller selv en etnisk homogen, stat i realiteten er utopisk å oppnå, har de populistiske høyre-radikalistene i stedet sikret seg inn mot ulike grader av

etnokrati. Innen denne styringsformen skal staten uttrykke og vitalisere, den kulturelle, religiøse og verdimeslige arven til den etniske majoritetsbefolkningen (Jupskås 2012: 49, Bornschier 2010: 423, Betz og Johnson 2004: 316-319).

2.3.2 Fremmedfrykt: Den islamske trusselen

Den andre delen av nativismen omhandler fremmedfrykt. Partiene frykter såkalte ”ikke-nasjonale” elementer (personer eller ideer), og deres trussel mot den homogene nasjonstaten (Mudde 2007: 19). Identitetspolitikk står sentralt for partifamilien; forestillingen om ”oss mot de andre” preger partiens diskurs.

For partifamiliens vesteuropeiske representanter er det hovedsakelig muslimer, samt deres islamske kultur og religion, som utgjør ”det fremmede, og det farlige, andre” (Mudde 2007: 70, 84-86). Kategorien ”fremmede” omfatter dog også andre fremmede grupper, som nasjonale minoriteter, jøder, og sigøynere (eller romfolk). Det er dog de øst- og sentraleuropeiske representantene for partifamilien, som primært retter sin fremmedfrykt mot de sistnevnte gruppene.

Samtidig retter populistiske høyre-radikaler tidvis sin fremmedfrykt mot ”fremmede legninger” (som homofili), og mot fremmede ideer (som feminisme). Delkapitlets fokus vil likevel, primært, dreie seg om den islamske trusselen mot den kulturelt definerte nasjonen. Mot slutten vil det også kort beskrives hvordan asyl- og familieinnvandrere har blitt et nytt ”mål” for de vesteuropeiske partiene, samtidig som partiene tidvis frykter nasjonale minoriteter (Jupskås 2012: 45-46, 95, Mudde 2007: 70, 84-86).

Betz (2005: 35) hevder at populistiske høyre-radikaler allerede før 11.september-angrepet i USA, anså det muslimske samfunnet som den største trusselen mot vestlige verdier, mot nasjonens identitet og mot den nasjonale livsstilen. Jupskås (2012: 99) hevder det likevel er i etterkant av 2001-angrepet, og etter terrorangrepene i London (2004) og Madrid (2005), at såkalte islamofobe resonnementer har blitt alminneliggjort (Strømmen 2013: 296).

Maussen (2007, beskrevet av Jupskås 2012: 97) trekker frem viktigheten av å skille mellom ulike debatter og diskusjoner, relatert til islam og islamisme. På den ene siden føres det akademiske diskusjoner angående relasjonen mellom islam og modernitet, og diskusjoner om hvorvidt islam aksepterer prinsippet om en deling mellom stat og religion. På den andre siden finner man offentlige utbrudd relatert til islam som en underutviklet, eller sågar som en

voldelig, religion. Som Jupskås (2012: 97-98) beskriver, er den islamofobien man ser hos partier på den ytre høyresiden, kjennetegnet av sistnevnte.

Islamofobe holdninger retter seg mot personer som antas å være muslimer, eller mot islam som en religion. Etter 11.september-angrepet har det blitt vanlig for partier på den ytre høyresiden å hevde at islam ikke er en religion, men en politisk ideologi som truer ”vestlige” verdier. Politiske leders naive tilnærming, en økende muslimsk innvandring, og den multikulturelle integrasjonsmodellen, har ifølge flere partier bidratt til at vestlige samfunn har blitt ”islamisert”. Bygninger som moskeer og minareter, skikker som halalslakt, klesplagg som hijab og burka, og hva Jupskås (2012: 2012: 96-97) refererer til som ”shariakontrollerte” områder, har underbygget påstandene om en islamisering.

At islam ikke deler kristendommens kjerneverdier, at islam representerer en totalitær og anti-demokratisk ideologi, at religionen forherliger voldshandlinger, og at det angivelig ikke finnes moderate muslimer, er blant argumentene som har blitt fremsatt fra partier som Lega Nord og Dansk Folkeparti. Assimileringskravene rammes derfor ofte inn i en liberal ramme; partiene tar avstand fra islams anti-liberale elementer. Blant mer moderate partier er det primært islamisme (som ofte vil si ekstreme fundamentalister) som ”angripes”. I motsetning til den biologiske rasismen åpner islamofobien for at angrep på ”de andre” kan innrammes som en kultur- og religionskritikk; det er ikke slik at muslimer anses å ha dysfunksjonelle egenskaper. *Det sentrale er at den islamske kulturen og religionen anses som underutviklet* (Jupskås 2012: 96-109, Betz 2005: 35).

Nativismens ekskluderende karakter kommer uansett sterkest til syne gjennom preferansene for å redusere, eller sågar stoppe, den muslimske innvandringen, og gjennom utsynet om at muslimer helst bør ekskluderes fra nasjonstaten. *Partiene er spesielt tydelig på at de naturlige forskjellene mellom muslimer og de nasjonale ikke kan utraderes*. Det pekes gjerne på uforenligheten mellom islam og den nasjonale kulturen, noe som gjør det vanskelig for muslimer å bli assimilert. Samtidig er partiene ofte overbevist om at muslimer ikke evner, eller ønsker, å engasjere seg i assimilering. Derfor er de populistiske høyre-radikalistene tydelige på at ekskludering er den beste løsningen (Strømmen 2013: 297-299, Jupskås 2012: 96-109, Betz og Johnson 2004: 319-320).

Mudde (2007: 69-72) beskriver videre hvordan de vesteuropeiske populistiske høyre-radikalistene, også tidvis retter en fremmedfrykt mot nasjonale minoriteter. At nasjonale minoriteter fremstår som velorganiserte, eller at disse er en del av en tidligere dominant gruppe, anses tidvis som en trussel mot den homogene nasjonstaten.

Partifamiliens fremmedfrykt rammer tidvis også ikke-muslimske innvandrere, dog på et mer økonomisk enn kulturelt nativistisk vis (Mudde 2007: 70). Asyl- og familieinnvandrere, og ofte dem som ankommer fra Øst-Europa, anses som en trussel mot den nasjonale velferden og velstanden; de stjeler, ifølge partiene, velferdsgoder og jobber fra de nasjonale. Det er derfor ikke overraskende at de populistiske høyre-radikalistene er velferdssjåvinistiske.

2.3.3 Ekskluderende velferdssjåvinisme: Velferdsstaten av og for nasjonen

Både deler av de populistiske høyre-radikalistenes innvandringsmotstand, og de ”nasjonale preferansene” relatert til fordelingen av goder og rettigheter, kan rammes inn i en ekskluderende velferdssjåvinisme. Denne kan delvis relateres til partiens nativistiske utgangspunkt: Nasjonstaten ”tilhører” angivelig nasjonen, og partiene anser det derfor som rimelig at det er nasjonen som både bor, og prioriteres, innen staten. Velferdssjåvinismen er primært en del av partifamiliens økonomiske nativisme; økonomien skal tjene nasjonen (Mudde 2007: 130- 132, Betz og Johnson 2004: 320-322).

De populistiske høyre-radikalistene hevder ofte at masseinnvandringen har bidratt til et ødeleggende økonomisk press på velferdsstaten, noe som igjen har gitt et nedskalert velferdstilbud for nasjonen. I tillegg til at dette resulterer i færre velferdsgoder for nasjonen, hevder gjerne partifamiliens representanter at masseinnvandringen også skaper en uakseptabel, nasjonal arbeidsledighet. Hvis nasjonens velstand og velferd skal kunne gjenvinnes, er populistiske høyre-radikalistere derfor tydelig på at masseinnvandringen må reduseres kraftig (Rydgren og Ruth 2011: 209).

I hva partifamiliens representanter oppfatter som en kamp om velferdsressursene, prioriteres utsatte, nasjonale grupper. Dette bygger primært på det nativistiske utsynet om at nasjonstaten tilhører nasjonen. Vlaams Blok sitt berømte slagord om ”Baas in eigen land” (Betz og Johnson 2004: 322), har blitt videreført av partier som Front National, og SVP. Partifamilien viser altså igjen til etnokulturelle forskjeller for å legitimere at de nasjonale får forrang; sosial ulikhet anses gjerne som helt naturlig. Samtidig supplerer partiene ofte med innsatsrelaterte, og finansielle, argumenter for å begrunne prioriteringene. Partiene tar uansett avstand fra hvordan utlendinger angivelig kan utnytte dagens velferdssystem (Jupskås 2012: 35, Rydgren og Ruth 2011: 209, Mudde 2007: 125, 130-132, Betz 2005: 36-39, Betz og Johnson 2004: 321).

Det er viktig å være klar over at velferdssjåvinismen også er motivert av mer sosiale hensyn. Det er de *ressurssvake* nasjonsmedlemmene som prioriteres, noe som også bunner i at flere partier inntar et solidarisk utsyn (som SNS og Front National). Dette bunner tidvis i et egalitært fokus, samtidig som man er anti-egalitære, gitt ekskluderingen av innvandrerne (de Koster m.fl. 2013: 5-7, Jupskås 2012: Mudde 2007: 130-132).

Oppsummert anvender partifamiliens representanter en ekskluderende, velferdssjåvinistisk doktrine, for å begrunne deler av innvandringsmotstanden, og for å legitimere deres ”nasjonale preferanser”. Nasjonens velferd og velstand skal stå i sentrum. Dagens realitet, hvor eliten angivelig nedprioriterer og diskriminerer nasjonen, er stikk i strid med de populistiske høyre-radikalisters etnokratiske visjon (Betz 2005: 37).

2.4 Partifamiliens etnokratiske visjon – Basisen for begrepet om høyre-radikalisme

Som en slags oppsummering av partifamiliens ekskluderende og partikulære preferanser, som hovedsakelig rammes inn i en nativisme, kan de populistiske høyre-radikalisters etnokratiske aspirasjoner nå utlegges. Disse er selve basisen for det høyre-radikale begrepet.

Et etnokrati konstitueres på bakgrunn av kvalifiserte rettigheter til statsborgerskap, med etnisk samhörighet som det differensierende elementet. Det viktigste målet innen et etnokrati er at nasjonen kontrollerer de viktigste institusjonene og instrumentene innen staten. Det er også nettopp dette de populistiske høyre-radikalisterne søker å oppnå. Gjennom å stramme kraftig inn på naturaliseringsreglene, og gjennom (implisitt eller eksplisitt) å diskriminere ikke-nasjonale grupper rettighetsmessig, søker man å gjenvinne den etnisk-nasjonalistiske dominansen, som angivelig har gått tapt. Minoritetsrettigheter nedprioriteres (Jupskås 2012: 49-52, Mudde 2007: 142-145, Betz 2005: 32-39, Betz og Johnson 2004: 321-323).

Samtidig fremstår dagens sosiokulturelle virkelighet som uakseptabel for de populistiske høyre-radikalisterne. Man ønsker et monokulturelt samfunn, noe som medfører at innvandreres og andre minoriteters kulturelle rettigheter bør reguleres (Jupskås 2012: 49-52, Rydgren 2007: 243-245, Betz 2005: 32-39, Betz og Johnson 2004: 321-323).

Det sentrale er at disse endringskravene medfører en neglisjering av fundamentale verdier innen det liberale demokratiet; det være seg universalisme, egalitarisme, og aller viktigst; pluralisme. Slik blir partifamilien *radikal*. Da partifamilien samtidig viser til identitetsmessige forskjeller, for å legitimere at nasjonstaten primært bør bebos av nasjonen, at muslimer bør ekskluderes, og at nasjonen bør prioriteres ved fordelingen av rettigheter og

goder, blir radikalismen *høyreorientert* (Jupskås 2012: 35, 49-52, Mudde og Kaltwasser 2011: 22, Mudde 2007: 24-26, Rydgren 2006: 11, Betz og Johnson 2004: 321-323).

2.5 Den andre sosiokulturelle underdimensjonen

Studiens andre sosiokulturelle underdimensjon omhandler følgende spørsmål: Fremmer partier preferanser for en omfattende grad av individuelle friheter og rettigheter, eller prioriterer man en sterk grad av lov og orden, og klare føringer relatert til moralitet, etikk, og religion? De populistiske høyre-radikalistene har tradisjonelt vært kjennetegnet av en autoritær tilnærming; man foretrekker det sistnevnte alternativet (Kitschelt 2012: 151-152, Kitschelt 2007: 1179, Hooghe m. fl. 2002: 967, Zaslove 2004a: 74, Kitschelt og McGann 1995: 19-20).

Den påfølgende diskusjonen presenterer først kort hvordan de populistiske høyre-radikalistene tilnærmer seg de fire følgende sakene: 1) harde straffer, 2) sterke ordensinstitusjoner, 3) etisk og moralsk lovgivning, og 4) regulering av muslimers religionsfrihet. Videre beskrives den ideologiske ”innrammingen” av disse preferansene; begrep som autoritarisme, sosialkonservatisme, og tradisjonisme, blir alle sentrale.

Nedenfor følger først en beskrivelse av de to første sakene innen underdimensjonen; de populistiske høyre-radikalistene foretrekker harde straffer, og sterke ordensinstitusjoner.

2.5.1 Harde straffer og sterke ordensinstitusjoner

Ifølge Mudde (2007: 145-150, 155) er det autoritære hovedfokus for de populistiske høyre-radikalistene å bekjempe kriminalitet, gjennom en kompromissløs tilnærming.

For det første medfører dette krav, sett fra blant annet FPÖ og SD, om at individer som misbruker deres frihet skal møtes med tøffe konsekvenser; i form av harde straffer. Mudde (2007: 145-150) beskriver hvordan partifamiliens representanter spesielt møter narkotikamisbruk og terrorisme med en skarp nulltoleranse. Samtidig ønsker man å utvise ulovlige og kriminelle innvandrere. Populistiske høyre-radikalister prioriterer samtidig offer fremfor lovbyters rettigheter og komfort; man avviser et sosiologisk rehabiliteringsperspektiv.

For det andre ønsker de populistiske høyre-radikalistene, som tyske DVU, som regel sterke ordensinstitusjoner (Mudde 2007: 145-150). Som regel betyr dette krav om at politiet bør få mer ressurser, og at det bør gjøres i stand til å handle mer effektivt (Akkerman og de Lange 2012: 583, Mudde 2007: 145-150).

2.5.2: Etisk og moralsk lovgivning, samt regulering av religionsfrihet

Forskere som Kitschelt (2013: 246) og Ennser (2012: 163) belyser hvordan populistiske høyrradikalisters moralske og etiske preferanser tidvis varierer. Partifamiliens representanter har likevel tradisjonelt blitt assosiert med preferanser for en etisk og moralsk lovgivning. Arbeid av blant annet Bornschier (2010: 419-441), de Lange (2007: 422, 425), og Zaslove (2004a: 74), virker å bekrefte dette bildet.

Kort sagt ønsker partifamiliens representanter ofte at staten utformer lover som bidrar til å opprettholde, eller til å gjenopprette, etiske (kristne) normer, tradisjonelle fellesskap og en høy moral (Bornschier 2010: 419-441, Rydgren 2006: 11-12, Zaslove 2004a: 74).

I tråd med et kristent verdigrunnlag har partier som Front National (som dog virker å ha begrenset sitt familiefokus i dag, se Kitschelt 2013: 246), og Vlaams Blok, beskrevet viktigheten av å bevare kjernefamilien. Med dette mener man et heteroseksuelt par som får barn på vanlig vis. Av dette følger det ofte en abortmotstand (Zaslove 2004a: 74). Samtidig har et parti som Lega Nord krevd at ekteskapet skal være forbeholdt mann og kvinne (riktignok fra et katolsk ståsted). Inseminering, adopsjon og aktiv dødshjelp, er andre kontroversielle temaer innen kristendommen. Selv om litteraturen ofte er noe vag, så fremstår forfattere som Bornschier (2010: 419-441), og Rydgren (2006: 11-12), som relativt enige i følgende: *”Thus, anti-abortion, religion, pro-family and anti-homosexual policies have become platform issues for many radical right populist parties”* (Zaslove 2004a; 74).

Som et konkret eksempel på partifamiliens radikale endringskrav, beskriver Jupskås (2012: 51-52, 109-110) hvordan flere høyrradikale partier ofte utfordrer individers religionsfrihet, og da spesielt muslimers. PVV-leder Geert Wilders har blant annet ønsket å forby Koranen, mens SD tidligere har ønsket et Sverige uten moskeer.

2.6 Ideologisk ramme: **Autoritarisme**, sosialkonservatisme, og tradisjonisme

De populistiske høyrradikalistenes preferanser for lov og orden rammes ifølge Mudde (2007: 145-150) inn i autoritarismen, som han definerer som en tro på et stramt organisert samfunn, der brudd på autoriteten må straffes hardt. Ved siden av nativismen og populismen er han tydelig på at autoritarismen utgjør en del av partifamiliens ideologiske kjerne. Samtidig beskriver litteratur som Bornschier (2010: 423), og Zaslove (2004a: 74) hvordan flere partier

inntar et sosialkonservativt, og kommunitaristisk-tradisjonalistisk utsyn; ofte for å ramme inn deres moralske og etiske preferanser. Nedenfor følger først en beskrivelse av autoritarismen.

På et psykologisk plan kjennetegnes autoritarismen av en vedvarende og latent tilbøyelighet til å anerkjenne enhet og fellesskap (Stenner 2007: 14-20). Adorno, Frenkel-Brünswick, Levinson, og Nevitt (1950), har beskrevet hvordan en *autoritær personlighet* karakteriseres av å være (blant annet) aggressiv, konvensjonell og overkontrollerende. Ifølge Jupskås (2012: 43-44) kombineres ofte disse egenskapene med fordomsfulle holdninger og intoleranse. I den private sfære innebærer dette at man er tilbøyelig til en barneoppdragelse som preges av tøff disiplin. De populistiske høyre-radikalistene ønsker ofte at staten innprenter ”nøkkelverdier” som orden, respekt og lovlydighet. *De populistiske høyre-radikalistenes autoritarisme, fremkommer dog primært gjennom preferansene for lov og orden* (Mudde 2007: 145-150).

Autoritarismen kan på flere måter sies å overlape med nativismen. Begge de ideologiske trekkene er kollektivistisk og hierarkisk, fremfor individualistisk motivert, og begge deler innebærer en intoleranse for avvik fra den ordenen man foretrekker. Normative, og nasjonale, trusler, i form av innvandrere, eller lovbrøyttere, må møtes med tøffe konsekvenser, og eventuelt ekskluderes (Mudde 2007: 145-150, Otti 2012: 14-15, Stenner 2007: 145-150).

Orden og sikkerhet går foran sivile friheter for populistiske høyre-radikaler. Man anser ofte at det nåværende demokratiet er for ”mykt”, og ute av stand til å forsvare seg mot primært indre, men også mot ytre, trusler (Kitschelt 2007: 1179, Mudde 2007: 145-150, 155).

Samtidig har forfattere som Bornschier (2010: 423), og Zaslove (2004a: 74) beskrevet hvordan flere partier på den ytre høyresiden, som FN, FPÖ, og Lega Nord, innehar en slags sosialkonservativ (Zaslove 2004a: 74), eller en kommunitaristisk-tradisjonalistisk (Bornschier 2010: 423) ideologi. Rydgren (2006: 11-12) bemerker at flere partier idealiserer om en slags metafysisk, ”naturlig orden”, som preges av tradisjonelle fellesskap, kulturelle tradisjoner, og en høy moral.

Derfor ønsker man, i tråd med sosialkonservatismen, at staten nedsetter moralske lover, som regulerer individers valg relatert til etiske og moralske spørsmål. Som både Strømmen (2013: 299) og Zaslove (2004: 74) antyder, baserer flere partier seg på et kristent verdigrunnlag, som ikke nødvendigvis betyr at det er den kristne troen som fremheves, men en generell kristenhet. Filip Dewinter fra Vlaams Belang oppsummerer tilnærmingen: ”*Mange av oss er ikke ”troende” i ordets religiøse betydning, men vi deler kristendommens moralske*

verdier. *De er grunnlaget for den europeiske sivilisasjonen*” (Strømmen 2013: 299). I tråd med verdikonservatismen ønsker man derfor at det organiske samfunnet skal preges av et kristent verdigrunnlag; dette er veien mot et harmonisk samfunn (Zaslove 2004a: 74).

Innen kristendommen står kjernefamilien sterkt som et naturlig fellesskap. Kun underlagt nasjonen, anser gjerne partiene at kjernefamilien er det viktigste fellesskapet man kan tilhøre. Vlaams Blok og Front National har beskrevet at familien utgjør basisenheten for et harmonisk samfunn (Swyngedouw og Ivaldi 2001: 7). At flere partier tar avstand fra homofili, kan både henge sammen med at homofili gjerne anses som feil (biologisk sett) og som uetisk, mens andre anser homofili som en nasjonal trussel (Jupskås 2012: 46, 50, Mudde 2007: 68).

Kravene om å regulere muslimenes religionsfrihet kan både relateres til partienes nativistiske, og deres kristne, utsyn. Siden tradisjoner, og kristne verdier, ofte anses som en del av den nasjonale kulturarven, er dette utgangspunkt som overlapper. Partifamilien ønsker uansett å redusere den islamske trusselen mot det nasjonale fellesskapet (Jupskås 2012: 51-52, 109-110).

Oppsummert plasserer de populistiske høyre-radikalistene seg på et autoritært vis innen den autoritære-libertarianske dimensjonen. Man foretrekker 1) harde straffer 2) sterke ordensinstitusjoner, 3) en etisk og moralsk lovgivning, og 4) at muslimers religionsfrihet reguleres. Dette rammes inn i en autoritarisme, samtidig som flere partier sverger til en sosialkonservativ, eller en kommunitaristisk-tradisjonalistisk ideologi.

2.7 Beskrivelse av den andre hoveddimensjonen: Den populistiske

Den andre hoveddimensjonen kan beskrives som populistisk, og er utvilsomt av en mindre etablert karakter enn den sosiokulturelle og den sosioøkonomiske. Studien registrerer hvordan Jupskås (2011) beskriver en (riktignok innholdsløs) dimensjon som skiller mellom elitisme og anti-elitisme, og finner det nødvendig og nyttig å inkludere en liknende dimensjon.

Etter en nøye gjennomgang av relevant litteratur, med en hovedvekt på Muddes (2007: 65-67, 150-155, 163-165), og Liangs ((red) 2007: 11-13) arbeid, virker det primært å være saker relatert til direkte demokrati, og til EU, som ”fanger” partifamiliens anti-elitistiske karakter best. De to sakene som inkluderes innen dimensjonen er derfor henholdsvis 1) Direkte demokratiske ordninger, og 2) Nasjonal suverenitet.

De populistiske høyreradikalistene ønsker en økt bruk av direkte demokratiske prosedyrer, og krever en større grad av nasjonal suverenitet. Sistnevnte har langt fra bare med populisme å gjøre; partifamiliens euroskepsis er også nativistisk motivert¹. I nyere tid, i takt med EUs økte overstatlige karakter, utgjør likevel den anti-elitistiske populismen en viktig del av euroskepsisen (Liang (red) 2007: 11-16, Mudde 2007: 163-165, Taggart 2002: 68-69).

Nedenfor fokuseres det først på de populistiske høyreradikalistenes preferanser for et direkte demokrati, og på hvordan disse rammes inn i en ”tynn”, populistisk ideologi (Mudde 2007: 145-150).

2.7.1 Populisme og krav om direkte demokrati

Mudde (2007: 23, 150-155) fastslår at den ”tynne”, ideologiske populismen, ved siden av nativismen og autoritarismen, utgjør det siste elementet innen de populistiske høyreradikalistenes ideologiske kjerne. Han tar utgangspunkt i en såkalt minimumsdefinisjon av populisme (se Kaltwasser 2012: 194-195, og Pauwels 2011: 101), og beskriver, i likhet med Stanley (2008: 100-108), noen punkter for hva som utgjør en populistisk ideologi.

At man fører en ”tynn”, populistisk ideologi, innebærer for det første en forestilling om at *samfunnet er delt inn i to homogene grupper; det rene, eller autentiske, folket, og den korrupte eliten* (Mudde 2007: 23, 150-155). Hvem man regner som folket, eller som eliten, varierer ofte fra kontekst til kontekst, da dette er konstruerte forestillinger. De populistiske høyreradikalistene definerer som regel folket som nasjonen; den ”tynne” populismen kombineres med nativismen. Eliten kan representere alt fra kulturelle, intellektuelle, politiske, til økonomiske aktører.

For det andre innebærer den ideologiske populismen utsynet om at *folket står i et strukturelt motsetningsforhold til eliten*; det er også dette som identifiserer de to gruppene. Man tillegger eliten negative karakteristikk; den er korrump, egoistisk og har uforholdsmessig mye makt. Folket er derimot fornuftig, autentisk, og hardtarbeidende (Stanley 2008: 105, Mudde 2007: 23, 65).

---

¹ Kriesi, Bornshier, Dolezal, Frey, Grande, og Lachat (2008: 9-14), plasserer spørsmålet om europeisk integrasjon, innen deres sosiokulturelle dimensjon (demarkasjon-integrasjon). Man relaterer spørsmålene om innvandring og EU. Denne studien ”isolerer” i utgangspunktet innvandrings- og EU-spørsmålet, men er likevel svært bevisst på hvordan sakene ofte relateres til hverandre.

Ifølge partifamiliens representanter bidrar dagens pluralistiske strukturer, med sine representative institusjoner, politiske partier, og andre ”mellomorgan”, til at eliten kan videreføre sitt maktmisbruk, og sin nasjonale diskriminering. Derfor innebærer den populistiske ideologien for det tredje at partier stiller *krav om en gjenvunnet populær suverenitet; man ønsker en økt bruk av direkte, demokratiske ordninger* (Stanley 2008: 104-105, Mudde 2007: 145-150).

De populistiske høyre-radikalistene fastslår at et genuint demokrati kun kan oppnås gjennom at dagens såkalte demokratier blir mer direkte og mer monistiske. Politisk pluralisme møtes med skepsis av partifamiliens representanter. Man inntar med andre ord en plebisittær tilnærming til demokratisk representasjon; samsvaret mellom folkeviljen og policyutfallet må bli kortere (Mudde 2007: 150-155).

Partifamilien har spesielt fremmet krav om en økt bruk av folkeavstemninger. Ved en folkeavstemning kan velgerne stemme på en beslutning som legges frem av det aktuelle, representerende organet. Enkelte partier, som SVP, og FPÖ, fremmer også krav om såkalte folke- eller medborgerinitiativ, som vil si at en bestemt del av velgerne har muligheten til å fremme krav (eller forslag) om etablering (eller fjerning) av lover, eller om avholdelse av folkeavstemninger. I tillegg fører andre partier (som FPÖ) preferanser for en form for tilbakekallingsrett; slik kan velgere fjerne en representant før hans periode er over (Mudde 2007: 151-153)

Noe som bør nevnes er skillet Rydgren (2007: 245-246, 2006: 8-9) tegner mellom den populistiske ideologien, og den *populistiske, anti-elitistiske strategien*. Sistnevnte innebærer at populistiske høyre-radikaliister ofte tar avstand fra det øvrige politiske etablissementet, uten at man fremstår som anti-demokratiske.

De populistiske høyre-radikalistene hevder ofte at øvrige partier i realiteten utgjør én, homogen politisk klasse; de samarbeider fremfor å konkurrere. Partiene er tydelige på at elitens multikulturelle omfavelse, og nasjonale diskriminering, bare kan ende ved at de selv kommer til makten. Samtidig passer partiene på å ta avstand fra anti-demokratiske merkelapper (Rydgren 2007: 245-246, Rydgren 2006: 8-9).

Oppsummert så kjennetegnes den *ideologiske populismen* av konstruksjonen av et homogent folk og en homogen, korrump elite. Disse står angivelig i et strukturelt motsetningsforhold til hverandre. Den populistiske ideologien medfører også krav om populær suverenitet, noe som kulminerer i preferanser for direkte, demokratiske ordninger.

Den *anti-elitistiske strategien* dreier seg om partienes forsøk på å portrettere seg som folkets parti, ved å fastslå at de øvrige politiske partiene utgjør én homogen, politisk klasse. Samtidig dreier strategien seg om å ta avstand fra et antidemokratisk stempel.

2.7.2 Krav om nasjonal suverenitet

I likhet med temaet om demokrati, finner studien det mest nyttig å plassere temaet om europeisk integrasjon innenfor den populistiske dimensjonen. Populistiske høyre-radikalisters euroskepsis er riktignok både populistisk og nativistisk motivert. Relatert til den saken som blir utledet er det likevel hovedsakelig den populistiske og anti-elitistiske siden ved euroskepsisen som studien har fokusert sterkest på. Spørsmålet er om man støtter en overstatlig EU-struktur, eller om man krever at europeiske samarbeid bør foregå mellom suverene nasjonstater (Mudde 2007: 162-165, Liang (red) 2007: 7-16).

Nettopp partifamiliens *euroskepsis* (Mudde 2007: 158-165) er sentral i seg selv. Man støtter de generelle ideene bak europeisk integrasjon (et europeisk samarbeid basert på suverenitetsdeling, og en integrert, liberal markedsøkonomi), samtidig som man stiller seg kritisk til den nåværende, og/eller den fremtidige refleksjonen av disse ideene. Dagens overstatlige EU fungerer ikke tilfredsstillende i partienes øyne; derfor krever man en gjenvunnet nasjonal suverenitet. Euroskepsisen (Liang (red) 2007: 7-16, Mudde 2007: 157-165) til de populistiske høyre-radikalistene kan altså sies å være et uttrykk for kombinasjonen mellom nativisme og populisme, og er derfor viktig å belyse.

Nativistisk sett så rammes noe av euroskeptisismen inn i fokuset på å bevare den nasjonale identiteten; partifamilien kombinerer skepsisen med innvandringsmotstanden. Utsynet om å beskytte nasjonens kulturelle identitet, og det kristne verdigrunnlaget, blir igjen sentralt, gitt Schengen-avtalen, og EUs prinsipp om en fri bevegelse av personer. Partier som Front National og Lega Nord har sågar fryktet for såkalte kulturelle standardiseringsforsøk; man frykter elitens mondialistiske utsyn om en slags global, eller en europeisk, felleskultur. Også partifamiliens motstand til videre EU-utvidelser rammes inn på et nativistisk vis; gitt islamofobien er motstanden til et tyrkisk EU-medlemsskap nærmest unison (Strømmen 2013: 297-299, Liang (red) 2007:17, Betz og Johnson 2004: 321, Hooghe m. fl. 2002: 979-980).

Betz og Johnson (2004: 321-323) beskriver videre hvordan partifamiliens representanter også frykter for EU-samarbeidets konsekvenser for den nasjonale dominansen. Populistiske høyre-radikalister misliker gjerne at de prinsippene, og de institusjonelle

ordningene, som har fungert som garantister for den etnisk-nasjonalistiske dominansen, har blitt utfordret. Den etnokratiske visjonen står med andre ord i fare.

EU-motstanden bygger også på partifamiliens populistiske verdigrunnlag. Populistiske høyre-radikaler som DVU, Front National, og REP, har tradisjonelt mislikt unionens overstatlige karakter, som innebærer at unionen kan fatte bindende vedtak som medlemsstatene må implementere (Liang (red) 2007: 11). Populistiske høyre-radikaler hevder at EU-institusjonene lider av et demokratisk underskudd, at makten hviler ved det uvalgte Rådet, og at det hersker en ubalansert maktstruktur innen unionen. Samtidig misliker partifamiliens representanter at det som oppfattes som en teknokratisk EU-elite, ikke kan ansvarliggjøres (Liang (red) 2007: 11).

Oppsummert innehar populistiske høyre-radikaler følgende saksposisjoner innen studiens populistiske dimensjon: 1) Man ønsker en økt bruk av institusjonelle ordninger som assosieres med et direkte demokrati, og 2) Man ønsker nasjonal suverenitet. Preferansene rammes inn på et populistisk, ideologisk vis, selv om euroskepsisen også er nativistisk motivert.

Nedenfor følger en introduksjon til den tredje, og siste, politiske dimensjonen som studien tar i bruk; den sosioøkonomiske.

2.8 Beskrivelse av den tredje hoveddimensjonen: Den sosioøkonomiske

Den vanligste måten å skille mellom venstre- og høyresiden politisk på, har vært gjennom å konstruere en sosioøkonomisk høyre-venstre, eller en kapitalistisk-sosialistisk, dimensjon (Downs 1957). Det er dog primært ikke på bakgrunn av sosioøkonomisk plassering, at populistiske høyre-radikaler beskrives som høyreorienterte. Mudde (2007: 119) beskriver sågar at partienes sosioøkonomiske preferanser er sekundære innen deres ideologi. Stoll (2010, se også Kriesi 2010: 679-680) har likevel bevist hvor sentral den sosioøkonomiske dimensjonen fremdeles er, innen det vesteuropeiske politiske rommet.

Populistiske høyre-radikaler virker ikke å samle seg rundt én identisk sosioøkonomisk linje. Partiene varierer i tilnærmingen til de 4 tradisjonelle sosioøkonomiske sakene som studien utleder: 1) Markedssuverenitet og frihandel, 2) Privat eierskap, 3) Statlig inaktivitet relatert til sosial omfordeling, og 4) En avvirket velferdsstat. Disse sakene er uthentet fra IPCC (Janda 1980: 55-60), og har også blitt anvendt (og modifisert) av Gilhus (1999: 77-88).

Ser man på Muddes (2007) gjennomgang virker få partier å stå helt til høyre eller helt til venstre; man kombinerer i stedet ofte høyre- og venstreorienterte posisjoner. Forfattere som Betz og Meret (2013: 107-121), Rydgren (2007: 245), og Mudde (2007: 119-137), har likevel forsøkt å trekke frem enkelte "fellestrekk" ved de populistiske høyre-radikalistene.

2.8.1. Økonomisk nativisme og en omfattende velferdsstat

Som nevnt så er det få populistiske høyre-radikaler som står helt til høyre, eller ytterst til venstre, på den sosioøkonomiske dimensjonen. Selv Kitschelt (2004: 9-10) har påpekt at partiene i nyere tid er mer sentrumsorienterte. Relatert til skillet mellom statlig innblanding og markedssuverenitet, poengterer dog Betz og Meret (2013: 107-121) at de fleste partiene virker å stå lengre til høyre enn til venstre. Dette skyldes ikke nødvendigvis at partiene omfavner (neo-)liberale verdier, men tillegges gjerne en populistisk sentraliseringsmotstand. Det hersker likevel klare variasjoner. Mens partier som FPÖ, og SVP, har vært omfavnet markedsliberalisme, har BZÖ, og REP, ført en sosial markedsmodell (Mudde 2007: 119-137).

Samtidig har konflikten mellom frihandel og proteksjonisme blitt sentral, noe som har åpnet for en *økonomisk nativisme* (Mudde 2007: 123-132). Det er nasjonens interesser og fremtid som er viktigst for partifamilien. Betz og Meret (2013: 107-121) beskriver hvordan flere populistiske høyre-radikaler fører en slags *nasjonal* markedsliberalisme. Partiene ønsker et relativt suverent marked på nasjonal basis, samtidig som man inntar et klart fokus på at økonomien skal tjene de nasjonale borgerne. Slik inntar partier som REP, og SVP, et utsyn om at staten bør beskytte viktige nasjonale sektorer og mindre bedrifter, da disse ofte anses som garantister for en bærekraftig, nasjonal fremtid.

Rydgren (2007: 245) trekker frem hvordan de fleste populistiske høyre-radikaler utviser en mistenksomhet til europeiske og globale markeder. Økonomisk globalisering anses ofte som skadelig for nasjonens interesser, da utlendinger gjøres i stand til å påvirke den nasjonale økonomien, og resultatet fort blir arbeidsledighet og usikkerhet. Mudde (2007: 186-187) fastslår likevel at de fleste partiene støtter et mer eller mindre åpent europeisk marked.

Hensynet til nasjonen speiles også tidvis innen spørsmål vedrørende eierskap og privatisering. Enkelte partier krever at privatiserte selskaper forblir under nasjonal kontroll, og at hva man anser som strategisk viktige sektorer, ikke utsettes for en åpen privatisering (Mudde 2007: 129).

Mudde (2007: 128, 137) beskriver hvordan partifamilien er noe delt i forhold til sosial velferd. Mens FPÖ og LN inspireres av et kristendemokratisk og konservativt utsyn, og anser sosial velferd som veldedighet fra staten, har FN antatt et mer (men langt fra rendyrket) sosialdemokratisk utgangspunkt; staten har angivelig et solidarisk ansvar. Flere partier posisjonerer seg generelt på et sentrums-venstreorientert vis, og tar utgangspunkt i Jörg Haiders berømte mantra; man er sosiale, men ikke sosialister. Selv om man gjerne vektlegger statens sosiale ansvar, har altså solidariteten klare grenser. Det mest presise virker å være at flere populistiske høyre-radikaler støtter en velferdsstat som tar utgangspunkt i en partikulær solidaritetsforståelse. Partiene er tidvis egalitært innstilt – man ønsker gjerne en omfattende omfordelingspolitikk – samtidig som man nedprioriterer innvandrerne. (de Koster m. fl. 2013: 5-7, Zaslove 2009: 314-316).

Oppsummert beskrives partifamiliens linje som relativt sentrumsorientert, mens det varierer hvorvidt partier plasserer seg mer til høyre eller venstre. Mens partiene gjerne støtter en nasjonal markedsmodell, ønsker man samtidig at staten skal verne om nasjonens interesser. Samtidig støtter flere partier en omfattende velferdsstat, så lenge den er reservert for nasjonen. Det finnes likevel flere avvik fra dette mønsteret.

2.9 Fullstendig teoretisk rammeverk og nært beslektede partifamilier

Studien presenterer nå det fullstendige teoretiske rammeverket som vil anvendes for å utlede hvorvidt SD og PS kan klassifiseres innen den populistiske, høyre-radikale partifamilie

2.9.1 Populistisk høyre-radikalisme

Basert på det teoretiske grunnlaget settes det opp to kriterier som SD og PS må innfri for at en inkludering kan forsvares.

Kriterie én: Sammenfallende policymessige preferanser

Basert på nyere litteratur har studien utledet hvordan vesteuropeiske, populistiske høyre-radikaler tradisjonelt plasserer seg policymessig. Kriterie én er at SD og PS sine policymessige preferanser i stor grad sammenfaller med de 14 saksposisjonene til de populistiske høyre-radikalistene. Hvordan partiene plasserer seg innen den sosiokulturelle, og

den populistiske, dimensjonen fortøner seg som spesielt viktig, samtidig som partienes sosioøkonomiske preferanser heller ikke kan neglisjeres.

Kriterie to: En ideologisk kjerne av (minst) nativisme, autoritarisme og populisme

I henhold til partifamiliens ideologi, har studien basert seg på Muddes (2007: 22-23) maksimumsdefinisjon av partifamilien. Populistiske høyre-radikalisters ideologiske kjerne består (minst) av nativisme, autoritarisme og populisme. Med maksimumsdefinisjon menes det at det er denne ideologiske kombinasjonen som oftest deles av partifamiliens representanter. Den er bygget på en klassisk begrepsforståelse (Collier og Mahon Jr.1993: 845-846, 850), som vil si at den ideologiske kjernen, i tillegg til disse tre trekkene, også kan bestå av andre karakteristikk.

Kriterie to er at SD og PS sin ideologiske kjerne må bestå av en kombinasjon av:

1. Nativisme, som vanligvis (men ikke alltid) innebærer en kombinasjon av kulturell nasjonalisme og fremmedfrykt (Jupskås 2012: 50, Mudde 2007: 19-22). Staten skal i all hovedsak bebos av nasjonen, og ikke-nasjonale elementer (personer og ideer) anses som fundamentale trusler mot den homogene nasjonstaten.

Samtidig bør SD og PS føre en **ekskluderende velferdssjåvinisme** (Mudde 2007: 130-132). Nasjonale grupper skal prioriteres innen velferdsstaten, boligmarkedet og arbeidsmarkedet, nettopp fordi de er nasjonale. Partifamiliens sosioøkonomiske preferanser preges generelt av et (økonomisk) nativistisk fokus (Mudde 2007: 132); økonomien skal tjene nasjonen.

2. Autoritarisme, som vil si troen på et stramt organisert samfunn, og et svært intolerant syn vedrørende brudd på kollektivets rammer (Mudde 2007: 22-23). Som regel innebærer dette preferanser for et samfunn preget av en omfattende lov og orden, som gjennomføres av verdier som disiplin og lovlighet.

Samtidig har flere populistiske høyre-radikalister vært assosiert med mer sosialkonservative (Zaslave 2004a: 74), og kommunitaristiske-tradisjonalistiske (Bornschier 2010: 423) ideologiske tilnærminger.

3. Populisme, som vil si en forestilling om at samfunnet er delt opp i det autentiske, homogene folket og den korruperte, homogene eliten (Mudde 2007: 23). Disse gruppene står i et strukturelt motsetningsforhold til hverandre, og de populistiske høyre-radikalistene krever at folket gjenvinner sin suverenitet.

Partifamiliens *radikale* karakter følger fra nativismen. Populistiske høyre-radikaler avviser, eller utfordrer, fundamentale verdier innen det liberale demokratiet (som spesielt pluralisme, men også universalisme og egalitarisme), i sin søken etter å gjenvinne nasjonens dominans; det være seg kulturelt, institusjonelt, og politisk sett. Man ønsker med andre ord å endre den sosiokulturelle og sosiopolitiske virkeligheten til å likne ulike grader av etnokrati. Krav om å regulere muslimers religionsfrihet, og om ordninger som garanterer for majoritetsnasjonens dominans, fremstår som konkrete eksempler på radikalismen (Jupskås 2012: 49-52, Mudde 2007: 25-26, Rydgren 2007: 243-245, Betz 2005: 32-39, Betz og Johnson 2004: 321-323).

Da partifamilien aksepterer de naturlige forskjellene og ulikhetene som hersker mellom etnisiteter, fremfor at man ønsker at staten skal utradere dem, blir radikalismen *høyreorientert*. Preferanser om at muslimer helst bør ekskluderes, og om at innvandringen bør reduseres kraftig, er nettopp motivert av utsynet om at identitetsmessige forskjeller sjelden kan utraderes. Samtidig viser også partifamilien til forskjellene for å rettferdiggjøre at nasjonen prioriteres, når rettigheter og goder skal fordeles (Jupskås 2012: 35, Mudde og Kaltwasser 2011: 22, Mudde 2007: 24-26).

I tråd med den klassiske begrepsforståelsen omfatter kriteriene nødvendige og tilstrekkelige karakteristikk (Goertz 2006: 29), for at SD og PS kan bli inkludert innen partifamilien. Gjennom å fremsette disse kriteriene reduserer man muligheten for en såkalt ”*conceptual stretching*” (Sartori 1970: 1034) – situasjonen som oppstår når begreper ikke lenger er passende for de casene som beskrives.

2.9.2 Nært beslektede partifamilier – Hvor går grensene?

Det er nødvendig med en kort, men svært generell, beskrivelse av hva som skiller ”vår” partifamilie, fra andre.

Den populistiske høyre-radikale partifamilien er en sub-familie, eller en populistisk variant, innenfor **den generelle høyre-radikale partifamilie**. Mudde (2007: 15-16, 30-31) konstruerer en *minimumsdefinisjon* av den høyre-radikale partifamilie; alle høyre-radikaler

har en nativistisk, ideologisk kjerne. Det er sentralt at populistiske høyre-radikaler skiller seg fra **høyreekstre partier** (Jupskås 2012: 41-48). Sistnevnte er både anti-demokratiske og etniske nasjonalister; man ønsker en rasemessig, homogen stat, og krever ofte en mer elitistisk struktur.

Samtidig finnes det flere betegnelser som sterkt kan relateres til Muddes (2007) populistiske, høyre-radikale begrep, men som like fullt er ulike. O'Malley (2008: 963) anvender for eksempel betegnelsen **populistiske nasjonalister**, da hun fastslår at Muddes (2007: 24-26) forståelse av høyrebegrepet er for relativistisk. Betz (1993b: 663, 684) snur på det og anvender betegnelsen **nasjonale populist**; en betegnelse som beskriver svært liknende partier som populistiske høyre-radikaler. Den eneste tydelige forskjellen virker å være at populisme utgjør hovedbegrepet for de nasjonale populistene, mens nativismen står i sentrum for de populistiske høyre-radikalistene.

Både de nasjonale populistene, og de populistiske høyre-radikalistene, er høyrepopulistiske, radikale partier, noe som også gjelder **neoliberale populist** Betz (1993b: 663, 684). Sistnevnte kombinerer dog neoliberalisme og populisme. Tar man bort den populistiske karakteren, får man hva Mudde (2007: 27-28) betegner som **neokonservative partier**. Det finnes dog en rekke ulike former for konservative partier, men ingen av dem innehar dog en nativistisk eller populistisk, kjerne.

Det samme gjelder **kristendemokrater, sentrums-partier og landbruks-partier** (eventuelt agrarpopulister). Mens slike partiers tradisjonalistiske, autoritære og tidvis nasjonalistiske, utsyn assosieres med høyresiden, preges de ofte av respektivt religiøse og landbruksmessige, fokus. Samtidig står man gjerne i nærheten av det økonomiske sentrum (Marks og Wilson 2000: 448-458).

Mens det videre eksisterer en rekke **liberale partier** (Marks og Wilson 2000: 448-451), som proklamerer en støtte for omfattende individuelle rettigheter og friheter, har man til sist venstreorienterte partier. **Sosialdemokratiske partier** (Marks og Wilson 2000: 442-448) som omfavner sosial likhet, og **sosiale populist** (Mudde og March 2005: 34-36), som kombinerer sosialisme og populisme, er blant disse.

3. Studiens caseutvalg, karakter og metodiske tilnærming

I dette kapitlet gis det en beskrivelse av studiens caseutvalg, karakter, og metode.

3.1 Studiens caseutvalg

Studiens caseutvalg kan sies å minne om et slags most similar systems design, siden partiene som studeres er like på mange områder. Både SD og PS er opposisjonspartier med nylig valgsuksess, og befinner seg innen en relativt lik kontekst. Både Sverige og Finland er institusjonaliserte, nordiske demokratier med flerpartisystem. Samtidig har begge partiene blitt karakterisert som populistiske, høyre-radikale partier i litteraturen, mens ingen av partiene selv anser seg som dette (Arter 2012: 804, 820, Arter 2010: 484-504, Gerring 2007: 131).

Den klareste forskjellen mellom casene er at SD kan sies å ha sine røtter i fascismen, mens PS er en direkte etterfølger til sin agrarpopulistiske forløper (SMP). Studien anser det som interessant å sammenlikne et, *historisk sett*, mer representativt case for den aktuelle partifamilien (SD) med et parti (PS) det har vært stor uenighet om, og som har en annen fortid (Jungar og Jupskås 2010: 1-3, Gerring 2007: 91-93, 131).

3.2 Casebeskrivelse: PS, SD, og deres politiske kontekster

3.2.1 PS i den finske politiske konteksten:

For å forstå bakgrunnen til PS sin fremvekst må en tilbake til 1959, da Det Finske Landsbygdpartiet (SMP) ble dannet (først under et annet navn). SMP var et agrarpopulistisk parti, som konfronterte den finske eliten under den kalde krigen, og som fremmet ”det glemte folkets interesser”. Sistnevnte var den marginaliserte rurale, og hardtarbeidende befolkningen, som ble påvirket av den raske urbaniseringen og moderniseringen i 1960-årenes Finland (Arter 2010: 485-486, Jungar 2011).

SMPs karismatiske grunnlegger, Veikko Vennamo, fremmet en distinkt, følelsesladet, og høyst original retorikk, i forhold til å angripe den politiske eliten. Dette fikk betegnelsen ”Vennamoisme”. Han angrep elitens Sovjetvennlige konsensus, og beskyldte president Urho Kekkonen (som satt fra 1956-1981), for å fremme sine egne, politiske karrieremuligheter. SMP gikk konkurs som en følge av store sosiale endringer, et dårlig valg og interne

stridigheter. Finland gikk fra å være et landbruksdominert land til et kommunikasjonsbasert samfunn, og eldre klassestrukturer forvitret (Arter 2010: 485-486, Jungar 2011).

PS ble etablert som et nytt parti i 1995, men har likevel hatt tette bånd til SMP-fortiden. PS sin partileder (og eks SMP-er), Timo Soini, har bemerket at nesten alle av PS sine grunnleggere var tidligere SMP-medlemmer/tilhengere, og han har også anmodet tidligere SMP-parlamentarikere om å stå som kandidater i riksdags- og lokalvalg. PS har ofte tiltrukket seg samme type velgere som SMP gjorde (protestorienterte velgere fra arbeiderklassen) (Arter 2012: 814-820, Jungar 2011).

Ideologisk har PS lenge liknet på SMP. I likhet med sin forløper har PS vært karakterisert av et sosialt fokus, og av en tradisjonisme. PS har helt siden det første prinsippprogrammet i 1995 prioritert bøndene og samfunnets svakeste grupper. Basert på likhetene hevder Arter (2012: 814-820) at PS lenge var et såkalt etterfølgende parti.

Gitt eksterne faktorer, som en økt innvandring til Finland, globalisering, og en sterkere europeisk integrasjon, har dog PS ”skilt seg” fra SMP på viktige områder. Man har blitt et mer nasjonalistisk parti, som fokuserer på å beskytte den finske, nasjonale identiteten mot innvandrere. Slik har man tiltrukket seg innvandringskritiske velgere og medlemmer. Samtidig har man etablert seg som et EU- (og EMU-)kritisk parti (Arter 2012: 815-816).

Det er også hovedsakelig på bakgrunn av PS (angivelige) nativistiske karakter, at Arter (2010) har betegnet dem som populistiske høyre-radikale. At betegnelser som sentrumsautoritære populistere (Jungar og Jupskås 2010: 54), og sentrumsbaserte populistere (Paloheimo og Raunio 2008) også tillegges PS, belyser den klare uenigheten som hersker.

Interessant er også Jungars (2011) påstand om at PS preges av visse fløyer. Partileder Soini, og andre eks-SMP-ere, tenderer til å betegne innvandring som en trussel mot finsk velferd og mot finske jobber. Andre mer radikale grupper, ofte frontet av representant Jussi Halla-Aho, fremstiller innvandring som en trussel mot finsk kultur. Samtidig er flere representanter aktiv i den ekstreme, nasjonalistiske bevegelsen Suomen sisu, mens flere PS-medlemmer er aktive på det innvandringskritiske nettstedet Hommaforum (Arter 2012: 819).

Valgmessig var det ved riksdagsvalget i 2003, da bokseren og filmstjernen Tony Halme sto som uavhengig på PS sin liste i Helsinki, at PS profil virkelig ble fremhevet. PS fikk 3 mandater til Riksdagen i 2003, økte tallet til 5 i 2007, før man fikk 39 i 2011 (se Tabell 1). Partiet trakk seg fra regjeringssamtaler etter 2011-valget, da regjeringen valgte å gå videre med Finlands krisehjelp til Portugal. PS har i stedet posisjonert seg som et anti-konsensus parti i den finske Riksdagen (Arter 2012: 814, Raunio 2012: 20, Jungar 2011).

Til sist bemerkes det at PS endret sitt engelske navn i august 2011. Man gikk fra ”*The True Finns*”, til ”*The Finns*”. Dette gjorde man ifølge Soini for å fjerne høyreekstremistiske, eller nasjonalistiske, konnotasjoner ved partinavnet (Arter 2012: 818, 822, Raunio 2012: 4).

Tabell 1: PS sine prestasjoner i riksdags-, kommunal-, og EU-valg fra 1996-2012

Riksdagsvalg	Mandater	Antall stemmer	% stemmer
1999	1	26 440	0,99
2003	3	43 816	1,57
2007	5	112 256	4,05
2011	39	559 344	19,04
Kommunevalg			
1996	138	21 999	0,93
2000	109	14 712	0,66
2004	106	21 417	0,90
2008	443	137 497	5,39
2012	1195	307 797	12,3
EU-valg			
1996	0	15 004	0,67
1999	0	9854	0,79
2004	0	8900	0,54
2009	1	162 930	9,79

Kilder: (Arter 2010: 487, NSD 2013a, Psephos 2013a, Statistics Finland 2013).

3.2.2 SD i den svenske politiske konteksten:

SD ble etablert den 6.februar 1988, men historisk sett har Sverige vært preget av venstreorientert dominans. Fra 1932-1976 satt Socialdemokraterna nesten uavbrutt ved makten, mens man fra 1976-1982 opplevde et ikke-sosialistisk styre. I sistnevnte periode ble innvandring viktig som et politisk tema i Sverige. Innvandringskritiske og skattepopulistiske Ny Demokrati (ND) ble i 1991 det første høyre-populistiske partiet i Sverige med valgsuksess; partiet hadde 25 riksdagsrepresentanter fra 1991-1994 (Rydgren 2006: 29-43).

SD ble stiftet tre år før NDs suksess, og har en bakgrunn fra organisasjonen Bevara Sverige Svensk (BSS). Sistnevnte har blitt betegnet som en innvandringsfiendtlig og rasistisk organisasjon, hvor flere av medlemmene hadde en bakgrunn fra nazistbelastede organisasjoner. I 1986 dannet BSS og Framstegpartiet et offisielt politisk parti; Sverigepartiet. Etter en bitter strid bestemte BSS-delen seg for å skape et nytt parti; SD ble etablert i 1988 (Hermansen 2009: 109-115).

På slutten av 1980-tallet, og på første halvdel av 1990-tallet, overlappet SDs ideologi med antidemokratiske, nazistiske og fascistiske grupper. I 1995 fikk man en ny partileder i Mikael Jansson, som manglet den nazibefengte bakgrunnen til forgjengeren; Anders Klarström. Jansson ville moderere SD, og krevde at personer med uniformstrekk ble bannlyst fra partitilstelninger. 1998-valget ledet til ideologiske endringer, noe som bidro til at det bygget seg opp fløyer innen SD. To ekstreme SD-aktivister fikk med seg 150 sympatisører på å danne et nytt parti, Nationaldemokraterna, i 2001 (Hermansen 2009: 116-119).

I 2005 overtok Jimmy Åkesson som partileder, mens partiet byttet logo; fra en fakkellike svenske farger, til en blåklokke. Dette begrunnet Åkesson med at partiet hadde gjennomgått store endringer de siste 10-15 årene. På 2000-tallet har SD vært preget av etnopluralisme, nasjonalisme, og fremmedfrykt, samtidig som man har ført en populistisk strategi. Kulturell ”rasisme” har overtatt for den biologiske varianten (Hermansen 2009: 109, 122-133).

SD var plassert i partisystemets periferi før brakvalget i 2010 (se Tabell 2), og sitter nå med 20 medlemmer i Riksdagen (Hellström, Nilsson, og Stoltz 2012: 186).

Tabell 2: SDs resultater i riksdagsvalg, kommunevalg, og EU-valg fra 1988-2010

Riksdagsvalg	Mandater	Antall stemmer	% stemmer
1988	0	1118	0,02
1991	0	4887	0,09
1994	0	13 954	0,25
1998	0	19 624	0,37
2002	0	76 300	1,44
2006	0	162 463	2,93
2010	20	339 610	5,70
Kommunevalg			
2002	49	47 704	Ikke oppgitt
2006	281	159 105	2,88
2010	612	290 782	4,91
EU-valg			
1999	0	8 568	0,33
2004	0	28 303	1,13
2009	0	103 584	3,27

Kilder: NSD (2013b), Psephos (2013b), Valmyndigheten (2013)

Det virker å være en viss enighet i litteraturen om at SD på 1990-tallet var et høyreekstremt, eller fascistisk parti² (Widfeldt 2008: 269-270). I 2011 kom SD med et nytt prinsippprogram, hvor man hevder å være et sosialkonservativt, nasjonalistisk parti (SD 2011: 3).

² SD har i nyere tid blitt rammet av flere skandaler. I juni 2010 oppstod «jernrørskandalen», som ledet til at sentrale SD-topper sa fra seg, eller ble fritatt, sentrale verv. Likevel oppnådde partiet en rekordhøy velgerstøtte mot slutten av 2012 (Aftonbladet 2012a, Dagen 2012, DN 2012a, DN 2012 b, Expressen 2012a, NRK 2012).

3.3 Deskriptiv og eksplorerende casestudie med en kombinert forskningsstrategi

Arbeidet sammenfaller med Yins (2009) definisjon av et casestudium; som en empirisk undersøkelse som utforsker et nåværende fenomen i dybden, og innenfor sin reelle kontekst. Studien analyserer SD og PS ideologiske og policymessige preferanser på et intensivt vis fra 2010-2013, med et komparativt og klassifiserende siktemål; det foretas en parvis komparasjon (Tarrow 2010). Casestudiet er primært av en deskriptiv karakter; det beskriver hvordan partienes preferanser sammenfaller med et teoretisk rammeverk. Samtidig innebærer arbeidet klare ”eksplorerende” innslag, da det også inntar en åpen tilnærming til at relevante, ideologiske trekk kan oppdages underveis (Yin 2009: 8-10, 18, 35-37, Gerring 2007: 20).

Studien innehar samtidig primært deduktive elementer. Det settes opp et analytisk rammeverk på bakgrunn av etablert teori; partipreferansene vurderes opp mot trekk hvis litteraturen betegner som sentrale for partifamilien. Til sist kan studien sies å være av en slags testende, og en teorigenererende, karakter. Det vurderes hvorvidt betegnelsen ”populistiske høyreradikalister” faktisk er passende for SD og PS (innenfor studiens tidsrom). Samtidig kan studien potensielt fremskaffe en ny innsikt tilknyttet klassifiseringen av partiene, noe som igjen vil kunne åpne for nye teoretiske perspektiver (Gerring 2007: 39-41, Ryen 2002: 29).

Studien ønsker å bidra til en deskriptiv dybdeforståelse av partienes ideologi, samtidig som det siktes etter å komprimere deres policymessige preferanser. Gitt at en kvalitativ forskningsstrategi er spesielt egnet til å utlede hvilken mening partiene tillegger deres preferanser, og en kvantitativ er gunstig for å komprimere store mengder informasjon, blir studien mest fullstendig ved å inkorporere elementer fra begge. Den kvalitative forskningsstrategien gir med andre ord et godt utgangspunkt for å utlede partienes ideologi, mens den kvantitative åpner for en strukturert analyse av partienes policymessige preferanser (Tarrow 2010: 246, Thagaard 2003: 16-17, Ryen 2002: 28-32, 200).

3.4 Metodedel

Nedenfor følger beskrivelser av studien metodiske karakter, hvor studiens kvalitative og kvantitative del etter hvert vil beskrives hver for seg.

3.4.1 Metodetriangulering: Kvantitativ og kvalitativ tekstanalyse

Studien gjør en slags helhetlig begrepsanalyse, da den, på bakgrunn av fastsatte kriterier, vurderer hvorvidt SD og PS preferanser kan sies å sammenfalle med begrepet om populistisk høyre-radikalisme. Studien finner det mest hensiktsmessig å ta i bruk en både kvalitativ og kvantitativ form for tekstanalyse for å utlede dette. Slik kan målene om en deskriptiv dybdeforståelse av partienes ideologi, og om en komprimering av partienes viktigste policyposisjoner oppnås. Dette kan anses som en metodetriangulering, hvis formål er å resultere i en mer fullstendig studie (Mudde 2007: 38, Mudde 2000: 22-24).

3.4.2. Kvantitativ innholdsanalyse – Verdifastsettelse av policypreferanser

Nedenfor følger en beskrivelse av studiens kvantitative del, som omfatter en form for kvantitativ innholdsanalyse av SD og PS sine polymessige preferanser.

3.4.2.1 – Konfrontasjonstilnærming

Aktører som anvender kvantitativ innholdsanalyse hevder gjerne at det er dette som er genuin tekstanalyse, og at det er slik man fremkommer til eksakte og vitenskapelige resultater (Mudde 2007: 38, Mudde 2000: 22). Studien anvender en form for kvantitativ innholdsanalyse når den analyserer SD og PS sine polymessige preferanser. Hovedfokuset for studiens kvantitative del er med andre ord hvorvidt partienes saksposisjoner sammenfaller med hvordan populistiske høyre-radikalister tradisjonelt plasserer seg.

Mens det også er mulig å utlede partiposisjoner ved å analysere velgeres sakspreferanser, baserer studien seg på den andre tradisjonelle teknikken: den utleder SD og PS sine saksposisjoner gjennom å analysere deres egne partidokumenter. Når man skal analysere partiposisjoner kvantitativt er det to aspekter som ofte blir sentrale. Man søker ideelt sett etter å kartlegge både retningen på partienes policypreferanser, og hvordan de vektlegger de ulike sakene, eller saksområdene (de Lange 2007: 418).

Det mest kjente kvantitative arbeidet innen fagfeltet, det såkalte CMP-prosjektet til Budge, Klingemann, Volkens, Bara, og Tanenbaum (2001), baserte seg hovedsakelig på sistnevnte tilnærming; man vurderte hvor ofte partier nevnte ulike saker innen deres partiprogrammer, fremfor at man bevisst søkte etter å utlede retningen på sakene. Dette er fordi man baserte seg på en såkalt "saliency"-teori; partier konkurrerer med hverandre ved å vektlegge ulike policyområder, fremfor å konfrontere hverandre direkte på de samme sakene (Kriesi m.fl. 2008: 66-67, de Lange 2007: 418).

Denne studien analyserer likevel retningen på partienes policymessige preferanser. Slik følger studien en såkalt konfrontasjonstilnærming (se de Lange 2007: 418-419), som tar utgangspunkt i at partier konfronterer hverandre relatert til visse politiske saker. Partiene inntar eksplisitte posisjoner relatert til disse sakene; man er i utgangspunktet enten fullstendig for eller helt mot. Den viktigste årsaken til at studien velger å anvende en konfrontasjonsmodell, er at de anvendte dimensjonene er av en konfronterende karakter. Partier er for eksempel enten autoritære eller libertarianske. Samtidig er det slik at partier som regel stiller seg positive eller negative til nyere politiske konflikter; man støtter gjerne enten en liberal eller en restriktiv innvandringslinje (Dolezal, Ensser-Jedenastik, Müller, og Winkler 2012: 8, Kriesi m. fl., 2008: 66-67, de Lange 2007: 418).

SD og PS sin posisjon, relatert til de fjorten sakene som har blitt utledet, kodes. Sakene fungerer som indikatorer for partienes plassering på de ulike dimensjonene; sistnevnte operasjonaliseres med andre ord gjennom sakene. Det er partipreferanser som kodes, som her defineres som relevante enkeltsetninger (som både kan uttrykke en støtte/motstand til relevante policyinitiativ, eller uttrykke saksposisjoner på en relativt generell basis). Såkalte aktør-sak setninger, hvor subjektet (partiet) og objektet (saken) kommer i fokus, vil være analyseenheter; retningen (som den hovedsakelig fremkommer) mellom partiet og saken tilordnes en kvantitativ verdi. Det faktum at det er nødvendig å vurdere meningsinnholdet i aktør-sak setningene, gjør at verdifastsettelsen hviler på teksttolkning (Dolezal m. fl., 2012: 15-17, Kriesi m. fl., 2008: 66-68, de Lange 2007: 418-419, Gilhus 1999: 15, Holsti 1969: 14).

3.4.2.2 Verdier for den sosiokulturelle, og den populistiske, dimensjon: -1 til +1

Den sosiokulturelle dimensjonen har blitt operasjonalisert i form av åtte saker, på bakgrunn av et teoretisk og empirisk grunnlag. Selve ordleggingen av sakene tar, inspirert av Pelikaan, van der Meer og de Lange (2003: 38), utgangspunkt i den ekskluderende-partikulære, og den autoritære, polen av underdimensjonene (Se Tabell 3). Verdien +1 betyr at man følger

partifamiliens linje; man støtter for eksempel harde straffer. Verdien -1 reflekterer en motsatt posisjon (man støtter rehabilitering). Verdien 0 representerer en nøytral eller vag posisjon. Studien velger å følge Kriesi m. fl., (2008: 66-68) sin tilnærming om å gi verdien +0,5/-0,5, hvis partiene utviser en potensiell, eller betinget, støtte/motstand til den respektive saken.

Tabell 3: Oversikt over saker innen den sosiokulturelle dimensjon

Sosiokulturell underdimensjon nr. én : Ekskluderende og partikulær kontra universell og inkluderende
1. Restriktiv innvandring
2. Assimilering av innvandrere
3. Kulturelle naturaliseringsbarrierer
4. Nasjonal prioritering innen velferdsstat, arbeidsmarked, og boligmarked
Sosiokulturell underdimensjon nr. to: Autoritær kontra libertariansk
5. Harde straffer
6. Sterke ordensinstitusjoner
7. Etisk og moralsk lovgivning
8. Regulering av religionsfrihet
Verdier for hver sak: Fra -1 til 1
Sosiokulturell totalverdi: Fra -8 (universell, inkluderende, og libertariansk), til +8 (ekskluderende, partikulær, og autoritær)

Slik åpner studien for visse avvik fra en ren konfrontasjonsmodell, som i utgangspunktet baserer seg på at partier er fullstendig for eller mot de ulike sakene. På den sosiokulturelle dimensjonen vil man dermed ende opp med en totalverdi, som spenner mellom +8 (ekskluderende og partikulær), til -8 (universell og inkluderende). Tilnærmingen til den populistiske dimensjonen er lik; verdien +2 vil bety en anti-elitistisk tilnærming, mens -2 symboliserer en elitisme (Se Tabell 4).

Tabell 4: Oversikt over saker innen den populistiske dimensjon

Den populistiske dimensjon: Anti-elitistisk kontra elitistisk
1. Direkte dem. institusjonelle ordninger
2. Nasjonal suverenitet
Verdi for hver sak: Fra -1 til +2
Totalverdi: Fra -2 (Elitistisk) til +2 (Anti-elitistisk)

I likhet med de Langes (2007: 420) analytiske rammeverk er flere av sakene av relativt generell karakter, som for eksempel ”Etisk og moralsk lovgivning”. Derfor er det heller ikke gitt at partiene alltid innehar en direkte preferanse til de mer generelle sakene. I disse tilfellene vil studien konsentrere seg om relevante indikatorer på partienes generelle saksposisjon. Eksempelvis vil aktør-sak setninger som angår abort og adopsjon, være klare indikatorer på hvorvidt partiene ønsker en etisk og moralsk lovgivning.

3.4.2.3 Verdifastsettelse for den sosioøkonomiske dimensjon: Fra -5 til +5

Den sosioøkonomiske dimensjonen ”separeres” fra de øvrige dimensjonene, og omfatter både andre, og flere, verdier. Den er som de andre konfrontasjonsbasert, men omfatter også verdier som, på et detaljert vis, symboliserer grad av støtte og motstand til de aktuelle sakene. Det fremstår som noe ”enkler” å utlede et mer detaljert og differensierende rammeverk relatert til den sosioøkonomiske dimensjonen. Dette symboliseres også ved at det allerede eksisterer et slikt detaljert, sosioøkonomisk rammeverk, nemlig ICPPs (Janda 1980), som studien også vil benytte seg av. Dette har senere blitt modifisert av Gilhus (1999).

For hver av de fire sakene (Se tabell 5), som operasjonaliserer dimensjonen, setter ICPP (Janda 1980: 53-54) og Gilhus (1999: 77-88) opp skalaer fra -5 til +5, hvor man spesifiserer hvilke verdier som tilsvarer hvilke saksposisjoner. Det er snakk om strukturerte, forhåndsdefinerte kategorier (Gilhus 1999: 15). Studien ”snur” dog på rammeverket til IPCC, og lar positive verdier reflektere høyresiden, mens negative verdier betyr en venstreorientert tilnærming. Verdien 0 tilsvarer nøytrale eller motsettende, posisjoner.

Tabell 5: Oversikt over saker innen den sosioøkonomiske dimensjonen

Den sosioøkonomiske høyre-venstre dimensjon
1. Privat eierskap
2. Markedssuverenitet og frihandel
3. Inaktivt stat relatert til sosial omfordeling
4. En avvirket velferdsstat
Verdier for hver sak: Fra -5 til +5
Totalverdi: +25= høyre, -25= Venstre

Det er kun posisjoner som tilsvarer verdiene pluss/minus 5, 3 og 1, som eksplisitt settes opp på forhånd. Likevel kan partiene oppnå verdier mellom disse posisjonene; slik oppnår man et rammeverk med elleve verdier. De fire enkeltverdiene partiene oppnår på hver saksvariabel

adderes til en totalverdi, som utgjør partienes posisjon på den sosioøkonomiske dimensjonen. Slik oppnår man en additiv indeks, hvor totalverdien +25 representerer en plassering på den ytterste høyresiden, mens -25 vil tilsvare en ytre venstreorientering (Janda 1980: 53-54).

3.4.3 Kvalitativ ideologianalyse: Nativisme, autoritarisme og populisme?

Studien fokuserer også på partiideologi, og støtter Mudde (2007: 38-39) i at en kvalitativ tekstanalyse fremstår som den beste tilnærmingen til å tilnærme seg ideologi. Den gir en nærhet til dataene, tilrettelegger for en deskriptiv dybdeforståelse, og gir en fleksibilitet til selve operasjonaliseringen av ideologi.

Den kvalitative tekstanalysen formål er hovedsakelig å utlede hvordan partienes ideologi sammenfaller med begrepene om nativisme, autoritarisme og populisme. Studien inspireres av Bergström og Boreus ((red) 2005: 159-178) sin beskrivelse av en såkalt idé og ideologianalyse. Det sentrale er å utlede hvordan partiene mener mennesket og samfunnet er sammensatt, og å beskrive deres prinsipper for hvordan samfunnet bør organiseres.

Studien vil spesielt fokusere på hvordan SD og PS "rammer inn" deres policymessige preferanser ideologisk. Begrepene om nativisme, autoritarisme og populisme, vil med andre ord tilknyttes de ulike dimensjonene. Relatert til den første sosiokulturelle underdimensjonen, som angår innvandring etc., vil det for eksempel bli spesielt aktuelt å utlede hvorvidt partiene rammer deres preferanser inn på et nativistisk og velferdssjåvinistisk vis.

Videre vil analysen av partienes eventuelle autoritarisme og populisme primært skje i etterkant av den autoritære-libertarianske, og av den populistiske dimensjon. Det er samtidig sentralt å utlede hvorvidt SD og PS kan beskrives som radikale, og som høyreorienterte. Medfører en eventuell nativisme at man utfordrer verdier innen det liberale demokratiet, og at man aksepterer en naturlig orden med ulikheter?

At studien er deskriptiv og eksplorerende preger den kvalitative ideologianalysen. Det er ikke gitt at partiene rammer inn deres policypreferanser på et nativistisk, autoritært og populistisk vis, selv om utgangspunktet er å beskrive hvordan partiideologien samsvarer med disse begrepene. Studien vil også kunne gjøre betraktninger som går "utover" det analytiske rammeverket, for å fange det sentrale innen partienes ideologi.

At studien innehar eksplorerende innslag henger videre sammen med at ideologianalysen også inspireres av Arters (2010: 493) (som igjen virker inspirert av Mudde 2007: 15) såkalte

kjerneideologiske tilnærming. Det fokuseres spesielt på hva som utgjør de sentrale begrepene innen SDs og PS sin ideologi, og på hvilke ideologiske trekk som står sterkest hos partiene.

Slik vil studiens begrepsanalyse både konsentrere seg om sammenfallet med studiens definerte begreper (nativisme, autoritarisme, og populisme), og innta en ”åpen” tilnærming til hva som faktisk er kjernebegrepene, og den ideologiske kjernen, i SD og PS sin ideologi. Gjennom konfrontasjonsanalysen og ideologianalysen vil kriterie én (sammenfallende policypreferanser) og kriterie to (sammenfallende ideologi) altså kunne vurderes.

3.5 Studiens datagrunnlag – internt og eksternt orientert litteratur

De fleste studiene vedrørende både partiideologi og partipolicy har tatt utgangspunkt i offisiell partilitteratur, og det er nettopp partiprogrammer som utgjør studiens primære datagrunnlag (se Tabell 6). Det er basert på disse at partienes saksposisjoner utledes, og det er partiprogrammene som vektlegges sterkest innen ideologianalysen.

I perioden 2010-2013 har partiene vedtatt en rekke programmer. Av spesiell viktighet for analysen er SDs prinsippprogram for 2011, og PS sitt omfattende valgprogram (på 69 sider) for 2011, som utelukkede finnes på finsk. Samtidig anvendes blant annet partienes kommuneprogram, deres budsjettforslag, samt flere innenrikspolitiske program.

Partiprogrammer er hva man kan betegne som eksternt orientert litteratur; de er primært rettet mot velgerne. Det samme kan sies om den neste delen av studiens datagrunnlag; partielitens utsagn og innlegg i svensk og finsk media. Dette utgjør en del av studiens sekundære datagrunnlag. Studien definerer partieliten som partileder, partisekretær og partienes riksdagsrepresentanter. Personer som inngår i hva partiene selv definerer som deres elite, er også sentrale. Med media siktes det primært til elektroniske utgaver av større svenske og finske aviser (se Tabell 7)³. Aftonbladet, Expressen, Helsingin Sanomat og Hufvudstadsbladet, er blant dem som anvendes hyppigst. Samtidig vurderes SD-elitens innlegg på det populære aktualitetsnettstedet Newsmill, mens studien også vurderer et såkalt innvandringskritisk valgmanifest, som flere PS-representanter undertegnet før 2011-valget.

Til sist tar studien i bruk internt orientert partilitteratur, som er rettet mot partimedlemmene. Studien vurderer partielitens innlegg og utsagn i deres respektive partiaviser (som en del av det sekundære datagrunnlaget). Dette omfatter 52 utgaver av ”*Perussuomalainen-Lehti*” (som kun finnes på finsk), og 19 av ”*SD-Kuriren*”, fra 2010-2013.

---

³ Det vil tidvis også anvendes spesielt relevante enkeltartikler fra andre seriøse medium, som blant annet SvD, The Wall Street Journal og BBC.

Tabell 6: Studiens primære datagrunnlag

<u>SD (2010-2013)</u>	<u>PS (2010-2013)</u>
Valgmanifest 2010	Valgprogram 2011 (69 sider)
Prinsippprogram 2011	Kommunevalgprogram 2012
Skyggebudsjett 2012 og Vårbudsjett 2013	Skyggebudsjett 2012 og 2013
Innenrikspolitisk kriminalprogram 2011	Landbrukspolitisk program 2011
Innenrikspolitisk arbeidsmarkedsprogram 2011	
Kommuneprogram 2012	

Tabell 7: Hovedkildene innen studiens sekundære datagrunnlag

Aftonbladet
Expressen
Helsingin Sanomat
Hufvudstadsbladet
Newsmill
Perussuomalainen-Lehti (52 utgaver)
SD-Kuriren (19 utgaver)
Innvandringskritisk valgmanifest

Slik utøver studien en datatriangulering (Yin 2009: 114-118). Det innhentes empiri fra flere kilder, primært med hensikten av å utdype og bekrefte elementer innen partienes ideologi.

3.6 Reliabilitet, samt betraktninger om datagrunnlagets kvalitet og relevans

Reliabilitet handler om at de data man anvender, og de operasjonene man utfører, er pålitelige. Andre forskere bør kunne gjøre samme målingsprosess, og fremkomme til samme resultat. En høy reliabilitet preges av nøyaktighet i datainnsamlingen, underveis i datainnsamlingen, og i behandlingen av dataene man anvender i analysen (Yin 2009: 40, 45).

Vedrørende innholdsanalysen deler altså studien datamaterialet inn i såkalte aktør-sak setninger, og tilordner verdier til partipreferansene. Gjennom en komprimering av datagrunnlaget, og ved å begrunne kodingen, søker studien etter å redusere det reliabilitetsproblemet som alltid eksisterer ved koding. Som hermeneutikken fastslår, vil alle forskere være utstyrt med en forforståelse, og en bakgrunnskunnskap, som kan påvirke reliabiliteten. Kodingsbegrunnelsen aktualiseres av mangelen på at andre personer kontrollerer kodingen (Dolezal m. fl., 2012: 7-9, Johansen 2007: 62-63).

Vedrørende kodingen gis altså partiene én verdi for deres posisjon til ulike saker, hvis noen er av mer generell karakter enn andre. Studien anser reliabiliteten rundt kodingen av de

sosioøkonomiske saksvariablene som relativt solid, da ICPPs (Janda 1980) rammeverk er såpass "gjennomsiktig". Dette er samtidig den mest anvendte dimensjonen for å skille partier fra hverandre. Dolezal m. fl. (2012: 6-7) belyser hvordan menneskelig koding øker kvaliteten på datainnsamlingen, spesielt når fokuset ikke er begrenset til en vektlegging av saker.

Relatert til studiens kvalitative ideologianalyse vil det alltid være vanskelig å opprettholde en høy grad av reliabilitet. Begrepene som blir sentrale i analysen har likevel blitt definert, og diskutert behørig, i studiens teoridel. Innsamlingen og bearbeidingen av data er primært motivert av de forhåndsdefinerte begrepene, selv om studiens eksplorerende aspekter medfører en viss problematikk relatert til reliabilitet. Ideologianalyser innebærer alltid en viss grad av skjønn, spesielt når casene er utenlandske (Arter 2010: 494).

Vedrørende kvaliteten og relevansen av de dataene som anvendes, er det et par aspekter som bør nevnes. Det er knyttet noe ambivalens til bruken av partiprogrammer, som at disse ofte kun omhandler visse aspekter ved partiers ideologi. Likevel vurderes såpass mange partiprogrammer, i den korte tidsperioden som er aktuell, at en potensiell informasjonsmangel blir minimalisert. Partiprogrammer er en viktig kilde til plassering av partier i det politiske rom, og er nyttige for å forstå partiers ideologiske kjerne (Johansen 2007: 64-68, Aardal, Krogstad, og Narud 2004: 35, 386-387, Harmel og Svåsand 1997: 321, Ware 1996: 20).

Selv om ikke partiavisene nødvendigvis er støttet av alle partimedlemmene, anser Mudde (2000: 21) det som plausibelt at partilederskapet står bak dem. De øvrige medlemmene fremstår som sentrale innen den svenske og finske mediehverdagen. Videre anses det som sannsynlig hva som har blitt definert som partieliten, ofte vil uttale seg på vegne av partiet. Det blir dog viktig å ta hensyn til at representantene også vil kunne fremme personlige syn, som ikke nødvendigvis er representative for partiet. Studien kan potensielt oppleve eksempler på Mays (1973) lov, som fastslår at partimedlemmer er mer ekstreme enn partilederskapet, siden partieliten her er definert på et bredt vis (Mudde 2007: 36-38).

3.7 Konstruksjonsvaliditet

Validitet handler generelt om resultatenes gyldighet, i forhold til om en måler det som er relevant å måle. Yin (2009: 40-42) skiller mellom 3 former for validitet, hvor 2 av dem er viktig for denne studien. Den første er *konstruksjonsvaliditet*, og er spesielt utfordrende innen casestudieforskning. Er målene som anvendes presise?

I forhold til innholdsanalysen har de ulike dimensjonene blitt operasjonalisert av en rekke saker, som er teoretisk og empirisk motivert. Dolezal m. fl., (2012: 6-7) beskriver hvordan validiteten generelt øker når man anvender mange, konkrete saker. Studien kunne ha ”isolert” saker i enda større grad enn den har gjort, men velger å følge de Lange (2007: 420) sitt eksempel, og innta en noe mer generell, og komprimert tilnærming.

Vedrørende ideologianalysen blir validiteten hvilende på en god begrepsforståelse. Etter teoretiske diskusjoner har studien definert, og diskutert, begrep som nativism, autoritarisme og populisme, primært i samsvar med Muddes (2007) forståelse.

Samtidig er det slik at hvorvidt partiene kan beskrives som radikale alltid vil være vanskelig å bedømme. Carter (2005: 18) beskriver hvor problematisk dette er i statsvitenskapen, da begrep som radikalisme og ekstremisme representerer strukturelle elementer (Roberts 1994: 465). Som O`Malley (2008: 963) beskriver er det også vanskelig å bedømme hvorvidt partier er høyreorienterte, gitt hvor relativistisk definisjonen til Mudde (2007: 24-26) fremstår. Likevel; gjennom å utlede hvorvidt partiene er nativistiske vil man kunne avdekke en potensiell høyreradikalisme.

3.8 Ekstern validitet

Den andre formen for validitet som blir sentral er *ekstern validitet*. Gerring (2007: 20, 80) fastslår at et av casestudiens viktigste mål er å utlede informasjon vedrørende en større gruppe av case. Mair og Mudde (1998: 225) påpeker hvordan ideologianalyser ofte krever casespesifikke tolkninger, noe som kan gjøre det vanskelig å generalisere funnene. SD og PS kan sies å være en del av en gruppe nordiske partier (med FrP og Dansk Folkeparti) som ofte betegnes som populistiske, autoritære, og nasjonalistiske. Samtidig hevdes det at partiene er medlemmer av den populistiske, høyreradikale partifamilie.

Studien søker etter å generalisere resultatene opp mot det oppsatte teoretiske rammeverket, som definerer den populistiske høyreradikale partifamilien. Samtidig har studien beskrevet alternative rammeverk; nært beslektede partifamilier, som potensielt kan passe partiene bedre. Slik kan studien sies å rettes mot en form for analytisk generalisering, hvor de empiriske funnene ses i sammenheng med teoretiske rammeverk. Hvilket teoretisk rammeverk som anses som mest anvendelig, i henhold til de empiriske funnene, bidrar i realiteten til å etablere hvilken populasjon partiene tilhører. Dette skjer i en nordisk kontekst, i nyere tid, noe som gjør studiens ”scope conditions” relativt smale, men som åpner for påfølgende studier innenfor samme fagfelt (Yin 2009: 43-44, Gerring 2007: 80-83).

4. Analysedel. Kvantitativ innholdsanalyse og kvalitativ ideologianalyse

Gangen i studiens analysedel likner på hvordan teorikapitlet ble lagt opp. Det vil foretas en beskrivelse av SD og PS sine policymessige saksposisjoner relatert til de ulike dimensjonene. Samtidig vil den ideologiske rammen for preferansene beskrives, med et hovedfokus på hvorvidt, og hvordan, partienes ideologi sammenfaller med begrepene om nativisme, autoritarisme og populisme. Det fokuseres også på kjernebegrepene i partienes ideologi.

4.1 Den første sosiokulturelle underdimensjon

Først analyseres partienes posisjoner relatert til den sosiokulturelle underdimensjonen som speiler et partikulært og ekskluderende, kontra et inkluderende og universelt perspektiv.

Fire saker faller inn under denne. Støtter partiene en 1) restriktiv innvandringslinje, 2) en assimilering av innvandrere, 3) kulturelle naturaliseringsbarrierer, og 4) en nasjonal prioritering innen velferdsstat, arbeidsmarked, og boligmarked? Videre vurderes det hvordan partiene rammer inn deres posisjoner ideologisk. Dette skjer i tre deler: 1) Etnopluralisme og kulturell nasjonalisme 2) Fremmedfrykt, og 3) Ekskluderende velferdssjåvinisme

4.1.1 – Partienes partikulære og ekskluderende preferanser

Både SD og PS befinner seg på den partikulære og den ekskluderende siden av underdimensjonen (se Tabell 8), noe som er på linje med de populistiske høyre-radikalistene.

Tabell 8: SD og PS sine saksposisjoner innen den første sosiokulturelle underdimensjon

Partikulær og ekskluderende (+1)	Universell og inkluderende (-1)	SD	PS
1. Restriktiv innvandring	Liberal innvandring	+1	+0,5
2. Kulturell assimilering	Multikulturell integrasjon	+1	+1
3. Kulturelle naturaliseringsbarrierer	Lave naturaliseringsbarrierer	+1	+1
4. Nasjonal prioritering innen velferdsstaten, arbeidsmarkedet, og boligmarkedet	Universell tilnærming	+0,5	+0,5
		Total +3,5	Total: + 3

Både SD og PS ønsker en restriktiv innvandringslinje, støtter seg til en assimileringmodell, krever kulturelle naturaliseringsbarrierer, og ønsker å prioritere nasjonale statsborgere ved

fordelingen av goder og rettigheter. Det finnes dog viktige nyanser innen partienes saksposisjoner, som beskrives nedenfor.

4.1.2 Partienes restriktive innvandringslinje, samt PS sin åpenhet for arbeidsinnvandring

Før gjennomgangen av partienes innvandringspolitikk bør det nevnes at partiene opererer i relativt ulike kontekster. Dette kan symboliseres på bakgrunn av tall fra 2012 (Sverige) og 2011 (Finland).

Mens Sverige innvilget arbeids- og oppholdstillatelse til 111 000 innvandrere, var tallet 17 683 i Finland. 41 000 fikk oppholdstillatelse som følge av familiegjenforening i Sverige, mens 5798 fikk det samme på grunnlag av familieband i Finland. Sverige mottok 44 000 asylsøkere, noe som kun overgås av Tyskland og Frankrike (i Europa), mens det samme tallet var 3088 i Finland. Til sist fikk drøyt 17 000 arbeidsinnvandrere oppholdstillatelse i Sverige, mens tallet var 6492 i Finland (Migrationsverket 2013, Migri 2012: 3-12).

I 2012 innvandret det 31 280 personer til Finland, noe som tross alt var det høyeste antallet siden uavhengigheten. Dette var dog ikke i nærheten av Sveriges 103 059 (hvorav drøyt 20 000 var tilbakevendende svensker). Det er tydelig at Sverige, som også eksplisitt omfavner den multikulturelle samfunnsmodellen, har en langt høyere innvandring enn Finland (Statistiska centralbyrå 2013: 2, Official Statistics of Finland 2013).

På tross av de kontekstuelle forskjellene følger både SD og PS i stor grad de populistiske høyre-radikalistenes restriktive innvandringslinje (Akkerman og de Lange 2012: 582-584, Jupskås 2012, 49-51). Partiene krever en klar innvandringsreduksjon, og ønsker at kravene relatert til oppholdstillatelse blir tøffere (PS 2011: 40-44, SD 2012: 29, 32, SD 2011: 17). Relatert til Gudbrandsens (2012: 13-14) tre innvandringsformer (asylrelatert-, familie-, og arbeidsinnvandring) finner man flere likheter mellom partiene, men også viktige forskjeller.

Både SD og PS ønsker å redusere hva PS betegner som en utnyttende og grunnløs asylinnvandring (PS 2011: 41-42). Asylsøkere uten flyktningstatus har, spesielt ifølge PS, ikke et reelt behov for hjelp; de er angivelig ute etter å utnytte velferdssystemet, og å forbedre sin økonomiske posisjon. Partiene er enige om at kravene relatert til innvilgelse av asylsøknader, og av søknader om oppholdstillatelser, må bli strammere enn i dag. PS er tydelig på at søknader bør kunne behandles, og forkastes, raskere (med en påfølgende hurtig utsendelse) enn i dag (noe som også gjelder såkalte Dublin-tilfeller). SD krever at asyl kun

innvilges til dem som har blitt anerkjent som offisielle flyktninger, og at de kun bør gis midlertidige oppholdstillatelse (man vil dermed fjerne muligheten for permanent oppholdstillatelse). Begge partiene stiller seg mer åpen til å ta inn de offisielle flyktningene (kvoteflyktninger). SD påpeker dog at disse helst bør hjelpes i sine nærområder, mens PS fremhever at inntaket må reguleres i forhold til Finlands økonomiske utvikling (PS 2011: 40-44, SD 2013: SD 2012: 29, 32, SD 2011: 17, SD 2010: 4).

Den siste overordnede likheten innen partienes innvandringspolitikk, er at begge partiene inntar et spesielt fokus på å reducere familieinnvandringen. SD vil redusere hva man betrakter som en ekstrem innvandring, og ønsker at Sverige nærmer seg innvandringstallene i sine nordiske naboland: ”*Målsättningen med vår restriktiva invandringspolitik är att minska asyl- och anhöriginvandringen med sammantaget 90 %*” (SD 2012: 26).

Både SD og PS inspireres av Danmark, og er enige om viktigheten av å sette langt tøffere krav til oppholdstillatelser. For begge partiene er det viktig at innvandrere (hvis slektninger det er som ankommer) har tilstrekkelig med økonomiske ressurser; han/hun må kunne forsørge både seg selv, og eventuelle familiemedlemmer. Samtidig er partiene klare på at det kun er innvandrers kjernefamilie som bør ha mulighet til å ankomme, noe som bør kontrolleres ved DNA-tester. Det bemerkes også at SD er spesielt opptatt av å redusere innvandringen fra muslimske land (PS 2011: 42-43, SD 2013: 24-25, SD 2012: 28-30).

To forskjeller er dog sentrale innen partienes innvandringspolitikk, noe som også gjør at PS gis verdien +0,5, mens SD oppnår maksimalverdien (+1).

Den første er at SD fører en mer restriktiv linje til arbeidsinnvandring enn PS, noe som er det første tegnet på at SD er et mer ekskluderende parti enn PS. SD beklager seg over det systemet for arbeidsinnvandring som ble innført i Sverige i 2008; arbeidsgivere kan fritt ta inn de arbeidsinnvandrene man har et behov for. I 2013-budsjettet spesifiserer SD at man ønsker å innføre et såkalt blåkortsystem, som innebærer at Sverige kun tar inn arbeidsinnvandrere med høye kvalifikasjoner. De innvandrene som innfrir SDs sterke krav til ervervelsen av blåkortet, skal kun gis midlertidige oppholdstillatelse; de blir gjestearbeidere. SD ønsker et behovsprøvd system; det er kun i de sektorene hvor man ikke har tilstrekkelig med nasjonal arbeidskraft, at arbeidsinnvandring bør anvendes (SD Vår 2013: 23-24, SD Arbeid 2011: 12).

PS ønsker derimot hva man beskriver som ansvarlige arbeidsinnvandrere velkommen. Med dette mener man de som evner å integrere seg, de som etterkommer finske arbeidsbetingelser,

og de som makter å forsørge seg selv. Problemet er likevel, ifølge PS, at finske bedrifter anvender en altfor stor grad av billig arbeidskraft; dagens arbeidsinnvandring er angivelig uansvarlig (PS 2011: 40). Så mens både SD og PS fastslår at de ikke motsetter seg den innvandringen som bidrar positivt for samfunnet (PS 2011: 40, SD 2011: 17), er det primært innen PS sin tilnærming til arbeidsinnvandring at dette faktisk kommer til uttrykk.

Den andre hovedforskjellen innen partienes innvandringspolitikk dreier seg om synet på grensekontroller. SD er misfornøyd med dagens Schengen-regelverk, og ønsker sågar på sikt å gjenvinne nasjonal suverenitet vedrørende grensespørsmålet. I mellomtiden ønsker partiet en re-forhandling av Schengen-avtalen, økte ressurser til toll- og kystovervåkning, og en innføring av midlertidige grensekontroller (SD 2012: 87, SD 2010: 6).

For PS sin del så aksepterer man i stedet en fri bevegelse av personer innen Schengen-området; man programfester ikke krav om grensekontroller. Likevel er partiet tydelig på at prinsippet om en fri bevegelse på sikt vil ha skadelige effekter; både for Finland, og for landene som innvandrerne forlater. I tillegg er det et klart punkt for PS at land som Hellas, Italia og Spania, må intensivere overvåkingen av sine egne grenser (PS 2011: 40-44).

Oppsummert støtter både SD og PS en restriktiv innvandringspolitikk. I likhet med øvrige populistiske høyre-radikalister (Akkerman og de Lange 2012: 582-584, Jupskås 2012: 50, Betz 2005: 32-38) ønsker man spesielt å redusere antallet av asyl- og familieinnvandrere, og å sette tøffere krav relatert til ervervelsen av oppholdstillatelse. PS sin åpenhet for en ansvarlig arbeidsinnvandring, kombinert med mangelen på krav om grensekontroller, gjør dog at PS kan sies å føre en noe mer liberal innvandringspolitikk enn SD.

4.1.3 Assimilering og kulturelle naturaliseringsbarrierer

Videre oppnår både SD og PS verdien 1 relatert til spørsmålene om hvorvidt innvandrere bør assimileres, og om naturaliseringskrav bør være kulturelt betingede; to saker som kan relateres til hverandre. Mens dette er helt i tråd med populistiske høyre-radikalisters linje, finnes det likevel viktige nyanser innen partienes saksposisjoner.

Det første å merke seg er at SD eksplisitt skiller mellom nasjonstilhørighet og medlemskap i den svenske stat, mens PS ikke programfester en like tydelig differensiering. Når SD krever ”en återgång till en gemensamhetsskapande assimilationspolitik liknande den som rådde i

landet fram till år 1975” (SD 2011: 16), så er dette med tanke på hvordan innvandrerne kan bli en del av *nasjonen*, og av storsamfunnet, på sikt. Som assimilert regner SD dem med ikke-svensk bakgrunn som både: 1) snakker flytende svensk, 2) som oppfatter seg selv som svensk, 3) som lever i samsvar med den svenske kulturen, 4) som anser den svenske historien som sin egen, og 5) som kjenner en lojalitet til den svenske nasjonen (SD 2011: 11).

Innvandrerne må ”*ta seden dit man kommer*” (SD 2011: 16), og gi opp sine opprinnelige kulturer og identiteter. Et statsborgerskap er ifølge SD ikke tilstrekkelig for å bli en del av nasjonen. Av dette kan det også utledes hvordan SD anser at det eksisterer tre former for svensker; innfødte svensker, svenske statsborgere, og assimilerte svensker (SD-Kuriren 99/2012: 6, SD 2011: 11).

PS anvender faktisk ikke ordet assimilering, samtidig som man er mindre klare på skillet mellom statsborgerskap og nasjonstilhørighet; eller på når man kan betraktes som finsk. Likevel virker man å gå i en klar retning av å kreve at innvandrerne skal assimileres for å kunne bli en del av nasjonen. Hvis ”*å ta seden dit man kommer*” (SD 2011: 16) er et sentralt prinsipp for SD, er begrepet om ”*maassa maan tavalla*” (PS 2011: 40) – ”oppfør deg som en finne i Finland” – førende for PS sin integrasjonspolitik.

Innvandrerne må leve i samsvar med den finske kulturen, lære seg det finske språket, akseptere de finske lovene og skikkene, samt tilpasse seg de religiøse høytidene i Finland. At innvandrerne følger en fastsatt integreringsplan er ifølge PS avgjørende for deres inkludering i det finske samfunnet, og i den finske nasjonen. Partienes assimileringsskrav kan sies å være de første tegnene på en radikal orientering; man er anti-pluralistiske når man ikke anerkjenner, eller tolererer, at innvandrere får uttrykke sine egne kulturer innen staten (PS 2011: 40-41).

Det sentrale er at både SD og PS motsetter seg en multikulturell integrasjonsmodell; staten skal ikke tilrettelegge for at innvandrerne skal få bevare deres opprinnelige kulturer eller identiteter. Mens staten på et grunnleggende nivå skal tilrettelegge for assimileringen, gjennom tilbud om opplæring i språk, kultur, og historie, er partiene enige om at det er innvandrernes hovedansvar at de faktisk assimileres (SD 2011: 11-12, 16, PS 2011: 40-41).

Det andre å merke seg er at SD ønsker å skjerpe de svenske naturaliseringsreglene, mens PS ønsker å bevare de finske som de er. Dette henger sammen med at det kun er i Finland at språkkunnskaper er en forutsetning for å kunne bli naturalisert. SD vil nettopp innføre språkkrav, samt et krav om at innvandrerne innehar en grunnleggende kunnskap om svensk historie og samfunnsliv. Dette bør kontrolleres gjennom integrasjonstester, samtidig som man

krever at innvandrerne bør ha oppholdt seg 10 år i Sverige. I tillegg krever SD at muligheten for dobbelt statsborgerskap avskaffes (SD 2012: 86, SD Hjemmeside 2013, SD 2011: 12).

Det sentrale er at både SD og PS anser at innvandrerne kan naturaliseres hvis de har engasjert seg i en assimileringssprosess; statsborgerskapet er en belønning for en ”kulturell innsats”. PS er noe uklare på hvorvidt statsborgerskap markerer ”endestasjonen” for innvandrernes assimilering til nasjonen, men antyder at en språkbeherskelse er nøkkelen for en videre tilpasning til den finske kulturen. For SD er altså ikke statsborgerskap synonymt med en fullført assimileringssprosess, noe som også kan skyldes at de legger ”mer” i deres assimileringsskrav enn PS. At man må oppfatte seg selv som svensk gjør svenskheten relativt ”flytende”; hva som er grensen mellom assimilerede svensker og ikke-assimilerede svenske statsborgere, fremstår som vagt (SD 201 SD 2011: 12, PS 2011: 43).

Det er samtidig slik at begge partiene støtter seg til det overordnede prinsippet om jus sanguinis (arvprinsippet) for statsborgerskap. Kombinert med preferansene for assimilering, og for kulturelle naturaliseringsbarrierer, belyser dette hvordan SD og PS ønsker at staten primært skal bebos av nasjonens medlemmer (PS 2011: 43, SD 2011: 12).

4.1.4 SD og PS sine ”nasjonale preferanser” – Nasjonale statsborgere først

Også relatert til den fjerde saken, angående hvorvidt man ønsker å prioritere nasjonen innen velferdsstaten, arbeidsmarkedet, og boligmarkedet, samsvarer SD og PS sine preferanser relativt godt med partifamiliens linje. Man ønsker å prioritere utsatte, nasjonale statsborgere som funksjonshemmede, ufrivillig arbeidsløse, ungdom, krigsveteraner, og pensjonister. Mens SD spesielt prioriterer ”sine egne” innen arbeidsmarkedet og velferdsstaten, skjer PS sin nasjonale prioritering relatert til fordelingen av (sosiale) kommunalboliger, og av velferdsgoder. Utlendinger med permanente oppholdstillatelser virker å komme i annen rekke (PS 2011: 11-26, 40-44, SD Arbeid 2011: 12-13, SD 2011: 25-28, SD 2010: 2-4).

At man ender opp med verdien +0,5 fremfor +1, har for SD sin del en sammenheng med at man hevder å prioritere svenske *statsborgere*, fremfor de nasjonale i seg selv. Gitt deres skille mellom statsborgerskap og nasjonal tilhørighet åpner dermed partiet for å inkludere personer som ikke er ”medlem” av nasjonen. PS sin åpenhet for at ansvarlige arbeidsinnvandrere skal kunne jobbe i Finland, er det som hindrer partiet fra en ”toppscore” (PS 2011: 40-44, SD 2011: 26-28, SD Arbeid 2011: 12-13).

4.2: Ideologisk ramme: Nativisme?

Nedenfor følger en beskrivelse av hvordan SD og PS rammer inn de gjennomgåtte policypreferansene ideologisk. Det tas utgangspunkt i det nativistiske (Mudde 2007: 18-20) begrepet, og diskusjonen deles i tre: 1) Etnopluralisme og kulturell nasjonalisme, 2) Fremmedfrykt, 3) Ekskluderende velferdssjåvinisme.

Mens de to første punktene omhandler kjernen i det nativistiske begrepet, er velferdssjåvinismen inspirert av partienes økonomiske nativistiske utgangspunkt.

Ideologianalysen starter dog med en vurdering av hvordan partiene sammenfaller med den første delen av Muddes (2007: 19) nativistiske begrep; at staten utelukkende skal bebos av nasjonen. Dermed blir etnopluralismen, og den kulturelle nasjonalismen, sentral.

4.2.1 Etnopluralisme og kulturell nasjonalisme. Nasjonen som et kjernebegrep

Både SD og PS kan sies å følge de populistiske høyre-radikalistenes syn på etnopluralisme, og kulturell nasjonalisme (Mudde 2007: 18-20, Rydgren 2007: 243-245). Derfor er det heller ikke overraskende at nasjonen fremstår som et kjernebegrep innen de to partienes ideologi. SD og PS er først og fremst nasjonalistiske partier, noe de også er bevisste på. For å forstå bakgrunnen for den kulturelle nasjonalismen og for etnopluralismen, er det hensiktsmessig å starte på et grunnleggende nivå; med partienes menneskesyn.

Bornschiefer (2010: 423) beskriver at partier på den ytre høyresiden innehar et menneskesyn som er inspirert av kommunitarismen; individets identitet er nedfelt i kulturelle tradisjoner, og individer har et behov for å tilhøre naturlige fellesskap. Både SD og PS sitt menneskesyn passer inn i dette mønsteret: ” *De unika och olikartade identiteter som mänsklighetens olika folk och folkgrupper uppvisar är betingade av deras respektive kulturer*” (SD 2011: 15).

For de populistiske høyre-radikalistene passer dette menneskesynet perfekt inn i den etnopluralistiske doktrinens utsyn om at verden er sammensatt av ulike nasjoner, med ulike kulturelle identiteter. SD og PS definerer da også deres nasjoner på et, hovedsakelig, kulturelt vis. Den svenske og den finske kulturarven, blant annet i form av en felles historie, et kristent verdigrunnlag, felles høytider, og felles normer, er det som primært forener svenskene og finnene. Svenskheten og finskheten definerer med andre ord, som regel, partienes forestilte ”oss”-gruppe (PS 2011: 6-11, SD 2011: 11-12, 14-15).

Etnopluralisme medfører samtidig et utsyn om at alle nasjoner har en rett til å bevare sin kulturelle identitet. Eksistensen av ulike kulturer innen samme nasjonsstat, er angivelig synonymt med en forvitring av den nasjonale identiteten (Rydgren 2007: 243-245). Nettopp viktigheten av å bevare den nasjonale identiteten står svært sentralt for SD og PS.

I likhet med flere populistiske høyre-radikalister (Betz og Johnson 2004: 324) kan SD og PS sies å idealisere om en virkelighet som angivelig har eksistert tidligere, og som man ønsker å returnere til. SDs ideologiske utsyn baserer seg på en slags sosialkonservativ versjon av den svenske, historiske, Folkhemstanken. Folkhemmet har blant annet blitt beskrevet som den metaforiske konstruksjonen av svenskens ”nasjonale hjem” (Norocel 2013: 7). Det var hovedsakelig på første halvdel av 1900-tallet at Folkhemsbegrepet ble innført i den svenske, politiske diskursen, gjennom det sosialdemokratiske idealet om et samfunn basert på likhet, solidaritet, og tillit (Norocel 2013: 6-7).

SD er dog inspirert av den klassiske europeiske sosialkonservatismen på 1800-tallet, og av svenske sosialkonservative aktører som (før sosialdemokratene) lanserte sin versjon av Folkhemsbegrepet. SDs ideelle Folkhem skal bygge på sosialkonservative verdier som trygghet, fellesskap, rettferdighet og solidaritet. I likhet med populistiske høyre-radikalister virker SD å idealisere om en slags ”naturlig orden” (Rydgren 2006: 11-12), som skal preges av tradisjonelle fellesskap. Det er helt sentralt at SD baserer seg på *en nasjonalistisk versjon av sosialkonservatismen*. Partiet er overbevist om at den eneste måten å returnere til et solidarisk Folkhem på, er å bevare den nasjonale identiteten. Av de naturlige fellesskapene som SD verdsetter, så fremstår nasjonen som det viktigste. Den tradisjonsbaserte kulturarven forener svenskene, og skaper angivelig en solidaritet mellom dem (SD 2011: 3, 8-12, 26).

Også PS virker å idealisere om en slags ”naturlig orden” (Rydgren 2006: 11-12), dog på et noe mindre nostalgisk vis enn SD. Man ønsker seg like fullt et slags finsk nasjonalhjem, som skal sentreres rundt verdier som fellesskap, uselvishet, og solidaritet. I likhet med SD anser man at en bevaring av den nasjonale identiteten er veien å gå for å skape denne virkeligheten; kulturarven knytter finnene sammen. Samtidig beskriver PS hvordan finskheten er like viktig for nasjonen, som selvfølelsen er for et individ. Finskheten gir Finland en identitet i globale sammenhenger; en identitet man ifølge PS bør være stolt av (PS 2011: 6-11).

På denne bakgrunnen er det i SD og PS sine øyne avgjørende at den nasjonale identiteten opprettholdes, og videreutvikles. Problemet er at nettopp hva den etnopluralistiske doktrinen

”advarer mot”, angivelig er i ferd med å skje; den kulturelle identiteten er i ferd med å svekkes. For SD sin del er man tydelig på at masseinnvandringen, og sementeringen av den multikulturelle samfunnsmodellen i Sverige, allerede har bidratt til en splittelse, segregering og kriminalitet. PS frykter liknende konsekvenser i Finland, som følge av den økende innvandringen, og gitt multikulturelle tendenser. Slik kommer man ifølge partiene lengre og lengre unna deres solidariske ideal (PS 2011: 6-11, 40-44, SD 2011: 3, 8-12, 26).

Derfor anvender partiene den etnopluralistiske doktrinen når man peker på uforenligheten mellom et multikulturelt samfunn, og en bevaring av den nasjonale identiteten. Partiene aksepterer at det hersker identitetsmessige forskjeller mellom etniske grupper, som det angivelig vil bli vanskelig å utradere. *Etnopluralismen gir et utgangspunkt for den kulturelle nasjonalismen som begge partiene fører, og som står helt sentralt innen partienes ideologi.* Partienes ideal virker å være at staten aller helst bør sammenfalle med nasjonen geografisk sett; de fleste som bor innen staten bør ha en respektivt svensk og en finsk identitet. Slik vil idealet om den *nærmest* kulturelt homogene nasjonstaten man ser for seg kunne oppfylles. Derfor bør innvandringen reduseres, derfor bør statsborgerskap primært utstedes til personer med en svensk og en finsk identitet, og derfor bør assimilering tas i bruk som en intern homogeniseringsprosess (PS 2011: 6-11, 40-44, SD 2011: 11-12, 16-17).

At man åpner for en assimilering av innvandrere betyr altså at nasjonen ikke er fullstendig ”lukket”. SD påpeker dog hvor komplekst og tidkrevende assimilering kan være, og spesielt for dem hvis opprinnelige kultur skiller seg sterkt fra den svenske. SD fokuserer da også på å tilrettelegge for innvandrere som ønsker å forlate landet (SD 2011: 11-12).

Mens partiene er relativt enige om hvilke integrasjonspolitiske tiltak som er gunstig for å beskytte den nasjonale identiteten, finnes det nyanser i tilnærmingen til nasjonale minoriteter.

SDs kulturelle nasjonalisme, og påfølgende assimileringlinje, ”rammer” blant annet ikke samene og tornedalsfinnene. Dette er fordi man anser at nasjonale minoriteter har en historisk rett til det territoriet de bebor, og gitt at det er umulig å gi dem et slags statlig selvstyre. Derfor vil SD gi dem kulturell autonomi (SD 2011: 10-11).

PS ønsker derimot å nedskalere finlandssvenskenes språkrettigheter i Finland. Man ønsker at obligatorisk svenskopplæring i grunnskolen avskaffes (det bør gjøres frivillig) (PS 2011: 27). Mens man i valgprogrammet begrunner kravet med at elever da vil få bedre tid til å lære andre språk, trekker partieliten frem hvor bakstreversk og økonomisk ugunstig, dagens

ordning er. Riksdagsrepresentant Pentti Oinonen henviser til hvor unaturlig dagens ordning faktisk fremstår for finsk ungdom: ”*Det är svårt för dem att förstå varför det självständiga Finland, som inte har tillhört Sverige på över 200 år, och där man talar finska, på sätt och vis hänger fast vid det förflutna i sin språkpolitik*” (HBL 2010).

Jungar (2011) hevder at PS sine antydninger om et monolingualt Finland handler om forsøket på å skape en likhet mellom finlandssvenskene og finnene. Ambivalensen til finlandssvenskene har angivelig en sammenheng med det tidligere, svenske kolonistret. Dette viser da også Oinonen til ovenfor, uten at det kommer noen klare hentydninger til en fordums anti-kolonialisme innen partidokumentene. I PS sitt finske nasjonalhjem det likevel tydelig at den finsksvenske minoriteten ikke skal favoriseres; finskheten skal stå i sentrum.

Dette kommer også til uttrykk når PS krever at rikskringkaster YLE reduserer sitt svenske programtilbud; svenskhetens innvirkning på det finske samfunnet må ifølge partiet reduseres. Totalt sett rammer PS sitt monokulturelle ideal, på et vis, også en nasjonal minoritet, mens SD ikke ”griper inn” i minoritetenes anliggender. Dette kan potensielt tolkes som en videreføring av PS sin anti-pluralisme, men det er dog ikke slik at partiet *programfester* et ønske om å avskaffe det svenske språket⁴. Endringskravene medfører ikke den samme intoleransen som partiets aspirasjoner for assimilering gjør, og er derfor mindre i strid med verdier innen det liberale demokratiet (HBL 2010, PS 2011: 10, 27).

Videre fremhever både SD og PS statens ansvar for å vitalisere den nasjonale majoritetskulturen. PS er spesielt konkret når man blant annet poengterer viktigheten av å lære den finske ungdommen om ”det finske mirakelet” (PS 2011: 9); om hvordan et avsidesliggende land har blitt en velstående nasjon. Gjennom undervisnings- og opplysningsvirksomhet, gjennom at YLE sender finske programmer, samt gjennom at finsk kunst (som Edelfelt og Gallen-Kallela), og Kalevala (det finske nasjonaleposet), trekkes frem, vil finskheten ifølge PS kunne holdes levende (PS 2011: 6-11, 40-44, SD 2011: 11-12, 16-17).

Oppsummert minner både SD og PS sin ideologiske innramming om de populistiske høyre-radikalistenes linje. Med en basis i et kommunitaristisk menneskesyn, og på bakgrunn av en etnopluralistisk doktrine, fører partiene en utpreget, kulturell nasjonalisme. Partiene hevder at man gjennom å bevare det mest nativistiske som finnes – svenskheten og finskheten – kan realisere deres ideal om et gjenopprettet, solidarisk, samfunn. Dette fordrer at staten

---

⁴ Ifølge Göteborgs-Posten (2011) har dog riksdagsrepresentant Vesa-Matti Saarakkala vært en forkjemper for at svensk bør avskaffes som offisielt språk i Finland.

primært bebos av den kulturelt definerte nasjonen, noe som betyr at maktøverne bør redusere innvandringen, omfavne en assimileringmodell, og vitalisere majoritetskulturen. Dermed kan både SD og PS sies å «innfri» den første delen av Muddes (2007: 19) nativistiske definisjon.

4.2.2 Fremmedfrykt: SDs sentrale islamofobi og PS sin generelle innvandringsfrykt

Den andre delen av Muddes (2007: 19) nativismedefinisjon handler om at *alle ikke-native elementer (personer og ideer) anses som fundamentalt truende mot den homogene nasjonstaten*; den handler om fremmedfrykt. En av de viktigste forskjellene mellom disse to partiene er at SD er mer besatt av fremmedfrykt enn PS; islamofobien (Jupskås 2012: 98) står sterkest hos SD. Likevel frykter begge partiene for innvandringens konsekvenser for den nasjonale identiteten – og dermed for den homogene nasjonstaten.

Samtidig kan begge partiene sies å kanalisere en viss fremmedfrykt mot asyl- og familierelaterte innvandrere; man ønsker å beskytte den nasjonale velferden. PS sin tilnærming til finlandssvenskene og svenskheten, fremstår også som interessant, selv om man vanskelig kan sies å anse disse som fundamentale trusler mot nasjonstaten. Diskusjonen starter med en gjennomgang av SDs islamofobi.

Selv om SD fremstår som støttende til en multikulturell verden, og selv om man avviser en kulturimperialistisk tilnærming, så stiller man seg også i opposisjon til kulturel relativismen. Ifølge SD er enkelte kulturer bedre enn andre (SD 2011: 15).

For SD er det først og fremst den islamske religionen, og kulturen, som er underordnet det svenske og det vestlige kulturfellesskapet: ”Islam och i synnerhet dess starka politiska och fundamentalistiska gren är enligt Sverigedemokraternas uppfattning den religiösa åskådning som visat sig ha svårast att harmoniskt samexistera med den svenska och västerländska kulturen” (SD 2011: 21). Som en følge av innvandringen fra muslimske land, og gitt at staten tilrettelegger for at muslimer kan opprettholde deres kultur, er SD klare på at det svenske samfunnet har blitt utsatt for en ”islamisering” (SD 2010: 4, SD 2011: 21).

I likhet med flere populistiske høyre-radikalisters (Jupskås 2012: 96-109) utgangspunkt, så fremkommer SDs islamofobi fra et kultur- og religionsperspektiv; det er ikke slik at muslimer har dysfunksjonelle egenskaper. Det er islams anti-demokratiske, kvinnefiendtlige, og barbariske, trekk som angripes; islam er angivelig en underutviklet kultur. Spesielt sentralt står islams uforenlighet med kristendommen, som er en del av den svenske kulturarven. Ifølge SD er det kun ved at det svenske samfunnet bygger på det kristne verdigrunnlaget, at det

harmoniske Folkhemmet kan gjenopprettes. At Sverige har blitt ”islamisert”, er derfor den største trusselen mot SDs organiske samfunnsvisjon (SD 2011: 21, SD 2010: 4).

Det er derfor SD spesielt ønsker å redusere den muslimske innvandringen, samtidig som man nærmest (dog ikke eksplisitt) antyder at muslimer helst bør forlate Sverige. Gjennom å fastslå at islam skiller seg sterkt fra den svenske kulturen, antyder man nemlig at det vil bli vanskelig for muslimer å assimilere seg. Staten kan sjelden utradere de naturlige forskjellene mellom muslimer og svensker. Da Sverige uansett omfavner den multikulturelle integrasjonsmodellen, er ikke SD overrasket over den splittelsen, og den eskalerende kriminaliteten, som partiet mener er resultatet. At SD angriper islams fundamentalistiske elementer, vil også si at man frykter ytterliggående muslimer; aktører som refererer til islam for å rettferdiggjøre sine handlinger (SD 2011: 12, 17, 21, SD-Kuriren 90/2011: 3).

For PS sin del er tilfellene av islamofobi mer sporadiske. I valgprogrammet fastslår man riktignok hvor viktig det er å ”*straks avvise*” (PS 2011: 54) islamske sharia-lover, da disse bryter med prinsippene om rettsikkerhet, demokrati, og likestilling. I likhet med SD fokuserer man på viktigheten av å ivareta kvinners rettigheter og rettsikkerhet, noe sharia-lovene angivelig neglisjerer. Det hersker likevel ingen programfestet forestilling om at Finland faktisk har blitt ”islamisert”, og man mangler SDs ekskluderende antydninger til muslimene.

Ser man på partielitenes preferanser virker bildet av et SD med en sterkere islamofobi enn PS å bekreftes, men med flere nyanser. SD-representanter som Kent Ekeröth, Richard Jomshof, og partileder Åkesson, er noen av dem som (blant annet) trekker koblinger mellom islam og nazisme, som betrakter islam som en kvinnefiendtlig, antidemokratisk, samt totalitær ideologi, og som relaterer islam og fundamentalistiske muslimer, til kriminalitet. Konstruksjonen av nasjonen kontra muslimer og islam, fremstår som det tydeligste uttrykket for partielitens oss-mot-dem diskurs (Aftonbladet 2012b, Expressen 2012b, SD-Kuriren 90/2011: 3, Newsmill 2010a, SD-Kuriren 89/2010: 4, SD-Kuriren 85/2010: 3).

Partieliten ”angriper” som regel ikke den religiøse trosoppfatningen i seg selv, men de fundamentalistiske, og anti-liberale, trekkene ved islam, samt de muslimene som praktiserer dem. Man konfronterer islamismen, og tar sterk avstand fra dagens ”islamiserte” Sverige. At makthaverne støtter den multikulturelle integrasjonsmodellen, fremfor assimilering, betyr ifølge SD-eliten at de også støtter praksiser som halalslakt, kvinneundertrykkelse, en unaturlig kjønnsdeling i skolen, og en rekke frihetsbegrensende påbud. Slik ser man at SD-eliten

portretterer integrasjonsmodellen som i strid med liberale verdier, mens den anti-pluralistiske assimileringmodellen angivelig vil gjøre samfunnet mer liberalt (SD-Kuriren 85/2010: 3).

Det er interessant at man blant PS sin partielite kan spore en sterkere fremmedfrykt enn hva man ser fra offisielt hold. Dette skjer spesielt fra de medlemmene som er aktive i Suomen Sisu, og på Hommaforum (som Jussi Halla-aho, Juho Eerola, og James Hirvisaari). De har alle underskrevet på det innvandringskritiske valgmanifestet, hvor det sågar kommer en implisitt islamofobi til syne. *Man er tydelige på at Finland må ta avstand fra hva man kaller den nye statsreligionen; fra dyrkingen av det fremmede.* Dette konkretiseres i en forakt for praksiser som ofte assosieres med islam (som tvangsekteskap og omskjæring). Representant Olli Immonen, som også leder Suomen Sisu, antyder sågar at den finske eliten lukker øynene for det islamiserte Finland (Nuiva Vaalimanifesti 2010, PS-Lehti 4/2013: 8).

Det faktum at det er sharia-lovene som diskuteres i valgprogrammet, og at det er muslimene og islam, som trekkes frem av partieliten, antyder at det også er disse elementene partiet anser som den største trusselen mot nasjonstaten. Gitt mangelen på spesifisering av dette innen partidokumentene, kan man likevel fastslå at islamofobi ikke utgjør en del av PS sin ideologiske kjerne; den virker å ligge mer latent hos flere av partirepresentantene.

PS anser likevel den økende innvandringen, og de multikulturelle tendensene i Finland, som trusler mot finskheten, og dermed mot det harmoniske nasjonalhjemmet partiet idealiserer om. Partiet frykter derfor for hvordan kulturelt heterogene innvandrere samler seg i ghettolignende minoritetssamfunn; på sikt vil dette angivelig skape en utrygghet på linje med den man ser i europeiske forsteder. En for høy konsentrasjon av innvandrere på finske skoler anses også som ugunstig. Så selv om partiet mangler SDs klare islamofobi, frykter man likevel for ikke-nasjonale elementer mot den homogene nasjonstaten (PS 2011: 40-44).

Nåværende tredje nestleder, Reijo Ojennus, gir dog en god oppsummering, når han beskriver at PS sin innvandringspolitikk ikke preges av en *sterk* fremmedfrykt, men at den setter noen rammebetingelser, og tar avstand fra en overdrevet toleranse. PS bruker mer plass på å beskrive statens ansvar for å vitalisere finskheten, enn på å beskrive hvor truet den er (PS-Lehti 1/2010: 9).

At PS ønsker å nedskalere minoritetens språkrettigheter, *kan* tolkes som et utslag av partiets frykt for en forvitring av finskheten. Det er svenskheten, fremfor finlandssvenskene i seg selv, man implisitt utviser en skepsis til (men aller mest til det Svenske Folkepartiet). Likevel; det virker ikke å være snakk om en dyp fremmedfrykt. Soini er tydelig på hvordan

PS tar avstand fra den svenskfiendtlige retorikken, som herjet Finland på 1930-tallet (HBL 2011, PS 2011: 10, 26-28).

Til sist anser både SD og PS de asyl- og familierelaterte innvandrene, som ofte ankommer fra andre EU-land, som trusler mot den nasjonale velferden. Dette kan dog tolkes som en mildere form for fremmedfrykt enn islamofobi; det er mer snakk om en økonomisk, fremfor en kulturelt nativistisk, argumentasjon (PS 2011: 40-44, SD-Kuriren 96/2011: 2).

Oppsummert er det SD som *i størst grad* kan sies å innfri den andre delen av Muddes (2007: 19) nativistiske definisjon. Partiet utkrystalliserer islam, og fundamentalistiske muslimer, som konkrete trusler mot den homogene nasjonstaten – både i partiprogram, partiavis, og i øvrig media. PS spesifiserer i mindre grad fremmedelementene, og er i mindre grad opptatt av å beskrive truslene mot den nasjonale identiteten, selv om flere partirepresentanter virker å besitte en latent islamofobi. Likevel uttrykker partiet en bekymring for innvandringens konsekvenser, og for de multikulturelle tendensene i Finland. Når finskheden trues, står også den homogene, og solidariske, nasjonstaten i fare.

Samtidig frykter begge partiene for hvordan asyl- og familieinnvandringen skader den nasjonale velferden, noe som gir en naturlig overgang til partienes velferdssjåvinisme.

4.2.3 Velferdssjåvinisme: Økonomisk nativistiske og solidariske orienteringer

I tillegg til etnopluralisme, kulturell nasjonalisme og fremmedfrykt, preges altså populistiske høyre-radikaler av en ekskluderende velferdssjåvinisme (Mudde 2007: 130-132). Både deler av partifamiliens innvandringsmotstand, og deres ”nasjonale preferanser”, kan rammes inn i en velferdssjåvinistisk doktrine. Denne følger som regel av partienes økonomiske nativistiske utgangspunkt. Økonomien, og velferdsstaten, skal primært eksistere for nasjonen. Nedenfor følger det en beskrivelse av hvorvidt SD og PS kan sies å følge dette mønsteret.

4.2.3.1 Nasjonale statsborgere først i deres egen stat

Nativisme innebærer som nevnt å prioritere det ”native”, nettopp fordi det er ens eget (Mudde 2007: 18), noe som i tillegg til det rent identitetsmessige, også kommer til uttrykk innen partienes innvandringsmotstand, og gjennom deres materielle prioriteringer. Dette bekrefter også bildet av hvor sentralt nasjonsbegrepet står innen partienes ideologi.

Ifølge SD og PS påfører innvandringen velferdsstaten et unødvendig, økonomisk press, og gir enorme sosiale, samt økonomiske, kostnader, noe som går utover vanlige svensker og finner. Sverige og Finland tar ifølge partiene inn for mange asyl- og familieinnvandrere, som, spesielt ifølge PS, visstnok forsøker å utnytte velferdssystemet. Samtidig er SD tydelige på at arbeidsinnvandringen bidrar til å forverre den nasjonale arbeidsledigheten. Ifølge SD vil en reduksjon av masseinnvandringen frigjøre enorme ressurser som kommer nasjonen til gode, både relatert til sysselsetting, utdanning og eldreomsorg (PS 2011: 40-44, SD 2012: 26-30).

Likevel beskylder partiene makthaverne for å opprettholde innvandringen, og for å neprioritere nasjonen i sin egen stat. SD beklager seg over hvordan staten gjennom såkalte positive diskrimineringsprosjekt, som ”nystartzoner” (SD-Kuriren 91/2011: 3) og ”instegsjobben” (SD Arbeid: 2011: 12-13), forsøker å få svenske bedrifter til å ansette innvandrere, mens PS rystes over hvordan ressursvake innvandrere prioriteres i kommunale boligkøer. Dette er ”*skattefinansierad svenskfientlighet på arbetsmarknaden*” (SD Arbeid 2011: 13), og dette ”*forsurer finnenes holdninger overfor innvandrerne*” (PS 2011: 43).

Mens begge partiene tar avstand fra enhver form for diskriminering, og i utgangspunktet støtter prinsippet om likhet for loven, ønsker man likevel at ”*svenska jobb i första hand ska gå till den svenska arbetskraften*” (SD Arbeid 2011: 12), og at kommunale sosialboliger hovedsakelig går til ressursvake finner (PS 2011: 43).

SD fremstår som spesielt fokuserte på viktigheten av å prioritere ”sine egne” først, og fremstår på mange måter som det mest ekskluderende partiet. Man er tydelig på prioriteringene, i det som tross alt er ”vårt Sverige” (SD 2010: 2): ”*Sverigedemokraterna är ett parti som i alla lägen sätter svenska intressen i första rummet*” (SD 2010: 2).

Det er dog interessant hvordan SD varierer mellom å fastslå at ”*den svenska staten i første hand ska tillgodose svenskarnas väl och ve*” (SD-Kuriren 88/2010: 5), og å anvende slagord som ”*Svenska jobb til svenska medborgare*” (SD Arbeid 2011: 4, 12). Konsensusen rundt hvorvidt det er svenske statsborgere, eller svenske nasjonsmedlemmer som bør prioriteres, virker ikke å være total. Da SD krever at innvandrere på sikt skal assimileres, og setter kulturelle naturaliseringskrav, virker det likevel som om det er nasjonen som skal få forrang (SD-Kuriren 88/2010: 5, SD-Kuriren 86/2010: 7).

Dette er dog en antagelse; SD programfester ikke at innvandrere som ikke er assimilerte nødvendigvis mister noen materielle rettigheter. Derfor er det tryggest å forholde seg til SDs offisielle antydninger om at det er det svenske statsborgerskapet som fungerer som et differensierende element (SD 2011: 22, 26, SD Arbeid 2011: 4, 12).

Dette kommer spesielt til uttrykk når partileder Åkesson og representant Ekeröth uttrykker bekymring over hvordan utlendinger sidestilles med svenske statsborgere innen grunnloven. Dette er et resultat av grunnlovsendringer, som innebærer at ordet ”medborger” byttes ut med ”hver og en”. Samtidig faller kravene for et langvarig svensk statsborgerskap bort, relatert til hvem som kan bli statsråd, og angående hvem som kan bli statlig ansatt (med unntak av enkelte embeter). Slik risikerer man ifølge SD-toppene at det ”*svenske medborgarskapet urholkas*” (SD-Kuriren 89/2010: 3); det mister sin tyngde og sin betydning.

Prosjekter som søker etter å skape en likhet mellom svenske statsborgere og utlendinger er uakseptable for SD; i stedet krever man ordninger som sikrer den svenske dominansen. Partiets foretrukne blåkortordning skal sikre at svenske arbeidsplasser, i all hovedsak, besittes av svensker. SDs krav til innvilgelse av blåkort er restriktive, og man åpner sågar for å inndra kortet hvis arbeidsinnvandreren søker om sosialbidrag, eller hvis de anvender det sosiale trygghetssystemet (SD Vår 2013: 23-25).

Gjennom assimileringsskravene, gjennom preferansene for en grunnlovsfestet ulikhet mellom utlendinger og svenske statsborgere, og gjennom partiets tydelige ”nasjonale preferanser”, antydes en slags etnokratisk visjon hos SD. Men anti-pluralismen er nevnt, utfordrer man også til en viss grad verdier som egalitarisme og universalisme. Selv om SD støtter en likhet for loven, og respekterer menneskerettighetene, skiller man likevel tydelig mellom de svenske statsborgerne og utlendingene. I SDs fremtidige Sverige skal ideelt sett de nasjonale besitte de viktigste statlige posisjonene, utgjøre arbeidskraften i Sverige, og være dem som prioriteres innen det svenske velferdssystemet.

Også PS belyser viktigheten av at nasjonstaten primært ivaretar nasjonens interesser; det var tross alt med denne hensikten at Finland ble etablert (PS 2011: 6-8, 11-26, 32-35, 40-44).

Dette utsynet kommer spesielt til uttrykk når partiet ønsker å ære dem som har bidratt sterkest til å bygge opp den velstanden, og tryggheten, som finnene i dag kan nyte av: ”*Sannfinnene setter sin egen nasjon, og spesielt våre ærede krigsveteraner og hjemmeværende hustruer, først*” (PS 2011: 17). Nasjonen prioriteres fremfor de utlendingene som ifølge PS forsøker å utnytte velferdssystemet – de asyl- og familierelaterte innvandreren (PS 2011: 11-26, 40-44).

PS sine nasjonale prioriteringer kan også relateres til Finlands demografiske problemer. Partiet er opptatt av hvordan det fødes for få barn, av antallet finner i arbeidsledighet, og av at det er for mange pensjonister på venteliste. Derfor finner PS det naturlig at man prioriterer, og

tilrettelegger for, utsatte nasjonale grupper. Løsningen ligger ifølge PS *ikke* i å ta inn flere innvandrere, med et visst *unntak for ansvarlige arbeidsinnvandrere* (PS 2011: 11-26).

At PS åpner for sistnevnte er viktig å bemerke, og belyser hvordan partiet fremstår som mer inkluderende enn SD. Ansvarsfulle arbeidsinnvandrere, som både kan forsørge seg selv, og som makter å bli integrert, skal ifølge PS behandles på lik linje med finnene. Problemet er, ifølge PS, at de fleste innvandrerne søker etter å utnytte systemet, og at det viktigste for finske bedrifter er å anvende billig arbeidskraft (BBC 2013, PS 2011: 11-26, 40-44).

Både SD og PS prioriterer dog også spesifikke enkeltgrupper blant de nasjonale som sådan. Partienes velferdssjåvinisme er også motivert av et mer solidarisk utsyn.

4.2.3.2 Solidaritet, rettferdighet og trygghet som sentrale begreper

Ved siden av nasjonen fremstår også begrep som *solidaritet, rettferdighet og trygghet*, som sentrale innen både SD og PS sin ideologi. At Folkhemmet, og det finske nasjonalhjemmet, skal preges av solidaritet, fordrer angivelig ikke bare at man bevarer den nasjonale identiteten, men også at staten er sitt sosiale ansvar bevisst. At både SD og PS velger å prioritere grupper som pensjonister, funksjonshemmede, fattige, og ungdom, skyldes at dette er *ressursvake og trengende* grupper. I motsetning til asyl- og familieinnvandrerne så har de, ifølge partiene, et reelt behov for hjelp. Slik er velferdssjåvinismen også motivert av PS sitt sosialt egalitære, og av SDs sosialkonservative, utgangspunkt (PS 2011: 11-26, SD 2011: 8-9, 26-28).

Den største delen av PS sitt 69-siders valgprogram handler om hvordan velferdsstaten bør kunne garantere en grunnleggende trygghet, for alle samfunnslag. Partiet er opptatt av å skape en større grad av sosial likhet og rettferdighet i Finland; alle individer er like mye verdt, og ingen bør ekskluderes fra det finske samfunnet. Derfor bør staten tilrettelegge for at Finlands mest sårbare grupper har en like god tilgjengelighet til velferdstjenestene, og kan leve et like verdig liv, som de mer ressurssterke (PS 2011: 11-26).

Også SD kan sies å innta et solidarisk utgangspunkt; partiets sosialkonservative Folkemsvisjon strekker seg til partiets velferdslinje. Samfunnet skal fremstå som en velfungerende familie; alle de svenske statsborgerne skal være garantert et minimumsnivå av sosial og økonomisk trygghet, og alle skal ha forutsetninger for å kunne leve et godt liv. Solidariteten må ifølge SD erstatte de klasseskillene som herjer i Sverige. Derfor må også

staten arbeide for en økt grad av sosial rettferdighet, og prioritere de gruppene som virkelig behøver en hjelpende hånd (og da spesielt pensjonistene) (SD 2011: 26-28, 8-9).

På samme måte som SD er mer konkrete enn PS i sine ”nasjonale preferanser”, er det også kun SD som belyser uforenligheten mellom en multikulturell samfunnsmodell, og en solidarisk velferdsstat. Den empatien man er avhengig av at ressurssterke svensker utviser, for at velferdsstaten skal kunne finansieres, forvirrer ifølge SD når de ressurssterke ikke lenger kan assosiere seg med den øvrige befolkningen. Løsningen for SD ligger igjen i en mer ekskluderende tilnærming til masseinnvandringen (SD 2011: 3, 8-9, 26-29).

Det man ser er at partiene ønsker en relativt universell, men samtidig partikulær, velferdsstat, selv om det er SDs versjon som fremstår som den mest ekskluderende. Partiene er enige om at nasjonens svakeste skal prioriteres, og at asyl- og familierelaterte innvandrere bør komme i andre rekke. Likevel tar SD den mest ekskluderende tilnærmingen til arbeidsinnvandrere.

4.2.4 Oppsummering: Nasjonen i sentrum – SDs tydeligere nativisme

Oppsummert kan både SD og PS sin ideologi sies å sammenfalle relativt godt med Muddes (2007: 19) nativistiske begrep, men med avgjørende forskjeller.

Partiene fremstår som enige om at nasjonstaten primært bør bebos av den kulturelt definerte nasjonen. Slik kan svenskheten og finskheten bevares, noe som anses som avgjørende for å kunne skape et solidarisk, og harmonisk samfunn. Den kulturelle nasjonalismen kan derfor sies å stå helt sentralt innen partienes ideologiske kjerne; nasjonen utgjør kjernebegrepet i partienes ideologi.

Det er dog SD som i størst grad kombinerer den kulturelle nasjonalismen med en tydelig fremmedfrykt. SD spesifiserer en islamofobi, som leder til en ekskluderende tilnærming til muslimer. Forskjellene mellom muslimer og svensker kan ifølge SD sjelden utraderes; et utsyn som er i tråd med partifamiliens nativistiske høyreorientering. PS frykter riktignok for innvandringens konsekvenser for finskheten, og dermed for den homogene nasjonstaten. Likevel preges ikke partiets ideologi av en sterk, spesifisert fremmedfrykt, selv om representanter utviser tegn til nettopp dette. Slik kan det utledes at PS sin nativisme er mer sporadisk enn SDs.

Samtidig preges både SD og PS av velferdssjåvinisme, hvorav SD sin versjon fremstår som den mest ekskluderende. På bakgrunn av partienes sosialkonservative (SD) og sosialt egalitære (PS) ideologi ønsker partiene en omfattende velferdsstat; begrepene om solidaritet,

trygghet, og rettferdighet står sentralt. Selv om ingen av partiene strekker denne solidariteten til asyl- og familierelaterte innvandrere, fremstår likevel PS som det mer inkluderende partiet. Partiet «deler» med de ansvarlige arbeidsinnvandrerne mens SD ønsker konkrete ordninger som sikrer nasjonens forrang. Slik fremstår også SD som det mest anti-egalitære partiet; partiet er generelt tydelig på å fremheve de naturlige forskjellene mellom etnisiteter.

Samtidig har analysen antydnet at SD, foreløpig, fremstår som det mest radikale partiet. I SDs Sverige er det på sikt, i all hovedsak, de nasjonale som skal bo, arbeide og nyte av velferdsgodene, mens det samtidig er den nasjonale majoritetskulturen som skal råde (med unntak av nasjonale minoritetskulturer). Derfor ønsker man en dramatisk innvandringsreduksjon, en omfattende assimileringmodell, og konkrete ordninger som skiller mellom svenske statsborgere og utlendinger. Pluralisme er ikke en del av SDs ideelle Folkhem, mens man til en viss grad utfordrer verdier som egalitarisme og universalisme. Tegnene på en radikalisme er foreløpig færre hos PS, men det er verdt å merke seg kravene om en assimileringlinje, og om en nedskalering av finlandssvenskenes språkrettigheter. Kulturell pluralisme inngår heller ikke i PS sitt ideelle nasjonalhjem.

4.3 Den andre sosiokulturelle underdimensjon

Den neste sosiokulturelle underdimensjonen omhandler skillet mellom autoritære og libertarianske preferanser. Både SD og PS kan igjen sies å følge partifamiliens policymessige linje. Man plasserer seg på den autoritære siden av underdimensjonen, med totalverdier på +3 (SD), og +2,5 (PS) (Se Tabell 9).

Tabell 9: SD og PS sine saksposisjoner innen den andre sosiokulturelle underdimensjon

Autoritær (+1)	Libertariansk (-1)	SD	PS
1. Harde straffer	Rehabilitering	+1	+1
2. Sterke ordensinstitusjoner	Omfattende sivile friheter	+1	+0,5
3. Etisk og moralsk lovgivning	Individuell valgfrihet	+0,5	+1
4. Regulering av muslimers religionsfrihet	Frihet til å tro og praktisere	+0,5	0
		Totalt: +3	Totalt: +2,5

Begge partiene ønsker harde straffer, sterke ordensinstitusjoner, samt en etisk og moralsk lovgivning. SD ønsker sågar å regulere hvordan muslimer praktiserer deres religionsfrihet. Nedenfor beskrives et par nyanser ved partienes policypreferanser.

4.3.1 Partienes kompromissløse kriminalitetslinje

Både SD og PS ønsker å straffe lovbrudd hardere enn tilfellet er i dag. Ved å heve straffnivået er partiene tydelige på at man respekten for lovverket, forebygger mot ny kriminalitet, samtidig som man tar hensyn til folkets rettferdighetsforståelse (PS 2011: 52-55, SD Krim 2011: 3-13).

Konkrete indikasjoner på saksposisjonen fremkommer blant annet gjennom preferanser for hardere straffer relatert til vold- og sedelighetskriminalitet, og gjennom en nulltoleranse mot narkotikamisbruk. Samtidig krever SD at forbrytere som har begått gjentatte lovbrudd alltid bør motta et straffetillegg, mens begge partiene ønsker at muligheten for reelle livstidsdommer skal være tilstede. PS ønsker sågar å kriminalisere tigging, straffe hatorientert kriminalitet hardere, og ikke minst; *å slå hardt ned på den korrupsjonen som angivelig herjer i Finland*. Både SD og PS ønsker at kriminelle utlendinger utvises (HBL 2012a, HBL 2012b, PS Kommune 2012: 21, PS 2011: 52-55, SD 2012: 82-87, SD Krim 2011: 3-13).

Mens begge partiene foretrekker sterke ordensinstitusjoner, går likevel SD lengre enn PS. SD programfester krav om at politiet bør kunne fremprovosere lovbrudd ved mistanke om kriminalitet relatert til trafficking, barneporno og sedelighet (PS 2012: 25, PS 2011: 52-55, SD Krim 2011: 3-4, 6-13). I tillegg fremmer SDs partielite preferanser om å øke politiets rettigheter relatert til ransakelse, beslag, kameraovervåkning og selv telefonavlytting (Aftenbladet 2012c, Newsmill 2012a, SD-Kuriren 100/2012: 6-7, SD-Kuriren 86/2010: 3).

Det er også interessant hvordan partiene vektlegger statens ansvar for å nedsette en sterk disiplin i skolen. Partiene er enige om at barneoppdragelse primært er familienes ansvar, men at skolene bør lære elevene verdien av god oppførsel (PS 2011: 26-27, SD 2011: 27-28).

4.3.2 Moralsk kategoriske PS og SDs regulering av religionsfriheten

Hvis SD går lengre enn PS relatert til spørsmålet om ordensinstitusjoner, og slik sett utviser klarere tegn til en autoritarisme, så fremstår PS som det mest kategoriske partiet relatert til etiske og moralske spørsmål.

Det er kun PS som er kategorisk på at abort bør forbys, og på at ekteskapet bør være forbeholdt heterofile par. SD fremstår i stedet som vage, når man beskriver at det er opp til den religiøse myndigheten å avgjøre hvem som bør få gifte seg (man kan sågar akseptere alternative samlivsformer), samtidig som man ikke diskuterer abort innen partidokumentene. Innen det sekundære datagrunnlaget kommer det dog frem hvordan SD aksepterer muligheten for abort, men ønsker å begrense tidsrommet dette skal være mulig (for både vanlige og sene aborter) (Expressen 2012c, Newsmill 2012b, PS 2011: 19, 24, SD 2011: 19).

Både SD og PS foretrekker uansett en etisk og moralsk lovgivning. Ingen av partiene aksepterer for eksempel at enslige, eller par av samme kjønn, får adoptere, og inseminering er uaktuelt (PS 2011: 19, 24, SD 2011: 19).

At det kun er SD som, på et programfestet vis, ønsker å regulere hvordan muslimer praktiserer deres religionsfrihet er derimot verdt å merke seg. Selv om SD aksepterer at alle individer har en rett til trosfrihet, ønsker man konkret å forby bruken av heldekkende slør, altså niqab, på svenske skoler, og på offentlige plasser. Samtidig ønsker partiet et totalforbud mot arrangerte ekteskap. For SD er dette krav med liberale hensikter; man ønsker at kvinner selv skal få bestemme hvordan de vil leve livene sine, og tar avstand fra den muslimske kvinneforakten. Kravene eksemplifiserer likevel SDs radikalisme; man anerkjenner ikke verdien av pluralisme, og vil innskrenke muslimenes friheter. I mai 2013 leverte faktisk også PS-representant Vesa-Matti Saarakkala inn et riksdagsforslag om et forbud mot burka og niqab. Mens dette er i tråd med PS sitt anti-pluralistiske utsyn, er dog ikke dette et programfestet krav (HS 2013, SD 2013: 25-26, SD 2011: 21, SD 2010: 4, Newsmill 2010).

4.4 Ideologisk ramme: Autoritarisme, sosialkonservatisme og tradisjonisme

Nedenfor følger en beskrivelse av hvorvidt SD og PS sin ideologi kan sies å sammenfalle med den autoritarismen (Mudde 2007: 145-150) som er en del av de populistiske høyre-radikalisters ideologiske kjerne. Samtidig blir begrep som sosialkonservatisme og

tradisjonisme sentrale; ideologiske trekk som også har preget en rekke partier på den ytre høyresiden (Bornschiefer 2010: 423, Zaslove 2004a: 74).

4.4.1 Autoritarisme? Trygghet og rettferdighet som sentrale begreper

Mudde (2007: 23, 145-150) definerer autoritarisme som troen på et stramt organisert samfunn, der lovbrudd og krenkelser, bør straffes hardt. Samfunnet skal preges av verdier som respekt og lovløydighet; lov og orden går foran omfattende sivile friheter. Mens begge partienes ideologi omfatter innslag av autoritarisme, fremstår disse som sterkest hos SD.

Både SD og PS er opptatt av hvordan samfunnet i for sterk grad preges av ulydighet, urettferdighet og utrygghet. Ifølge partiene skjer dette fordi staten ikke setter klare nok rammer for hvilke verdier som skal gjelde, og fordi konsekvensene av diskonformitet ikke er tøffe nok. Partiene ønsker at altså at staten tidlig bør sette standarden, gjennom innprenting av disiplin i skolevesenet (PS 2011: 26-27, SD 2011: 27-28).

SD og PS forventer nemlig at individer innretter seg etter de hierarkiske strukturene som gjelder; alle må kunne beherske sin egen frihet. Diskonformitet må møtes med tøffe konsekvenser, og staten må kunne beskytte samfunnet mot dem som truer kollektivet.

Trygghetsbegrepet preger partienes ideologi, men det er SD som, inspirert av sosialkonservatismen, er mest opptatt av den fysiske tryggheten: ”*Bortsett från bevarandet av nationens fortbestånd är det statens viktigaste uppgift att garantera medborgarnas trygghet och säkerhet*” (SD 2011: 29).

SDs sterke fokus på lov og orden kommer til uttrykk innen prinsippprogrammet, gjennom et eget kriminalpolitisk program, og gjennom et omfattende trygghets- og kriminalpolitisk fokus fra partieliten. Partiet presenterer sågar egne kriminalpolitiske, ideologiske prinsipper. Kjernen i disse er at lovbrøyer er ansvarlig for sine handlinger, at straffutmåling skal stå i strid med det begåtte lovbrudd, og at like lovbrudd skal behandles likt. Overholdingen av disse prinsippene regnes som sentralt for å kunne bidra til den omfattende tryggheten partiet sikter etter. Den fysiske tryggheten regnes tross alt som selve basisen for trygghet kan eksistere, og for at Folkhemmet også kan preges av frihet. Slik treffer representant Ekerøth relativt bra, når han fastslår følgende: ”*Kriminalpolitiken är, vid sidan av invandringspolitiken, det mest prioriterade området för vårt parti*” (SD-Kuriren 100/2012: 6-7, SD 2011: 27-28, SD Krim 2011: 3-13).

”Problemet” for partiene er likevel at statens verktøy for å kunne skape den fysiske tryggheten er for svake. Derfor ønsker man hardere straffer, og derfor krever SD at politivesenets fullmakter utvides sterkt. Slik vil angivelig respekten for lovverket og autoritetene gjenopprettes, noe som gir en økt trygghet (PS 2011: 52-55, SD Krim 2011: 2-13).

Samtidig kommer partienes nasjonale fokus igjen til syne. Partiene ønsker å beskytte det kollektivet man setter høyest – nasjonen – mot ulike trusler. Da partiene regner innvandrere som de største truslene, er også intoleransen for kriminelle utlendinger spesielt sterk (PS 2011: 52-55, PS-Lehti 15/2010: 14, SD Krim 2011: 12-13, SD-Kuriren 89/2010: 7).

Ved siden av trygghetsbegrepet står også begrepet om *rettferdighet* sentralt innen partienes ønske om en ”ny” kriminalitetslinje. Man deler de populistiske høyre-radikalisters offerorienterte perspektiv, og nedprioriterer lovbryters rettigheter. Partiene baserer seg på folkets rettferdighetsoppfatning; at lovbrøyer straffes for sine handlinger anses som helt naturlig (PS 2011: 52-55, SD Krim 2011: 2-13).

Oppsummert utviser både SD og PS klare tegn til en autoritarisme, selv om den fremstår som sterkest hos SD. Partiene verdsetter verdier som disiplin og lovløydighet, og ønsker seg et samfunn preget av en omfattende lov og orden.

4.4.2 Sosialkonservatisme og tradisjonisme: Kristne verdier og høy moral.

Mens Zaslove (2004a: 74) har hevdet at flere populistiske høyre-radikalister har ført en sosialkonservativ ideologi, har altså Bornschier (2010: 423) beskrevet en kommunitaristisk-tradisjonalistisk ideologi som sentral. Dette er ideologiske utsyn som overlapper med hverandre, og som både SD og PS tar i bruk for å ramme inn deres etiske og moralske saksposisjoner. Folkhemmet, og det finske nasjonalhjemmet, skal ideelt sett preges av et kristent verdigrunnlag, av naturlige, tradisjonelle fellesskap, og av en høy moral.

Bakgrunnen for partienes ønske om en slags gjenopprettet ”naturlig orden” (Rydgren 2006: 11-12) kan altså spores tilbake til deres kommunitaristiske, tradisjonsbaserte menneskesyn. SD belyser hvordan individet både har gode og dårlige sider, og hvordan det derfor trenger retningslinjer for å kunne ta de riktige valgene. Moralske og etiske lover bidrar angivelig til å

oppretholde normer, tradisjoner og fellesskap, noe som bevarer individets gode sider. Resultatet er et organisk samfunn, preget av en høy moral (PS 2011: 19, 24, SD 2011: 7-8).

Det er altså den kristne etikken partiene omfavner; PS (2011: 6) definerer seg sågar som et kristensosialt parti. Uten at partiene er konfesjonelle, så anser man at religionens standarder og verdier gir gode retningslinjer for et harmonisk samfunn. Slik inntar man et verdikonservativt utsyn, noe SD fremhever som sentralt innen sosialkonservatismen. Dette kombineres med partienes kulturelle nasjonalisme, siden tradisjoner, og kristendommen, har en sentral plass innen den nasjonale kulturarven (PS 2011: 6, 19, 24, SD 2011: 21).

Mens nasjonen fremstår som det viktigste fellesskapet innen både SD og PS sin ”naturlige orden”, refererer man også til kristendommen for å utpeke andre kollektiv. Hvis det nasjonale fellesskapet skaper en solidaritet mellom svensker og finner, så har *kjernefamilien* en uvurderlig fostrende og kulturformidlende rolle (PS 2011: 24-27, SD 2011: 18-19).

Det er PS som er mest opptatt av at individers handlinger må være i tråd med det kristne verdigrunnlaget. Ekteskapet portretteres som en hellig institusjon mellom mann og kvinne, mens partirepresentanter tidvis anvender media for å beskrive hvor upassende og krenkende, prospektet av homofile ekteskap vil være. Katolske Soini er samtidig svært bastant i partiets abortmotstand; det krenker angivelig livets hellighet (Expressen 2011, HBL 2012c, HBL 2011b, HS 2012a, PS 2011: 24)

Som Arter (2010: 496) tidligere har påpekt, så virker PS å videreføre sin forløpers (SMP tradisjonalisme, noe partieliten også tidvis beskriver: ”*Vi baserer oss på viktige tradisjonelle verdier innen hjemmet, religionen, og landet*” (PS-Lehti 14/2010: 16).

At SD i større grad enn PS aksepterer visse moralske og etiske ”avvik” bør bemerkes. SD anerkjenner at et perfekt samfunn er umulig å oppnå; ingen individer er perfekte, noe samfunnet må tilrettelegge for. Derfor åpner man for individualisme og frihet innen Folkhemmet, samtidig som fellesskapsfokuset fremstår som mest sentralt. Aksepten for individualisme kan dog vanskelig sies å gå over i en omfattende libertarianisme; sosialkonservatismen er tydelig på statens moralske ansvar (SD 2011: 3, 8-9).

Oppsummert fremstår både SD og PS som sosialkonservative, og tradisjonalistiske. *Samtidig har partienes tradisjonsfokus en klar sammenheng med deres kulturelt nasjonalistiske utgangspunkt*; kristendommen er en del av svenskheten og finskheten. Siden det nasjonale

fellesskapet er viktigere enn individet, og fordi den kristne etikken er veien mot et organisk samfunn, foretrekker partiene at staten legger klare moralske og etiske føringer.

4.5 Studiens andre hoveddimensjon: Den populistiske

Relatert til studiens andre hoveddimensjon; den populistiske, deles analysen opp i to deler. I den første fokuseres det på hvorvidt SD og PS kan sies å føre en «tynn», populistisk ideologi (Mudde 2007: 23) og (dermed) hvorvidt man fremmer preferanser for et mer direkte demokrati. Samtidig vil det gjøres betraktninger vedrørende partienes anvendelse av den anti-elitistiske strategien, gitt den tette relasjonen til den populistiske ideologien.

Den andre delen omhandler hvorvidt partiene kan sies å være euroskeptiske (Mudde 2007: 164-165) partier, og hvorvidt euroskepsisen rammes inn på et populistisk og nativistisk vis. Krever man nasjonal suverenitet?

4.5.1 Partienes populistiske krav om populær suverenitet – Gi folket mer makt!

Hvis autoritarismen sto sterkere for SD enn for PS, er det omvendt i forhold til den populistiske ideologien. Ved siden av den kulturelle nasjonalismen står populismen svært sentralt innen PS sin ideologi, men den utgjør også et viktig element for SD.

Det første punktet innen Muddes (2007: 23, 150-155) minimumsdefinisjon av populisme er forestillingen om at samfunnet består av to homogene grupper; det homogene folket og den korrupte eliten. For det andre skal disse stå i et strukturelt motsetningsforhold til hverandre.

I likhet med de populistiske høyre-radikalistene er det nasjonen som utgjør det homogene folket for SD og PS. Man tillegger ofte, men ikke alltid, nasjonalistiske konnotasjoner til begrepet om *folket*. SD viser til *svenskarna* (SD 2010: 4), eller til *det svenska folket* (SD 2012: 104), selv om man også refererer til ”*svenska medborgare*” (SD 2011: 22). PS er tydelig på at det er finnene man regner som folket, noe man påpeker at ligger i partinavnet. Like viktig er det at PS tillegger folket positive karakteristikk. Det er *de ærlige og hardtarbeidende finnene* man fronter; karakteristikk som ifølge PS er en del av finskheten (PS 2011: 6-11).

Verken SD eller PS programfester, på et *eksplisitt* vis, at det hersker en homogen, korrupt elite innen samfunnet. Likevel antyder partiene at folket står i et motsetningsforhold til en

større gruppe av aktører, som vanskelig kan tolkes som noe annet enn elitistiske. Det er primært, men ikke utelukkende, når partiene diskuterer det kommunale demokratiet, at det konstruerte motsetningsforholdet fremkommer. Som en motpart til de ærlige og hardtarbeidende finnene, og til de svenske ”*kommuninvånarna*” (SD 2012: 5), står angivelig en gruppe større partier; PS trekker også frem såkalte eksperter og byråkrater. Partiene er enige om at slike aktører inngår politiske avtaler, neglisjerer valgresultatet, bedriver korrupsjonsrelatert aktivitet, og inngår egennyttige allianser (PS Budsjett 2012: 4, PS Kommune 2012: 18, 22, PS 2011: 6-7, 11-26, 31-33, SD Kommune 2012: 5-6).

I tråd med den populistiske ideologien antyder både SD og PS at korrumperingen av demokratiet tilrettelegges for av de rådende, politiske strukturene. PS ser med dyp skepsis på de byråkratiske strukturene, og på de lukkede beslutningsprosessene, som angivelig eksisterer i Finland, mens SD er klar over « (...) *att det råder demokratiska missförhållanden i det svenska samhället*» (SD Kommune 2012: 6, PS Budsjett 2012: 4, PS 2011: 11-26).

Det er som nevnt for PS sin del at den populistiske ideologien står aller sterkest; partiet er faktisk bevisst på sin egen populisme. PS bruker valgprogrammet til å idealisere om en struktur som er sentrert rundt et *populistisk demokratibegrep*. Innen denne strukturen ivaretas prinsippet om populær suverenitet; finnene kan påvirke sin egen fremtid, noe partiet ser som synonymt med et genuint demokrati. Problemet er ifølge PS at strukturene i Finland sentreres rundt et *elitistisk demokratibegrep*. Dette blir problematisk for populistiske PS, som anser begrepet om ekspertise som menneskefiendtlige, elitistiske aktører vil angivelig alltid prioritere enkeltborgeres materielle interesser (PS Kommune 2012: 22, PS 2011: 6-8)

Derfor er det ikke overraskende at PS innfrir det tredje elementet i den populistiske ideologien: *Partiet krever en gjenvunnet populær suverenitet, i form av direkte, demokratiske ordninger*. For å ta Finland nærmere det populistiske idealet, fremmer partiet en rekke, komplekse krav om institusjonelle reformer. Man ønsker spesielt en reformering av de interkommunale beslutningsstrukturene, som anvendes relatert til sosiale- og helsemessige spørsmål. Samtidig krever PS en økt bruk av kommunale folkeavstemninger, mens man støtter prosedyrene for medborgerinitiativ (som er blitt innført). PS ønsker å anvende rådgivende folkeavstemninger vedrørende maktoverføringer til EU, dersom normale grunnlovsprosedyrer ikke fungerer. Partiet er dog tydelig på at reformene ikke er nok – de elitistiske aktørene må samtidig foreta en verdiendring (PS 2011: 11-26, 31-33, 37-38).

”Att all offentlig makt i Sverige skall utgå från folket är den mest centrala av Sverigedemokraternas principer” (SD 2011: 5). SDs vektlegging av populær suverenitet er tydelig, men man mangler likefullt PS sin populistiske bevissthet, og fremstår som mindre konsistente i sine anti-elitistiske orienteringer. Likevel krever også SD flere reformer som assosieres med et direkte demokrati. SD krever at Sverige tar i bruk bindende folkeavstemminger på nasjonalt, regionalt, og lokalt nivå, noe som vil medføre vesentlige grunnlovsendringer. Partiet åpner også for medborgerforslag, e-demokrati, og rådslag; alt for å vitalisere det kommunale demokratiet (SD Kommune 2012: 5-6, SD 2011: 5).

4.5.2 Partienes anti-elitistiske strategi: SD og PS som unike partier

Ved siden av den tynne, populistiske ideologien virker partiene å føre en linje som minner om en *anti-elitistisk strategi* (Rydgren 2006: 8-9). Denne består i å ta avstand fra det øvrige politiske etablissementet, uten at man fremstår som anti-demokratiske. Den anti-elitistiske strategien kommer primært til uttrykk gjennom partielitenes preferanser i media og partiavis.

SDs partielite, ofte frontet av Åkesson, beskriver hvordan SD er ”*verklighetens parti*” (Newsmill 2011a), for ”*verklighetens folk*” (SD-Kuriren 87/2010: 3). Sistnevnte er et uttrykk som Ny Demokrati, og senere Göran Högglund, har anvendt i den svenske politiske diskursen (Sydsvenskan 2009).

At man representerer det virkelige folket, betyr at man representerer vanlige svensker; altså verken kulturelt heterogene innvandrere, eller eliten. SD tar sterk avstand fra det Åkesson kaller en *allianse mellom marxister og liberale*, som angivelig forenes i sin forakt for den nasjonale identiteten (Dagens Samhälle 2013). Partiet tar avstand fra den samfunnssplittende, multikulturelle og svenskfiendtlige, politikken, som drar Sverige lengre og lengre unna Folkhemsidealet. Slik plasserer SD seg i en ensom, opposisjon til både media, kultureliter og øvrige partier – de regnes alle som en del av etablissementet (Newsmill 2011a, Newsmill 2011b, Newsmill 2010, SD-Kuriren 88/2010: 7, SD-Kuriren 87/2010: 3).

Både SD og PS snakker ofte om ”de øvrige partiene”; man samler som regel flere av dem, eller alle, i én politisk klasse. Flere PS-representanter raser mot de eldre partienes korrupsjonsrelaterte, og EU-vennlige aktiviteter. Ifølge frontfigurer som Soini og Pirkko Ruhononen-Lerner, er det kun PS som tar avstand fra de såkalte ”kardborrepartienes” (HBL 2012d), eller ”våpenbrødrenes” (HS 2012b), udemokratiske framferd (PS-Lehti 10/2012: 12).

Likevel føler PS og SD seg utsatt for en demonisering av både media og andre partier, gitt sin nasjonalistiske karakter. Derfor presiserer både Åkesson og Soini hvordan deres partier tar avstand fra beskyldningene; man er verken rasistisk eller anti-demokratisk. Dette eksemplifiseres av at begge lederne tar avstand fra Anders Behring Breivik (HBL 2011a, HBL 201c, Newsmill 2011a, Newsmill 2011b, PS 2011: 6-7, SD-Kuriren 94/2011: 6-7).

Kombinert med den populistiske ideologien, belyser strategien sentrale trekk ved partienes populisme. Hva som er ideologi, og hva som er strategi, er dog vanskelig å fastslå med sikkerhet. Det er tydelig at både SD og PS utviser tegn til begge deler, mens den ideologiske varianten fremstår som spesielt sentral for PS sin del. Det homogene folket består av svenskene og finnene, som står i et strukturelt motsetningsforhold til hva partiene virker å portrettere som en *relativt* samlet elite. Ikke bare korrumpere den demokratiet; den nedprioriterer samtidig nasjonen. Derfor krever SD og PS – som folkets representanter – at makten returneres til folket.

4.5.3 Populistisk og nativistisk euroskepsis – Drømmen om nasjonal suverenitet

SD og PS kan sies å følge de populistiske høyre-radikalistenes euroskepsis (Mudde 2007: 164-165). Man aksepterer de grunnleggende ideene bak europeisk integrasjon, samtidig som man er misfornøyd med hvordan disse kommer, eller vil komme, til uttrykk i praksis. Begge partiene aksepterer ideen om et samarbeid mellom europeiske stater; dette er viktig av fredsbevarende årsaker. Samtidig ser man nytten av et økonomisk samarbeidsområde. Likevel tas det sterk avstand fra dagens overstatlige EU-samarbeid, og den føderaliseringen som angivelig har rammet unionen. Partiene idealiserer om at deres nasjonstater forlater EU på sikt; PS ønsker også at Finland forlater EMU (PS 2011: 32-36, SD 2012: 76, SD 2011: 32).

SD og PS ønsker i stedet at samarbeid mellom europeiske stater skal foregå på en mellomstatlig basis, mellom suverene nasjonstater. PS sin ideelle løsning er at EU-samarbeidet reduseres til et økonomisk frihandelsområde. Slik kopierer man de populistiske høyre-radikalistenes saksposisjon; man krever en gjenvunnet nasjonal suverenitet. Samtidig følger man partifamiliens linje om å ramme euroskepsisen inn på et populistisk og nativistisk vis (PS 2011: 32-36, SD 2012: 76, SD 2011: 32).

At euroskepsisen er populistisk motivert kan relateres til flere faktorer. Partiene er enige om at EU aldri har vært et demokratisk prosjekt; det har aldri vært folkelig forankret. *For PS sin del*

virker EU å representere et perfekt eksempel på en struktur som er sentrert rundt det elitistiske demokratibegrepet. En byråkratisk, og maktsentrert EU-elite, innehar den makten som angivelig tilhører folket, og tar avgjørelser som skader folkets interesser. For partiene er det tydelig, og spesielt etter Lisboa-traktaten, at EU går mot å bli en slags føderal superstat (PS-Lehti 7/2010: 6, PS 2011: 52-55, SD 2012: 76, SD 2011: 32, SVD 2012).

PS sin populistiske euroskepsis er omfattende og man angriper både sentraliserte beslutningsprosedyrer, ubalanserte maktforhold, og institusjoner, innen EU. At hva partiet regner som en teknokratisk EU-elite angivelig ikke kan ansvarliggjøres, er spesielt uforenlig med PS sitt populistiske ideal; folket skal alltid kunne stille sine representanter til ansvar. Samtidig bruker Soini plass på å angripe EMU, som angivelig er en tumleplass for eliter og innflytelsesrike kapitalkretser (HS 2012c, PS 2011: 52-55, The Wall Street Journal 2011).

Gitt det demokratiske underskuddet som angivelig hersker innen EU, ønsker derfor både SD og PS at Riksdagen igjen blir det øverste myndighetsorganet. Slik kan det homogene folket igjen få innflytelse over sin egen fremtid (PS 2011: 52-55, SD 2012: 76, SD 2011: 32).

Samtidig er euroskepsisen nativistisk motivert. Partiene anser EU-samarbeidet som en trussel mot den nasjonale identiteten, mot den nasjonale velferden, og mot nasjonale interesser. Partiene kombinerer innvandringsmotstanden og euroskepsisen (PS 2011: 52-55, SD 2012: 76, SD 2011: 32).

Derfor stiller også partiene seg skeptiske til ytterligere EU-utvidelser. Dette vil angivelig bare øke trusselen mot den nasjonale identiteten, gjøre EU-samarbeidet enda mer udemokratisk, og bidra til ytterligere kostnader. Gitt SDs islamofobi er det ikke overraskende at partiet (i likhet med PS) spesielt avviser en inkludering av Tyrkia (PS 2011: 52-55, SD 2012: 76, SD 2010: 1-7).

PS er videre opptatt av hvordan europeiske samarbeid (og spesielt EMU) skader den finske velferdsstaten, og av hvordan Finlands økonomiske tap er enorme, gitt andre staters uansvarlighet (BBC 2013, PS 2011: 52-55, The Wall Street Journal 2011).

Det ideelle for både SD og PS er at nasjonen igjen antar en suveren rolle. Slik verner man om den nasjonale identiteten, og slik kan man ivareta nasjonens velferd, og interesser.

Tabell 10: SD og PS sine saksposisjoner innen den populistiske dimensjon

Anti-elitisme (1)	Elitisme (-1)	SD	PS
Direkte demokratiske ordninger	Hierarkiske beslutningsprosedyrer	+1	+1
Nasjonal suverenitet	Overstatlig EU	+1	+1

Direkte demokratiske ordninger, og nasjonal suverenitet, fremstår som viktige saksposisjoner for partiene (se Tabell 10). Kombinasjonen av populisme og nativism kommer til uttrykk, noe som også gjør at partienes idealsituasjon sammenfaller bra med de populistiske høyre-radikalistenes. Man ønsker et Europa sammensatt av suverene nasjonstater, hvis politiske systemer er sentrert rundt prinsippet om populær suverenitet.

4.6 Den sosioøkonomiske dimensjon: Sentrumsorienterte med et øye for nasjonen?

Analysen av den sosioøkonomiske høyre-venstre dimensjonen, eller den sosialistiske-kapitalistiske, er strukturert på annerledes vis enn de øvrige dimensjonene. Studien anvender som nevnt det sosioøkonomiske rammeverket til IPCC (Janda 1980: 55-59), som senere har blitt modifisert av Gilhus (1999: 77-88). Studien anvender følgende saker, for å utlede partienes sosioøkonomiske plassering: 1) Markedssuverenitet og frihandel, 2) Privat eierskap, 3) Statlig inaktivitet relatert til sosial omfordeling, og 4) En avviklet velferdsstat.

For hver saksvariabel settes det opp skalaer fra +5 til -5, hvor +5 betyr en sterk støtte til den aktuelle saken (altså en klar høyreorientert posisjon). Slik kan SD og PS oppnå 11 verdier relatert til hver sak, og en totalverdi mellom +25 og -25. Nedenfor vil rammeverkene presenteres, samtidig som det beskrives hvordan partiene plasserer seg til de ulike sakene. Både de policymessige saksposisjonene, og den ideologiske rammen for disse, vil bli belyst.

Som nevnt kan ikke samtlige populistiske høyre-radikaler sies å føre en identisk sosioøkonomisk linje (Mudde 2007: 119-137). Flere representanter plasserer seg dog på et relativt sentrumsorientert vis (Ivarsflaten og Stubager 2013: 123). Det vil være sentralt å utlede hvorvidt SD og PS fører den økonomiske nativismen (Mudde 2007: 132) som assosieres med partifamilien. Inntar man et klart fokus på at økonomien skal tjene nasjonen? Kombinerer man preferansene for en omfattende velferdsstat, med en støtte til en nasjonal markedsliberalisme (Betz og Meret 2013: 107-121)?

4.6.1 En innovativ, og desentralisert, markedsmodell. Statens nasjonale ansvar.

Både SDs og PS oppnår verdien 0 relatert til saken som omfatter markedssuverenitet og frihandel kontra statlig regulering, planlegging og proteksjonisme. Som belyst i Tabell 11 tilsvarer dette en tvetydig tilnærming.

I likhet med flere populistiske høyre-radikaler foretrekker man en markedsstruktur på hjemmebane, som følge av målene om økonomisk vekst og sysselsetting. Som en følge av økonomisk globalisering anser dog partiene at staten har et ansvar for å beskytte, samt

regulere, deler av den nasjonale økonomien. Selv om man aksepterer en viss frihandel (SD er positivt innstilt), ønsker man også at denne tillegges begrensninger. Partiene åpner altså både for en markedsstruktur, for en viss statlig involvering, for frihandel og for proteksjonistiske tiltak (PS 2011: 47-51, 57-60, PS-Lehti Valguttgave 2011: 2, SD 2011: 24-25).

Tabell 11: Sosioøkonomisk sak nr. én: Markedssuverenitet og frihandel kontra statlig regulering, planlegging, og proteksjonisme

-5: Støtter planøkonomi. Staten skal planlegge, samt regulere. Ønsker en fullstendig proteksjonistisk struktur.

-3: Støtter en aktiv statlig rolle i forhold til å utvikle de fleste sektorer innen økonomien. Ønsker en sterk grad av proteksjonisme, og en regulering av privat sektor.

-1: Ønsker statlig støtte til bestemte næringer og en viss regulering av det generelle næringslivet., uten at gründervirksomhet skal neglisjeres. Stiller seg noe kritisk til frihandel og vil beskytte utvalgte næringer.

0: Tvetydige, uklare, og motsetningsfylte standpunkter

+1: Næringslivet skal stort sett være fritt, men man aksepterer den nåværende graden av reguleringer i økonomien. Staten skal tilrettelegge for gründervirksomhet, og man støtter en viss grad av frihandel.

+3: Ønsker frihandel og fri konkurranse innenfor de fleste felt da privat sektor skal være deregulert. Markedet skal råde i forhold til kapital, bolig, og næringsengasjement. Næringslivet skal stimuleres.

+5: Ønsker å liberalisere eksisterende reguleringer og innføre en ren markedsøkonomi.

Begge partiene virker å innta et slags populistisk, og noe pragmatisk sosioøkonomisk utgangspunkt, men det gjelder spesielt for SD: ”*Sverigedemokraterna står fria från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor*” (SD 2012: 10). Partiene tar i likhet med de populistiske høyre-radikalistene (Rydgren 2006: 7-8) avstand fra de øvrige partienes klasseorienterte ideologier, og handler ut fra menneskets, og nasjonens beste (PS 2011).

Preferansene for en nasjonal markedsstruktur skyldes heller ikke en omfavnelser av (neo-)liberale verdier. Partiene er i stedet resultatfokuserte, og opptatt av å finne de løsningene som kan oppfylle målene om økonomisk vekst, og om en høyere sysselsetting. Det er spesielt to elementer som blir avgjørende for partiene: 1) At markedsmodellen er innovativt rettet, og 2) Desentralisering (SD 2012: 42, 48, 58-59, PS 2011: 47-51, 57-65).

Disse preferansene kan også relateres til *den økonomiske nativismen man ser hos både SD og PS*. I likhet med de populistiske høyre-radikalistene er man relativt tydelig på følgende: Økonomien skal tjene nasjonen. At markedsøkonomien skal være innovativt rettet, handler om å tilrettelegge for hardtarbeidende gründere, og for mindre bedrifter. Det sentrale er

frykten for hva som vil skje i motsatt fall, noe spesielt PS er opptatt av: Gründerne vil flytte utenlands, noe som vil skade nasjonale interesser (PS 2011: 47-51, SD 2012: 58-59).

At den markedsøkonomiske modellen skal være desentralisert, handler ifølge partiene om å trygge nasjonens bærekraftige fremtid. Desentralisering står spesielt sentralt for PS; partiet er opptatt av at økonomien skal fungere på ”*menneskets og naturens vilkår*” (PS-Lehti, Valguttgave 2011: 2). Ikke bare skal kommunene og landsbygdene være korrupsjonsfrie; de skal tilby finnene et omfattende tjenestetilbud, og kunne produsere egen mat. Levende og selvforsynte landsbygder, over hele Finland, er ifølge PS veien til en fremtidig nasjonal velstand; en visjon SD deler for Sverige. Interessant er det også at begge partiene vektlegger miljøvern, samt energi- og klimapolitikk; landet skal ”overleveres” i god stand, til fremtidige nasjonale generasjoner (PS 2011: 47-51, 57-67, SD 2012: 69).

Også relatert til den neste saken, vedrørende privat kontra statlig eierskap, kommer nasjonsbegrepet til syne innen partienes ideologi. Partiene gis venstreorienterte verdier; SD ender på -3, mens PS oppnår -2 (se Tabell 12).

Tabell 12: Sosioøkonomisk sak nr. to: Privat eierskap kontra statlig eierskap

-5: Sterk støtte til statlig eierskap, i forhold til å garantere for et velfungerende produksjonssystem. Fremmer derfor statlig eierskap av alle sentrale industrier og næringer.

-3: Fremmer statlig eierskap innen deler av næringslivet, men noe kan eller skal være i privat eie. Ønsker å bringe visse industrier under statlig eierskap, som ikke er det i dag.

-1: Aksepterer noe statlig eierskap men er hovedsakelig for mer statlig regulering. Staten har et ansvar i forhold til eierskap av sentrale industrier, uten at ansvaret strekker seg til alle sektorer.

0: Tvetydig eller motsettende posisjon

+1: Ønsker privatisering innen noen sektorer. Er imot eierskap for alle basisindustrier, eller spredt til alle felt innen næringslivet. Aksepterer noe statlig eierskap.

+3: Er i prinsippet mot statlig eierskap for enhver basisindustri, eller av næringsvirksomhet generelt. Ønsker å returnere en gitt statlig eid industri til privat eierskap, samt å selge ut statlige andeler innen viktige virksomheter.

+5: Ønsker en fullstendig privatisering av all form for næringsvirksomhet som tidligere har blitt betegnet som offentlig. Er sterkt i mot statlig eierskap innen næringsvirksomhet.

Kilder: Gilhus (1999: 78), og Janda (1980: 55-56).

SD og PS foretrekker primært statlig eierskap og kontroll, relatert til blant annet infrastruktur, gruvedrift, og vekstselskaper. Man følger de populistiske høyre-radikalistenes linje; viktige selskaper må ikke privatiseres ut av nasjonal kontroll. SD er spesielt opptatt av å kontrollere

kraftproduksjonsselskapet Vattenfall, mens PS er tydelige på statens ansvar for å ivareta infrastruktur på landsbygdene (SD 2012: 50-54, 64, PS 2011: 47-51).

4.6.2 Progressiv beskatning og en omfattende velferdsstat. Solidaritet, trygghet, og rettferdighet, som sentrale begreper.

I tillegg til at partiene ønsker en innovativ, desentralisert, og regulert markedsmodell, skal den samtidig være ansvarlig. Staten skal dempe markedets uheldige effekter. Dette gir seg utslag i venstreorienterte posisjoner relatert til saken om sosial utjevning; partiene oppnår verdiene -3 (PS) og -1 (SD) (se Tabell 13). PS ønsker å reformere dagens beskatningsmodell; den bør gjøres langt mer progressiv. Blant annet bør formueskatt innføres, og man krever at nasjonens svakeste beskattes lavere. SD vil redusere beskatningsnivået for pensjonister, imens støtter innføringen av det såkalte 5. jobbskatteavdraget. Med sistnevnte vil ”vanlige arbeidere”, ifølge SD, få større økonomisk handlekraft. Partiene ønsker heller mindre, enn større, lønnsforskjeller (PS 2011: 44-47, PS Budsjett 2011: 10-12, SD 2012: 11-12, 38, 114-117).

Tabell 13. Sosioøkonomisk sak nr. tre: Statlig inaktivitet relatert til omfordeling kontra statlig ansvar for sosial utjevning

- 5: Ønsker en omfattende vertikal ressursfordeling fra rik til fattig, som også vil si en utjevning av lønnsnivået.
- 3: Støtter en substansiell grad av ressursmessig omfordeling. Ønsker å heve skattenivået, og det er et soleklart mål at skattene skal virke utjevnende. Lønnsforskjeller skal være små.
- 1: Anbefaler at de som tjener minst skal betale mindre i skatt, da en prioriterer at staten har et visst ansvar for sosial utjevning. Støtter en form for progressiv beskatning, og/eller eiendomsskatt, formueskatt, eller arveavgift.
- 0: Inkluderer tvetydige eller motsettende posisjoner.
- +1: Er i mot lovgivning som sikrer en høyere progressiv beskatning, som vil endre forskjeller mellom rik og fattig. Anbefaler at skattenivået skal senkes noe, men staten skal ikke legge føringer på lønnsnivå.
- +3: Aksepterer statlig inaktivitet relatert til omfordeling. Anbefaler å senke de skattene som virker utjevnende. Skattene skal være flatere enn i dag og innsats skal belønnes. Støtter desentraliserte lønnsoppgjør.
- +5: Ønsker en politikk hvor staten antar en passiv rolle, og er uten ansvar i forhold til omfordeling. Anbefaler et nytt skattesystem med flat og lav skatt. Lønn skal kunne fastsettes helt fritt.

Kilder: (Gilhus 1999: 85, Janda 1980: 58).

For det andre ønsker partiene en omfattende velferdsstat. Partiene oppnår igjen venstreorienterte verdier; henholdsvis -2 (SD) og -3 (PS) (se Tabell 14). Både SD og PS ønsker at velferdsstaten skal være offentlig finansiert. SD åpner dog, i større grad enn PS, for

privat drifting av enkelte velferdstjenester. Samtidig ønsker partiene å utvide det offentlige tjenestetilbudet (Aftenbladet 2012d, PS 2011: 11-26, SD 2012: 96-121, SD 2011: 26-28).

Tabell 14. Sosioøkonomisk sak nr. fire: En avviklet velferdsstat kontra en offentlig, utvidet velferdsstat

-5 Ønsker en kraftig utvidelse av dagens velferdsordninger. Vil forby alle private løsninger; velferdsstaten skal være offentlig finansiert og tjenestene skal drives av det offentlige.

-3: Vil bygge ut velferdsordninger for å dekke ubeskyttede områder. Velferdsstaten skal i all hovedsak være offentlig finansiert, og tjenestene skal hovedsakelig drives av det offentlige. Skeptisk til private ordninger.

-1: Anbefaler en hovedsakelig offentlig finansiert og drevet velferdsstat, som dekker de fleste områder, men er åpen for noe samarbeid med private. Vil bevare ordningene som de er.

0: Tvetydige og motsetningsfylte preferanser

+1: Ønsker en viss reduksjon i omfang innen dagens velferdsordninger. Positiv til private tilbud, men vil ha offentlig finansiering av disse. Støtter private forsikringsordninger som supplement til offentlig tilbudet.

+3: Aksepterer en situasjon hvor staten ikke tar del i å utvikle sosiale velferdsprogram. Vil benytte markedsmekanismer også i sosial sektor. Ønsker privatisering. Vil redusere trygdeutbetalinger.

+5: Anbefaler en opphevelse av eksisterende politikk som fremmer sosiale velferdsprogram.

Kilder: Gilhus (1999: 88), og Janda (1980: 59).

Den ideologiske rammen for saksposisjonene henger sammen med partienes solidariske utsyn. Både gitt SDs sosialkonservatisme, og PS sitt egalitære utgangspunkt, står altså begrep som solidaritet, trygghet og rettferdighet, sentralt. Partienes sosiale visjoner fremstår som tydelige: PS ønsker som nevnt å redusere den omfattende sosiale ulikheten i Finland, mens SD krever en økt sosial rettferdighet. At alle nasjonsmedlemmer er like mye verdt, og at alle har behov for en grunnleggende trygghet, er vedtatte sannheter innen partienes solidariske samfunnsvisjon (PS 2011: 11-26, SD 2011: 8-9, 26-28).

Det er dog interessant hvordan SD, i større grad enn PS, åpner for private aktører innen velferdsstaten. Dette skyldes SDs pragmatisme; det viktigste for SD er ikke hvem som drifter velferdstjenestene, så lenge nasjonen gagnes. Sosialt bevisste PS er derimot snar med å påpeke hvordan private aktører alltid fokuserer på profittskaping, selv om partiet verdsetter fleksibiliteten de tilbyr (PS 2011: 11-26).

Det er samtidig slik at ingen av partiene støtter en ekstrem omfordelingsmodell, selv om PS kommer nærmest. Arbeid, utdanning og vågalhet, skal fremdeles lønne seg i det vekstorienterte og gründervennlige samfunnet partiene også omfavner (PS 2011: 11-26). Til sist bemerkes det igjen at nasjonsbegrepet gjør seg gjeldende innen partienes velferdspreferanser. Partienes velferdssjåvinisme er nevnt; solidariteten strekker seg altså

primært til nasjonen. Interessant er det at SD er tydelig på hvordan en reduksjon av masseinnvandringen er hovedløsningen på den usolidariske utviklingen, mens PS er vel så opptatt av å reformere beskatningssystemet (PS 2011: 11-26, SD 2011: 26-28).

Som Tabell 15 viser står verken SD eller PS langt fra sentrum på den sosioøkonomiske dimensjonen, og likner slik på flere populistiske høyre-radikalister (Ivarsflaten og Stubager 2013: 123, Kitschelt 2004: 9-10). Det er dog verdt å merke seg at partiene står lengre til venstre enn til høyre, selv om de ikke kan betraktes som sosialistiske.

Tabell 15: SD og PS sine saksposisjoner innen den sosioøkonomiske dimensjon

Saksvariabler	SD	PS
Privat eierskap	-3	-2
Markedssuverenitet og frihandel	0	0
Statlig inaktivitet relatert til omfordeling	-1	-3
En avvirket velferdsstat	-2	-3
Totalverdi (mellom -25 og 25)	-6	-8

Oppsummert kan både SD og PS sine sosioøkonomiske preferanser, på flere områder, sies å sammenfalle med populistiske høyre-radikalisters tilnærming. Partiene ønsker en nasjonal markedsstruktur, selv om man ikke kan sies å føre en ren kapitalistisk modell. Samtidig vektlegger partiene statens ansvar for å sikre en bærekraftig nasjonal fremtid; staten skal verne om nasjonale interesser. Man utviser altså klare tegn på en økonomisk nativisme. Samtidig kombineres nasjonsbegrepet med begreper som solidaritet, rettferdighet, og trygghet. SDs sosialkonservatisme, og PS sitt egalitære utgangspunkt, gir seg utslag i en vektlegging av statens sosiale ansvar. Spesielt PS sine egalitære, sosiale orienteringer kan sies å tilhøre venstresiden, mens SD kombinerer sin sosialkonservatisme med pragmatisme.

5. Diskusjon, klassifisering, konklusjoner og implikasjoner

Avslutningskapitlet starter med en oppsummerende diskusjon relatert til analyseresultatene. Diskusjonen kretser rundt de to kriteriene for inkludering innen partifamilien: Hvordan sammenfaller partienes policymessige preferanser (Kriterie én), og ideologi (Kriterie to), med det populistiske høyre-radikale rammeverket? Diskusjonen kulminerer i en argumentasjon for hvilke betegnelser som bør anvendes for å klassifisere SD og PS; hvilken partifamilie tilhører partiene? Til sist følger konklusjoner, implikasjoner, og forslag til videre forskning.

5.1 Kriterie én: Sammenfallende policypreferanser, og eksempler på høyre-radikalisme

Resultatene viste at SD og PS sine policypreferanser sammenfaller relativt bra med hvordan populistiske høyre-radikaler tradisjonelt plasserer seg. Likevel fremkom det noen viktige forskjeller mellom partiene.

Relatert til den sosiokulturelle dimensjonen oppnådde partiene totalverdiene +6,5 (SD) og +5,5 (PS); man befant seg på den partikulære, ekskluderende og autoritære enden (se Tabell 16). De viktigste sosiokulturelle avvikene fremstår som PS sin relativt liberale tilnærming til arbeidsinnvandring, og gjennom at PS ikke krever grensekontroller. Hva analysen antydte var at SD fremstår som et mer innvandringskritisk, og ekskluderende, parti enn PS.

Gitt de kontekstuelle forskjellene mellom Sverige og Finland, relatert til innvandring, er dette lite overraskende, samtidig som disse nettopp bør tas med i betraktningen. At PS, tross den lave (men økende) innvandringen til Finland, ønsker klare innstramninger relatert til asyl- og familierelatert innvandring, fremstår som et klart uttrykk for en ekskluderende tilnærming. Det er heller ikke slik at partiet omfavner arbeidsinnvandring, – man er i stedet misfornøyd med den uansvarlige utviklingen – og i tillegg vil partiet regulere flyktninginntaket. I sum blir det derfor vanskelig å la avvikene, isolert sett, rettferdiggjøre en «diskvalifikasjon» av PS fra partifamilien, selv om de bør tas med i betraktningen.

Det er likevel slik at SD fremstår som det mest rendyrkede, ekskluderende partiet. Kravene om grensekontroller, om en behovsprøvd arbeidsinnvandring, om en reduksjon av asyl- og familieinnvandringen med 90 %, og om en avskaffelse av den permanente oppholdstillatelsen, levner liten tvil om partiets linje. At det bare er SD som eksplisitt ønsker en reduksjon av den muslimske innvandringen, og som krever en blåkortordning som skal sikre nasjonens forrang, fremstår som ytterligere bekræftelser.

Tabell 16: Endelig oversikt over SD og PS sine sosiokulturelle saksposisjoner

Sosiokulturell underdimensjon nr. en	SD	PS
1. Restriktiv innvandring	+1	+0,5
2. Kulturell assimilering	+1	+1
3. Kulturelle naturaliseringsbarrierer	+1	+1
4. Nasjonal prioritering innen velferdsstaten, arbeids- og boligmarkedet	+1	+0,5
Totalverdi (4 = Partikulær og ekskluderende, -4 = Universell og inkluderende)	+4	+3
Sosiokulturell underdimensjon nr. to		
1. Harde straffer	+1	+1
2. Sterke ordensinstitusjoner	+1	+0,5
3. Etisk og moralsk lovgivning	0,5	+1
4. Regulering av muslimers religionsfrihet	+0,5	0
Totalverdi (4 = Autoritær, -4 = Libertariansk)	+3	+2,5
Sosiokulturell totalverdi (+8 = Partikulær, ekskluderende, autoritær, -8 = Universell, inkluderende, libertariansk)		
	+7	+5,5

Dette bringer diskusjonen videre til hvorvidt partienes saksposisjoner kan sies å være tegn på en radikalisme. Spørsmålet er om de nativistiske endringskravene utfordrer fundamentale verdier innen det liberale demokratiet (Mudde 2007: 25-26, Rydgren 2007: 243-245, Rydgren 2006: 11-12, Betz og Johnson 2004: 320-322).

Under analysen ble det utledet at SD utviste både flere og tydeligere tegn på en radikalisme enn PS; en slags etnokratisk visjon ble antydnet hos SD.

Innen en etnokratisk struktur er som nevnt det viktigste at nasjonen kontrollerer nasjonsstatens viktigste institusjoner (Betz og Johnson 2004: 320-321). Dette virker også å være SDs fremtidsvisjon.

Derfor stilte partiet seg som en skarp motstander til grunnlovsendringene som i større grad sidestilte utlendinger med svenske statsborgere. Gitt at SD forventer at svenske statsborgere assimilerer seg, og siden partiet krever kulturelle naturaliseringsbarrierer, antyder man at det nettopp er svenske *nasjonsmedlemmer* som bør dominere.

Det er videre av stor viktighet for SD at "deres egne" prioriteres innen nasjonstaten, noe som også forutsetter at svenske arbeidsplasser og velferdsgoder hovedsakelig tilfaller de svenske statsborgerne (og ikke utlendingene). Med det nativistiske utgangspunktet om at det er «vårt Sverige» det er snakk om, ønsker man derfor en ende på prosjekter som søker etter å skape likhet (som de positive diskrimineringsprosjektene). I stedet ser man at partiet altså krever ordinger som i større grad sikrer en ulikhet; blåkortordningen, og motstanden mot

grunnlovsendringene, fremstår som konkrete eksempler på dette. Utsynet om en nasjonal dominans, kan derfor, *til en viss grad*, sies å utfordre verdier som egalitarisme og universalisme. Det er dog likevel slik at SD støtter en likhet for loven, og at man aksepterer menneskerettighetene. Visjonen er likevel klar; nasjonen bør igjen prioriteres i sin egen stat.

SDs ønske om å endre den sosiokulturelle virkeligheten medfører også endringskrav som belyser partiets radikale karakter. SDs Sverige skal nærmest være monokulturelt, noe som krever en omfattende assimileringmodell, dog med ”disposisjon” for nasjonale minoriteters kulturer. Gitt SDs islamofobi ønsker man altså å innskrenke muslimenes kulturelle og religiøse friheter, noe som ifølge Jupskås (2012: 51-52) er et konkret eksempel på en radikalisme. Selv om partiet anser dette som et krav med liberale hensikter, bryter man fremdeles inn i muslimenes private sfære, og fratrar dem en vesentlig frihet. Kulturell pluralisme kan med andre ord ikke sies å være en del av SDs Folkhemsvisjon; toleransen for andre kulturelle uttrykk i Sverige (enn svenske) begrenses kun til de nasjonale minoritetene.

At PS fremstår som mindre radikalt, har igjen med partiets mindre ekskluderende karakter å gjøre. Partiet er mindre tydelig på skillet mellom finner og utlendinger, selv om man antyder at statsborgerskap primært skal utstedes til nasjonsmedlemmer. Selv om man også krever at finner får forrang i kommunale boligkøer, inkluderer man altså arbeidsinnvandrere i større grad. Det er ikke slik at man deler SDs preferanser for å «straffe» arbeidsinnvandrere som benytter seg av velferdssystemet. Prinsippene om egalitarisme og universalisme utfordres med andre ord i mindre grad enn for SD sin del, selv om de nasjonale prioriteringene er til stede.

Det er gjennom PS sine monokulturelle krav at partiets radikalisme primært kommer til uttrykk. Partiets assimileringkrav, som dog fremstår som mindre konkrete enn SDs, belyser at kulturell pluralisme heller ikke er en del av PS sitt ideelle nasjonalhjem. Likevel krever ikke partiet, fra programfestet hold, en regulering av muslimers religionsfrihet. Analysen belyste også hvordan PS går «lengre» enn SD relatert til nasjonale minoriteter. Kravene om å fjerne den obligatoriske svenskopplæringen, og om at YLE reduserer det svenske programtilbudet, belyser hvordan partiets monokulturelle ideal også rammer finlandssvenskene. Likevel ønsker ikke partiet å avskaffe det svenske språket, eller å frata minoriteten noen øvrige rettigheter. Dette gjør at kravene i mindre grad kan sies å utfordre verdier innen det liberale demokratiet, men de bekrefter likefullt partiets anti-pluralisme.

Mens SD fremstår som det mest radikale, og ekskluderende, partiet, viste analysen at de to partienes saksposisjoner innen den populistiske dimensjonen var like (se Tabell 17). Partiene krever en økt bruk av direkte, demokratiske ordninger, og ønsker seg nasjonal suverenitet. Helt i tråd med de populistiske høyrradikalistene ønsker partiene strukturer som øker folkets (nasjonens) innflytelse, på samme tid som ingen av partiene avviser europeiske samarbeid.

Tabell 17: Endelig oversikt over SD og PS sine saksposisjoner innen den populistiske dimensjon

Anti-elitisme (1)	Elitisme (-1)	SD	PS
Direkte demokratiske ordninger	Hierarkiske beslutningsprosed.	+1	+1
Nasjonal suverenitet	Overstatlig EU	+1	+1
Totalverdi		+2	+2

Relatert til den sosioøkonomiske dimensjonen, viste analysen at partiene plasserte seg på et sentrums-venstre orientert vis (se Tabell 18). Preferansene for en innovativ, desentralisert, men ansvarlig markedsmodell, og en vektlegging av statens nasjonale og sosiale ansvar, avviker ikke sterkt fra det bildet som Mudde (2007: 119-137) tegner av populistiske høyrradikalister. Mudde (2007: 124) har beskrevet partier som BZÖ, SNS, og FN, på en relativt liknende måte. Det er derfor vanskelig å argumentere for at partienes sentrums-venstre orienterte linje, *isolert sett*, diskvalifiserer dem fra partifamilien. Det er fremdeles interessant at PS står lengre til venstre enn SD, og at dette skyldes et sosialt, egalitært fokus, noe som blir problematisk i forhold til partifamiliens aksept for en naturlig orden med ulikheter (se 5.3).

Tabell 18: Endelig oversikt over SD og PS sine sosioøkonomiske saksposisjoner

Saksvariabler	SD	PS
Privat eierskap	-3	-2
Markedssuverenitet og frihandel	0	0
Statlig inaktivitet relatert til omfordeling	-1	-3
En avvirket velferdsstat	-2	-3
Totalverdi (mellom -25 og 25)	-6	-8

Oppsummert kan både SD og PS sies å innfri det første kriteriet for inkludering innen partifamilien: Partienes policypreferanser sammenfaller i stor grad med hvordan vesteuropeiske, populistiske høyrradikalister tradisjonelt plasserer seg. Det er likevel verdt å merke seg de få avvikene som PS utviser; partiet er mer inkluderende enn SD. Samtidig

fremstår SDs endringskrav som mest i strid med verdier innen det liberale demokratiet. SD fremstår derfor som det mest radikale partiet.

5.2 Kriterie to: Relativt sammenfallende ideologi, med viktige nyanser

Relatert til det ideologiske kriteriet ble det hovedsakelig tatt utgangspunkt i Muddes (2007: 22-23) begrepsmessige rammeverk; den ideologiske kjernen til de populistiske høyre-radikalistene består av nativism, autoritarisme, og populisme. Samtidig ble det tatt hensyn til andre forfatters vektlegging av sosialkonservatisme (Zaslove 2004a: 74), og tradisjonisme (Bornschier 2010: 423), mens det også ble åpnet for andre observasjoner.

Relatert til den første delen av den *nativistiske definisjonen* – at staten utelukkende skal bebos av nasjonen (Mudde 2007: 19) – avdekket analysen at begge partiene kan sies å innfri relativt bra. Med grunnlag i et kommunitaristisk-inspirert menneskesyn, og på basis av en etnopluralistisk doktrine, fører begge partiene en *utpreget, kulturell nasjonalisme*.

Det *ideelle* for begge partiene er at nasjonstaten primært – med unntak av nasjonale minoriteter – bebos av nasjonen; slik kan den nasjonale identiteten bevares. At bevaringen av svenskheten og finskheten kan regnes som partienes viktigste visjon, kan leses ut fra flere elementer. Tydeligst kommer det til uttrykk når man regner nasjonen som det viktigste fellesskapet innen den «naturlige ordenen» man søker å gjenopprette. For at det gjenopprettede Folkhemmet, og det finske nasjonalhjemmet, skal preges av solidaritet, trygghet, og uselvishet, anser partiene det som essensielt at identiteten bevares. At partiene regner det som en av statens viktigste oppgaver å vitalisere majoritetskulturen, er et annet tegn på partienes nasjonalistiske vektlegging; kulturell monisme representerer fremtiden for partiene. Samtidig ønsker partiene selv å bli identifisert som nasjonalister, noe som ikke gjør det overraskende at nasjonsbegrepet preger partienes ideologi.

Det er relatert til den andre delen av nativismebegrepet – i forhold til hvorvidt partiene anser ikke-nasjonale elementer som fundamentale trusler mot den homogene nasjonstaten – at den viktigste forskjellen mellom partiene oppstår. Analysen avdekket at *SD er besatt av en sterkere fremmedfrykt enn PS*, og at SD utkrystalliserer muslimer og islam som det ukjente andre. Disse elementene anses som den største trusselen mot den nasjonale identiteten, og dermed mot det solidariske og trygge Folkhemmet. Derfor er det ekstra viktig for SD at den muslimske innvandringen reduseres, og at ”islamiseringen” av Sverige opphører.

Den nativistiske fremmedfrykten resulterer altså i en ekskluderende tilnærming til muslimer. Ifølge SD bør staten akseptere de naturlige forskjellene som hersker mellom muslimer og svensker; disse vil sjelden kunne utraderes. Dette er samtidig et godt eksempel på SDs *nativistiske høyreorientering* (Mudde og Kaltwasser 2011: 22); partiet legitimerer sine ekskluderende og partikulære preferanser ved å vise til identitetsmessige forskjeller.

For PS sin del står fremmedfrykten svakere, noe som også vil si at partiets nativisme er mer sporadisk. Partiet mangler den programfestede spesifiseringen av hvilke typer kulturer, og hvilke innvandrergupper, som utgjør det ukjente, og truende, andre. Derfor fremstår heller ikke PS som like ekskluderende mot spesifikke innvandrergupper. Det kan potensielt argumenteres for at partiet preges av fremmedfrykt, hvis man utelukkende bedømmer partirepresentantenes utspill. Her fremkommer det tidvis en mer spesifisert fremmedfrykt, og sågar en islamofobi. Dette bekrefter også den programfestede skepsisen til sharia-lover; når fremmedfrykten først spesifiseres er det islam som er «målet». Samtidig er partiet tydelig på at etnisiteter har ulike identiteter, noe som gjør at PS anser innvandring som truende for finskheten. Slik kan det utledes at partiet anser ikke-nasjonale elementer som trusler mot den homogene nasjonstaten.

Fra programfestet hold spesifiseres likevel det «ukjente andre» i så liten grad, at ideologien vanskelig kan sies å preges av en sterk fremmedfrykt. Å bevare finskheten regnes som fundamentalt viktig, noe partiet bruker mer plass på å påpeke, enn man utkrystalliserer konkrete trusler. Den kulturelle nasjonalismen står med andre ord sterkt for PS, men den går kun unntaksvis over i den nativismen man ser hos SD.

Analysen avdekket samtidig hvordan både SD og PS er velferdssjåvinistiske, men at det igjen er SDs versjon som fremstår som den mest ekskluderende. Partiene stiller seg bak det nativistiske utgangspunktet om at nasjonstaten primært tilhører nasjonen, noe som gjør at partiene prioriterer "sine egne" først, når goder og rettigheter skal fordeles. Det er dog SD som konkretiserer prinsippet i størst grad; partiets blåkortordning fremstår som et konkret eksempel på en "nasjonal preferanse" som skal sikre nasjonens forrang. SD viser altså igjen til identitetsmessige forskjeller for å rettferdiggjøre sine "nasjonale preferanser"; slik kan SD sies å akseptere en slags naturlig ulikhet innen arbeidsmarkedet og velferdsstaten. PS prioriterer riktignok sine egne innen velferdsstaten, og ved fordelingen av kommunalboliger, men setter ikke hindringer for arbeidsinnvandrene.

Det ble videre avdekket at velferdssjåvinismen også er motivert av SDs sosialkonservative, og av PS sitt sosialt egalitære, utgangspunkt. Det er de ressursvake gruppene som prioriteres. Hvis PS aksepterer at det hersker naturlige ulikheter mellom etnisiteter, aksepterer ikke partiet en sosial ulikhet blant nasjonsmedlemmene. Kombinasjonen av nasjonsbegrepet med begreper som solidaritet, trygghet, og rettferdighet, preger partienes velferdspreferanser; det interessante er at SD setter de klareste grensene for solidariteten.

Ved siden av nativismen trekker Mudde (2007: 22-23) frem autoritarismen som sentral innen partifamiliens ideologi. Analysen avdekket at både SD og PS sin ideologi omfatter innslag av autoritarisme, men at den fremstår som sterkest for SD. Partiene ønsker at staten skal prente inn verdier som disiplin og lovlidighet, mens de begge foretrekker et samfunn preget av lov og orden. Mens begge partiene kan sies å være opptatt av sosial trygghet, er det SD som markerer seg mest i forhold til den fysiske varianten. Tegnene på dette er flere.

SD anser altså den fysiske tryggheten som helt avgjørende for at andre former for trygghet kan eksistere. Samtidig går SD lengre enn PS når man ønsker å utvide statens virkemidler for å kunne skape denne tryggheten. Når man, i likhet med PS, krever en klar skjerpning av straffenivået, er SDs autoritarisme relativt tydelig. At SD vurderer tryggheten som nødvendig for at Folkhemmet også kan preges av frihet, belyser samtidig hvordan autoritarismen vanskelig kan betraktes som radikal; verdier som individualisme og frihet er også en del av partiets samfunnsvisjon. Poenget er at orden anses som basisen for frihet. Til sist er det interessant hvordan også rettferdighetsbegrepet ”overføres” fra den sosiale, til den kriminalpolitiske sfæren; partiene baserer seg på folkets rettferdighetsoppfatning.

Det ble også tatt utgangspunkt i hvordan partier på den ytre høyresiden har blitt karakterisert av både *sosialkonservatisme* (Zaslove 2004a: 74), og hva Bornschier (2010: 423) har beskrevet som en *kommunitaristisk, tradisjonalistisk ideologi*. Selv om disse rammeverkene går noe utenpå Muddes (2007) rammeverk (men avgjort kan relateres til det), har de vist seg nyttige, og viktige, for å beskrive elementer innen partienes ideologi. Partiene fremstår kort sagt som enige om at samfunnet bør preges av et kristent verdigrunnlag, av naturlige tradisjonelle fellesskap, og av en høy moral. At PS definerer seg som et kristensosialt parti er et poeng, men partiet vektlegger i større grad sitt nasjonalistiske utgangspunkt. Dette kan skyldes at kristne verdier, og tradisjoner, anses som en integrert del av den nasjonale kulturarven. Det sentrale er at begge partiene følger partifamiliens kollektivistiske utgangspunkt; man setter tradisjonelle fellesskap fremfor individet – hvorav nasjonen regnes

som det viktigste. SDs samtidige vektlegging av individualisme kan vanskelig sies å være et utslag av libertarianisme; sosialkonservatismens setter fellesskapet fremfor individet.

Ved siden av nativismen og autoritarismen er det ifølge Mudde (2007: 150-155) populismen som preger partifamiliens ideologiske kjerne. Som nevnt innebærer dette en forestilling om at samfunnet består av to homogene grupper – folket og eliten – som står i et motsetningsforhold til hverandre. Til sist omfatter ideologien krav om en gjenvunnet populær suverenitet.

Analysen avdekket at den ideologiske populismen kan spores hos begge partiene, men at den kommer tydeligst til uttrykk for PS sin del. Rydgren (2006: 8-9) påpeker at denne formen for populisme sjelden kan spores på et rendyrket vis, noe som også kan sies å være tilfellet for SD og PS. Nasjonen utgjør det homogene folket for partiene, mens man konstruerer en større gruppe aktører som folkets motsetning. Selv om partiene ikke eksplisitt programfester at dette er en homogen elite, virker man likevel å portrettere aktørene som elitistiske. Disse anklages for å bedrive aktiviteter som angivelig korrupperer demokratiet. For å gjenvinne folkets suverenitet, krever derfor partiene et mer direkte demokrati.

At populismen står spesielt sentralt for PS sin del kommer til uttrykk på flere vis. Det er kun PS som er bevisst på sin egen populisme, og som eksplisitt konstruerer en visjon om et populistisk demokrati. Også SD prioriterer dog populær suverenitet. Det er gjennom PS sine anti-elitistiske orienteringer, som man har videreført fra SMP, at partiets populisme virkelig blir tydelig. At partiet anser begrepet om ekspertise som menneskefiendtlig, og at man anvender partiprogram og partiavis til å angripe byråkratiske strukturer og øvrige partier, er klare eksempler på anti-elitismen. Utsynet om at det hersker en demokratisk krise strekker seg ikke bare til Finland. At partiet bruker mye energi på å konstruere EU og EMU som perfekte eksempler på elitistiske strukturer, bekrefter populismens sentrale rolle.

Partienes euroskepsis er det beste eksempelet på hvordan partiene kombinerer nativistiske orienteringer med den ”tynne populismen”. Nasjonal suverenitet står helt sentralt for partiene; slik kan man angivelig både beskytte den nasjonale identiteten og nasjonale interesser, samtidig som folket vil kunne påvirke sin egen fremtid. Partienes idealsituasjon slik på de populistiske høyreradikalistenes; man ønsker et Europa sammensatt av suverene nasjonstater, hvis politiske systemer er sentrert rundt prinsippet om populær suverenitet. Mudde (2007: 150-155) antyder at populismen potensielt kan utfordre det liberale demokratiet, da den medfører en skepsis til politisk pluralisme. Dette kan vanskelig sies om SD og PS sin populisme. Man ønsker riktignok en radikal endring av de rådende prosedyrene, og strukturene, innen det representative demokratiet. Det er likevel ikke slik at partiene

avviser politisk pluralisme, eller at man ikke anerkjenner øvrige politiske institusjoner. Partiene vil begrense de konstitusjonelle hindringene mot folkeviljen, men man virker ikke å kreve et ekstremt flertallsdemokrati. Populismen kan derfor vanskelig betraktes som radikal på den måten Mudde (2007: 24-26) definerer radikalisme; den utfordrer i liten grad verdier innen det liberale demokratiet. Hadde man anvendt mer kontekstavhengige, anti-system definisjoner (se Ignazi 2003: 32), eller definisjoner som omhandler en motstand mot rådende prosedyrer og institusjoner (se Carter 2005: 17), ville trolig konklusjonen blitt annerledes.

Analysen belyste videre det noe diffuse skillet mellom den ideologiske populismen, og den anti-elitistiske strategien (Rydgren 2006: 8-9). Både SD og PS, primært frontet av deres partieliter, tar avstand fra det øvrige politiske etablissementet, uten at de fremstår som anti-demokratiske. Interessant er det dog at SD-eliten primært angriper elitens multikulturelle omfavelse, mens PS-representantene retter seg mot elitens udemokratiske, og EU-vennlige, framferd. Slik bekreftes også SDs nativisme, og PS sine anti-elitistiske orienteringer.

Til sist avdekket analysen partienes sosioøkonomiske orienteringer. Nasjonsbegrepet står også helt sentralt innen disse; partiene vil at økonomien skal tjene nasjonen. Velferdssjåvinisme, proteksjonisme, og desentralisering, blir derfor prioritert. Samtidig medfører SDs sosialkonservatisme, som kombineres med pragmatisme, at partiet vektlegger at staten har et sosialt ansvar, som ikke må gå på bekostning av den dynamiske markedsøkonomien.

Det mest sentrale er dog PS sitt sosialt egalitære fokus. Partier bruker altså hoveddelen av valgprogrammet sitt til å diskutere sosiale og velferdsmessige spørsmål. Derfor kan det også regnes som viktig for partiet at den sosiale ulikheten i Finland reduseres. Likevel fremstår partiets kulturelle nasjonalisme, og populisme, som mer sentral innen partiets ideologi. Man er riktignok tydelig på at den sosiale ulikheten må reduseres så raskt som mulig, men partiets langsiktige visjon fortoner seg rundt å bevare finskheten, og å gjenvinne folkets suverenitet. Det er angivelig bare slik man kan skape en varig solidaritet, og uselviskhet, blant nasjonens medlemmer, og det er bare slik man kan oppnå et genuint demokrati. Solidariteten fordrer dog angivelig også at staten tar sitt sosiale ansvar, og partiets egalitære utsyn må tas med i betraktningen når partiet skal klassifiseres.

Oppsummert er det SDs ideologiske kjerne som i størst grad kan sies å sammenfalle med Muddes (2007) maksimumsdefinisjon. SD er først og fremst nativistisk, noe man kombinerer med autoritarisme, populisme, og sosialkonservatisme. PS er først og fremst kulturelt

nasjonalistisk, selv om man utviser en viss fremmedfrykt. Sistnevnte er ikke en sentral del av partiets ideologi, noe som gjør at PS kun utviser en sporadisk nativisme. Videre er PS sin populisme sterk, mens man besitter autoritære, tradisjonalistiske, og sosialt egalitære innslag.

5.3 Klassifisering: Populistiske høyre-radikale SD og populistiske, nasjonalistiske PS

Delkapitlet omfatter en beskrivelse av hvorfor SD kan plasseres innen den populistiske, høyre-radikale partifamilien, mens det samtidig argumenteres for hvorfor PS bør klassifiseres som et populistisk nasjonalistisk parti.

For SD sin del så innfrir partiet de to kriteriene for inkludering innen den populistiske høyre-radikale partifamilien. Partiets policypreferanser er på linje med hvordan vesteuropeiske representanter for partifamilien tradisjonelt har plassert seg, mens partiets ideologi sammenfaller relativt bra med Muddes (2007: 22-23) maksimumsdefinisjon.

Nativismen utgjør partiets ideologiske kjerne, og medfører samtidig at SD kan beskrives som høyreorientert; man aksepterer en naturlig orden med ulikheter (Mudde og Kaltwasser 2011: 22, Mudde 2007: 24-26). Dette kommer til uttrykk på flere vis. Når partiet antyder at muslimer aller helst bør forlate Sverige, og når man generelt krever en dramatisk innvandringsreduksjon, er dette fordi man nettopp anser at de identitetsmessige forskjellene er substansielle (og vanskelige å utradere). Partiet lar sågar forskjellene legitimere sine ”nasjonale preferanser”; det anses også som naturlig at nasjonen har forrang innen sin egen stat. SD fører med andre ord en ekskluderende nativisme og velferdssjåvinisme.

Samtidig medfører nativismen at SD kan beskrives som radikale. Partiets implisitte, etnokratiske visjon, om at det hovedsakelig er svensker som skal dominere – kulturelt, politisk, og institusjonelt sett – utfordrer spesielt pluralismen, mens også til en viss grad verdier som egalitarisme og universalisme.

Samtidig omfatter ideologien klare tegn på både autoritarisme og populisme, selv om ingen av delene står like sentralt som nativismen. De står likevel ikke så svakt at det er grunnlag for å ekskludere SD fra den populistiske, høyre-radikale partifamilie; man vektlegger både lov og orden og populær suverenitet.

Det faktum at SD fører en klar sosialkonservatisme diskvalifiserer ikke partiet fra partifamilien. Sosialkonservatismen kombineres med nativismen, og siden Mudde (2007: 13-14) anvender en klassisk begrepsforståelse, er det ingenting i veien for at ideologien kan omfatte flere trekk (så lenge partiene innfrir hans maksimumsdefinisjon).

For PS sin del er bildet generelt ganske liknende, men med noen avgjørende forskjeller. Policymessig følger man i sterk grad de populistiske høyre-radikalistenes linje. Åpningen for arbeidsinnvandring, og de ikke fullt så ekskluderende ”nasjonale preferansene”, er dog avvik.

Det er relatert til Muddes (2007: 22-23) maksimumsdefinisjon at en inkludering innen partifamilien blir problematisk. *Partiets nativisme er mer sporadisk, og mindre ekskluderende, enn hva som er tilfellet for partifamiliens representanter, noe som primært skyldes en svakere fremmedfrykt.* Partiet er primært kulturelt nasjonalistisk, noe man kombinerer med en sterk populisme. Ideologien består også av autoritarisme og tradisjonalisme, samtidig som man innehar et sosialt, egalitært utgangspunkt.

Mudde (2007: 31) beskriver viktigheten av å ekskludere partier som mangler en sterk fremmedfrykt fra partifamilien, noe som gjør det vrient å forsvare en inkludering av PS. Ser man på tett relaterte, partifamilier, finner man at PS ikke passer ”perfekt” innen noen av dem. Betz (1993b: 663, 684) sine nasjonale populistere er også preget av en sterk fremmedfrykt, mens PS vanskelig ikke er et neolibertalt, populistisk parti. På tross av partiets sosiale fokus, kan heller ikke betegnelsen sosiale populistere (Mudde og March 2005: 34-36) forsvares. PS er ikke sosialistisk, og nasjonalismen står sterkere enn partiets sosiale fokus. Gitt at partiet står i nærheten av det sosioøkonomiske sentrum, kan det virke nærliggende å betegne partiet som sentrumsorienterte populistere (Paloheimo og Raunio 2008). Partiet er dog ikke rent sentrumsorientert, og en slik betegnelse neglisjerer partiets nasjonalistiske kjerne.

Derfor blir det naturlig å plassere PS utenfor ”de etablerte” partifamiliene. Den mest passende betegnelsen virker å være *populistiske nasjonalister* (O’Malley 2008: 963). PS er primært (kulturelle) nasjonalister, samtidig som populismen står sterkt. Bakgrunnen for O’Malleys (2008: 963) betegnelse er at hun finner Muddes (2007: 24-26) definisjon av høyrebegrepet som problematisk. Det faktum at nativismen står svakere hos PS, og at man i tillegg er egalitært innstilt, gjør også at dette blir tilfellet for PS.

Det fremstår ikke som åpenbart at partiet aksepterer en naturlig orden med ulikheter. PS anser riktignok at det hersker identitetsmessige forskjeller mellom etniske grupper, som det er vanskelig å utradere. I tråd med etnopluralismen mener derfor partiet at innvandringen må reduseres, hvis den nasjonale identiteten skal bevares. Man innehar likevel ikke SDs antydninger om at enkeltgrupper ikke vil kunne assimileres, og at de derfor bør ekskluderes. Samtidig fremstår ikke partiets velferdssjåvinisme som like ekskluderende som SDs. Partiet er ikke tydelig på at det bør herske institusjonaliserte ulikheter mellom finner og utlendinger, selv om nasjonen, på bakgrunn av sin kulturelle tilhørighet, generelt skal prioriteres.

Viktigst er det at partiet ikke aksepterer en *sosial* ulikhet, og spesielt ikke blant nasjonens medlemmer, noe man ofte poengterer. Nettopp slike paradokser gjør at Muddes (2007: 24-26) definisjon fort blir av en relativistisk karakter. O`Malley (2008: 963) hevder at det ikke er tydelig hvilken naturlig orden med ulikheter populistiske høyre-radikaler aksepterer, mens Rydgren (2007: 243) påpeker at partier ofte både er egalitære og anti-egalitære. Dette er argumenter som fremstår som fornuftige, spesielt når man ser hvordan PS posisjonerer seg. Partiet kan både sies å akseptere forskjeller, og ulikheter, mellom etnisiteter, samtidig som man tydelig er egalitært innstilt. Derfor fremstår det som unaturlig å låse partiet til høyresiden, selv om partiets etnopluralistiske, og nasjonalistiske, utgangspunkt knytter partiet nærmest en slik posisjon. Med den populistiske nasjonalistiske betegnelsen unngår man en relativistisk høyrebetegnelse, samtidig som den reflekterer kjernen i partiets ideologi.

Arter (2010: 502-504) tok utgangspunkt i Rydgrens (2007: 243-245) forståelse av høyrebegrepet når han beskrev PS som høyreorientert. Dette vil si at PS sine prioriteringer av nasjonal identitet, og deres sosiokulturelle autoritarisme, angivelig legitimerer en høyreorientering. Dette kan potensielt forsvares, men det ville uansett vært vanskelig å neglisjere partiets sosiale fokus. PS likner på et vis på irske Sinn Fein, som også er relativt venstreorientert sosioøkonomisk, og som mangler en sterk fremmedfrykt (O`Malley 2008: 983). Høyreklassifiseringen blir vanskelig for slike "grensecase", som likevel likner mye på de populistiske høyre-radikalistene.

Det er dog ikke slik at den populistiske nasjonalistiske betegnelsen er plettfri. Det blir ikke spesifisert hvilken form for nasjonalisme som føres, samtidig som radikalismebetegnelsen er fjernet. PS fører altså en kulturell nasjonalisme som er etnisk motivert, og som tidvis går over i en nativisme. Samtidig utviser man en viss radikalisme. Så lenge man nettopp er klar over dette fremstår dog ikke betegnelsen som spesielt problematisk.

5.4 Konklusjoner, implikasjoner og forslag til videre forskning

Det avsluttende delkapitlet oppsummerer kort studiens viktigste funn, samtidig som det endelig besvarer problemstillingen. Deretter følger kortfattede beskrivelser av studiens implikasjoner, og noen forslag til videre forskning.

Studiens mål har vært å utlede hvordan SD og PS sine policymessige preferanser, og ideologi, fra 2010-2013, sammenfaller med et populistisk høyre-radikalt rammeverk. Kan en inkludering innen den populistiske høyre-radikale partifamilien forsvares for partiene?

Det ble tatt utgangspunkt i to kriterier. Det første var at partienes policymessige preferanser, i sterk grad, måtte sammenfalle med hvordan de vesteuropeiske representantene for partifamilien tradisjonelt har plassert seg. Gjennom en kvantitativ innholdsanalyse av SD og PS sine saksposisjoner, innen tre politiske dimensjoner, ble det utledet at begge partiene innfrir kriteriet. Innen den sosiokulturelle dimensjonen plasserte de seg på et ekskluderende, partikulært, og autoritært, vis, selv om PS sin mer liberale tilnærming til arbeidsinnvandring, representerte et avvik. Både SD og PS fulgte partifamiliens anti-elitistiske linje innen den populistiske dimensjonen, mens deres sentrums-venstre plassering innen den sosioøkonomiske ikke diskvalifiserer partiene fra partifamilien.

Det andre kriteriet var hvorvidt SD og PS sin ideologiske kjerne kan sies å sammenfalle med Muddes (2007) maksimumsdefinisjon av partifamilien. Populistiske høyre-radikalisters ideologiske kjerne består ifølge Mudde (2007: 22-23) av nativisme, autoritarisme, og populisme. Det ble foretatt en kvalitativ ideologianalyse, som primært omfattet offisiell partilitteratur, men som ble supplert med partielitens utspill i media, og i partiavis.

For SD sin del ble det utledet at nativismen står helt sentralt innen partiets ideologi, noe partiet kombinerer med autoritarisme, populisme og sosialkonservatisme. Partiet innfrir Muddes (2007) maksimumsdefinisjon i tilstrekkelig grad. Kjernebegrepet i partiets ideologi er nasjonen som kombineres med begrep som solidaritet, rettferdighet og trygghet. Det viktigste er dog at SD er nativistisk; man kombinerer kulturell nasjonalisme med en islamofobi. SDs nativisme medfører samtidig at partiet kan beskrives som høyre-radikalt; partiet utfordrer verdier (pluralisme, universalisme, og egalitarisme) innen det liberale demokratiet, og aksepterer en naturlig orden med ulikheter.

For PS sin del ble det utledet viktige avvik relatert til det ideologiske kriteriet. Partiet er primært kulturelt nasjonalistisk, noe man kombinerer med en sterk grad av populisme. Samtidig består ideologien av autoritarisme, tradisjonisme og et sosialt, egalitært fokus, mens kjernebegrepene er de samme som for SD. Partiets fremmedfrykt fremstår dog både som svakere, og som mindre tydelig, enn hva som er vanlig for partifamiliens representanter, og den kulturelle nasjonalismen går derfor kun tidvis over i en nativisme. Gitt mangelen på en

sterk, programfestet fremmedfrykt, fremstår likevel PS som mindre ekskluderende enn SD, noe som også kan leses ut fra partienes velferdssjåvinisme.

På bakgrunn av disse funnene argumenteres det for at SD kan betraktes som populistisk høyre-radikalt, mens PS bør beskrives som populistisk nasjonalistisk. PS sin mangel på en utstrakt fremmedfrykt, og mer sporadiske nativisme, gjør det vanskelig å forsvare en plassering innen den populistiske høyre-radikale partifamilie, mens betegnelsen populistisk nasjonalisme fanger det mest sentrale innen partiets ideologi. På tross av at partiet aksepterer naturlige forskjeller og ulikheter mellom etnisiteter, medfører partiets sosialt egalitære utsyn at en anvendelse av Muddes (2007: 24-26) høyrebegrep – som omfatter aksept for en naturlig orden med ulikheter – blir problematisk.

Noe som kan leses ut fra studiens resultater, som en implikasjon, er hvor problematisk forholdet mellom partilitteratur og partirepresentanters utspill kan være. Hadde det utelukkende, eller primært, blitt lagt vekt på sistnevnte, kunne PS potensielt blitt inkludert i Muddes (2007) partifamilie. Dette belyser hvor viktig det er å øke fokuset på forholdet mellom partilitteratur og representantenes utspill, samt å problematisere spørsmålet opp mot klassifiseringstematikk.

Mudde (2007: 37) påpeker viktigheten av Mays (1973) berømte lov, som altså fastholder at partimedlemmer er mer ekstreme enn partieliten. Tilstedeværelsen av fraksjoner innen partier kan vanskelig neglisjeres, og studien har nettopp antydnet hvordan enkelte PS-medlemmer peker seg ut som relativt ytterliggående.

Samtidig medfører studiens resultater at det er grunnlag for å utføre flere sammenlikninger av partier som SD og PS. Studien gir støtte til Jungar og Jupskås (2010: 23-24) sine påstander om at partiene fremstår som relativt like, men finner også at det hersker noen viktige forskjeller mellom dem. At PS ikke faller inn under samme populasjon (partifamilie) som SD, bør dog ikke stå i veien for flere sammenlikninger. Forskjellene mellom PS og SD, eller mellom PS og populistiske høyre-radikalister, fremstår ikke som ekstreme, og gitt konklusjonenes smale gyldighetsområde er det avgjort rom for flere liknende arbeid.

Vedrørende forslag til videre forskning spiller dette på det som er nevnt ovenfor. Jungar og Jupskås (2010: 24) har etterlyst flere studier av nordiske partier som FrP, DF, SD, og PS – gjerne over tid, og med et variert datagrunnlag. Flere studier av *partiadferd*, og gjerne mer rendyrkede studier av partirepresentantene (for eksempel av de PS-representantene som er tilknyttet Honnaforum og Suomen Sisu), vil kunne frembringe nye resultater.

Litteraturliste

Avhandlinger, bøker, bokkapitler, og tidsskriftsartikler:

Aardal, Bernt, Anne Krogstad, og Hanne Marthe Narud (red) (2004): *I valgkampens hete: strategisk kommunikasjon og politisk usikkerhet*.

Oslo: Universitetsforlaget.

Adorno, Theodor W., Else Frenkel-Brunswik, Daniel J. Levinson, og Nevitt Sanford (1950): *The Authoritarian personality*.

New York: Wiley.

Akkerman, Tjitske, og de Lange, Sarah L. (2012): *Radical Right Parties in Office: Incumbency Records and the Electoral Cost of Governing*.

Government and Opposition 47 (4): 574-596.

Arter, David (2010): *The breakthrough of Another West European Populist Radical Right Party? The Case of the True Finns*.

Government and Opposition 45 (4): 484-504

Arter, David (2012): *Analyzing "Successor Parties": The Case of the True Finns*.

West European Politics 35 (4): 803-825.

Bergström, Göran, og Boréus, Kristina (red) (2005): *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*.

Lund: Studentlitteratur.

Betz, Hans-Georg (1994): *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*.

New York: St Martins Press.

Betz, Hans-Georg (1993a): *The new politics of resentment: Radical Right-Wing Populist Parties in Western Europe*.

Comparative Politics 25 (4): 413-427.

Betz, Hans-Georg (1993b): *The two faces of radical right-wing populism in Western Europe*.

The Review of Politics 55 (4): 663-685.

Betz, Hans-Georg (2004): *Exclusionary Populism in Western Europe in the 1990s and Beyond. A Threat to Democracy and Civil Rights?*

Identities, Conflict, and Cohesion Programme 9: 1-20

United Nations Research Institute for Social Development.

Betz, Hans-Georg (2005): "Against the System: Radical Right-Wing Populism's Challenge to Liberal Democracy" i Jens Rydgrens (red) *Movements of Exclusion. Radical Right-Wing Populism in the Western World*.

25-41.

New York: Nova Science Publishers, Inc.

Betz, Hans-Georg og Johnson, Carol (2004): *Against the current—stemming the tide: the nostalgic ideology of the contemporary radical populist right*.
Journal of Political Ideologies **9** (3): 311-327.

Betz, Hans-Georg, og Meret, Susi (2013): “Right-wing populist parties and the working-class vote. What have you done for us lately?”
i Jens Rydgrens (red) *Class politics and the radical right*.
107-121.
London: Routledge.

Bobbio, Norberto (1994) *Rechts und Links: Zum Sinn einer politische Unterscheidung*.
Blätter für deutsche und internationale Politik **39** (5): 543-549.

Bobbio, Norberto (1996) *Left and right: the significance of a political distinction*.
Cambridge: Polity Press.

Bornschieer, Simon (2010): *The New Cultural Divide and the Two-Dimensional Space in Western Europe*.
West European Politics **33** (3): 419-444.

Budge, Ian, Hans-Dieter Klingemann, Andrea Volkens, Judith Bara, og Eric Tanenbaum (2001): *Mapping policy preferences. Estimates for parties, electors, and governments, 1945-1998*.
Oxford: Oxford University Press.

Carter, Elisabeth (2005): *The extreme right in Western Europe: success or failure?*
Manchester: Manchester University Press.

Collier, David, og Mahon Jr., James E.: *Conceptual "Stretching" Revisited: Adapting Categories in Comparative Analysis*.
The American Political Science Review **87** (4): 845-855.

de Koster, Willem, Peter Achterberg, og Jeroen van der Waal (2013): *The new right and the welfare state: The electoral relevance of welfare chauvinism and welfare populism in the Netherlands*.
International Political Science Review **34** (1): 3-20.

de Lange, Sarah L. (2007): *A New Winning Formula? The Programmatic Appeal of the Radical Right*.
Party Politics **13** (4): 411-435.

Dewinter, Filip (2000): *Baas en eigen land*.
Brüssel: Uitgeverij Egmont.

Downs, Anthony (1957): *An economic theory of democracy*.
New York: Harper & Row.

Eismann, Wolfgang (red) (2002): *Rechtspopulismus in Europa: Analysen und Handlungsperspektiven*.
Graz: Czernin Verlag.

Ennsner, Laurenz (2012): *The homogeneity of West European party families. The radical right in comparative perspective.*
Party Politics 18 (2): 151-171.

Gerring, John (2007): *Case study research: principles and practises.*
Cambridge, Cambridge University Press.

Gilhus, Alette (1999): *Radikale ungdomspartier?: en komparativ analyse av forholdet mellom moderparti og ungdomsparti i Arbeiderpartiet og Høyre.*
Masteroppgave i sammenliknende politikk.
Universitetet i Bergen.

Goertz, Gary (2006): *Social Science Concepts. A user 's guide.*
Princeton: Princeton University Press.

Gudbrandsen, Frøy (2012): *Explaining Scandinavian Immigration Policy 1985-2010. Parties, Press, and Public Opinion.*
Doktorgradsavhandling i sammenliknende politikk
Universitetet i Bergen.

Harmel, Robert, og Svåsand, Lars (1997): *The Influence of New Parties on Old Parties' Platforms. The Cases of the Progress Parties and Conservative Parties of Denmark and Norway.*
Party Politics 3 (3): 315-340.

Hellström, Anders, Tom Nilsson, og Pauline Stoltz (2012): *Nationalism vs. Nationalism: The Challenge of the Sweden Democrats in the Swedish Public Debate*
Government and Opposition 47 (2): 186-205

Hermansen, Bård (2009): ”Sverigedemokraternas lange vei mot Riksdagen”
i Simonsen, Tor Espen, Anders Granås Kjøstvedt, og Katrine Randin (red): *Høyrepopulisme i Vest-Europa.*
109-135.
Oslo: Unipub.

Hirth, Martin Larsen (2009): *Siblings or distant relatives? A comparison of populist radical right parties in Europe.*
Masteroppgave i sammenliknende politikk.
Universitetet i Bergen.

Holsti, Ole R. (1969): *Content analysis for the social sciences and humanities.*
Reading, Massachusetts: Addison-Wesley.

Hooghe, Liesbet, Gary Marks, og Carole J. Wilson (2002): *Does Left/Right Structure Party Positions on European Integration?*
Comparative Political Studies 35: 965-989.

Hübinette, Tobias, og Lundström, Catrin (2011): ”Sweden after the Recent Election: The Double-Binding Power of Swedish Whiteness through the Mourning of the Loss of “Old Sweden” and the Passing of “Good Sweden” ”.

NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research 19 (1): 42-52.

Ignazi, Piero (1992): *The silent counter revolution. Hypotheses on the emergence of extreme right-wing parties in Europe.*

European Journal of Political Research 22 (1): 3-34.

Ignazi, Piero (2003): *Extreme right parties in Western Europe*

Oxford University Press

Inglehart, Ronald (1977): *The silent revolution: changing values and political styles among Western publics*

Princeton, New Jersey: Princeton University Press

Ivarsflaten, Elisabeth, og Stubager, Rune (2013): ”Voting for the populist radical right in Western Europe. The role of education”

i Jens Rydgrens (red) *Class politics and the radical right.*

122-137.

London: Routledge.

Janda, Kenneth (1980): *Political parties: a cross-national survey.*

New York: The Free Press.

Johansen, Trond (2007): “*Et populistisk manifest?: en analyse av Fremskrittspartiets partiprogram og populistisk profil vis-à-vis Dansk Folkeparti og Sverigedemokraterna*”

Masteroppgave i statsvitenskap.

Universitetet i Oslo.

Jupskås, Anders Ravik (2012): *Ekstreme Europa. Ideologi, årsaker, og konsekvenser.*

Oslo: Cappelen Damm.

Kaltwasser, Rovira (2012): *The ambivalence of populism: threat and corrective for democracy.*

Democratization 19 (2): 184-208.

Kitschelt, Herbert (2004): *Diversification and reconfiguration of party systems in postindustrial democracies.*

Friedrich Ebert Stiftung (Berlin).

Europäische Politik 3: 1-23.

Kitschelt, Herbert (2007): *Growth and Persistence of the Radical Right in Postindustrial Democracies: Advances and Challenges in Comparative Research.*

West European Politics 30 (5): 1176-1206.

Kitschelt, Herbert (2012): "Parties and interest intermediation"
i Amenta, Edwin, Kate Nash, og Alan Scott, (2012): *The Wiley-Blackwell Companion to political sociology*.
144-157.
Hoboken: New Jersey.

Kitschelt, Herbert (2013): "Social class and the radical right.
Conceptualizing political preference formation and partisan choice"
i Jens Rydgrens (red) *Class politics and the radical right*.
224-251.
London: Routledge.

Kitschelt, Herbert og McGann, Anthony J. (1995): *The radical right in Western Europe: a comparative analysis*.
Ann Arbor, Michigan: University of Michigan Press.

Kriesi, Hanspeter (2010): *Restructuration of Partisan Politics and the Emergence of a New Cleavage Based on Values*.
West European Politics 33 (3): 673-685.

Kriesi, Hanspeter, Simon Bornschie, Martin Dolezal, Timotheos Frey, Edgar Grande, og Romain Lachat (2008): *West European Politics in the Age of Globalization* .
New York: Cambridge University Press.

Kymlicka, Will (1995): *Multicultural Citizenship*.
New York: Oxford University Press.

Kymlicka, Will (2001): *Politics in the vernacular: nationalism, multiculturalism, and citizenship*.
Oxford: Oxford University Press.

Liang, Christina Schori (red) (2007): *Europe for the Europeans: the foreign and security policy of the populist radical right*.
Aldershot: Ashgate Publishing Limited.

Lipset, Martin, og Stein Rokkan (red) (1967): *Party systems and voter alignments: cross-national perspectives*.
New York: Free Press.

Mair, Peter og Mudde, Cas (1998): *The Party Family and its study*.
Annual Review of Political Science (1): 211-229.

Marks, Gary, og Wilson, Carole J. (2000): *The Past in the Present: A Cleavage Theory of Party Response to European Integration*
British Journal of Political Science 30 (3): 433-459

Marks, Gary, Wilson, Carole J. (2000): *The past in the present: A cleavage theory of party response to European integration*
British Journal of Political Science 30 (3): 433-459

May, John D. (1973): *Opinion Structure of political parties: the special law of curvilinear disparity*
Political Studies **21** (2): 135-151

Mudde, Cas (2000): *The ideology of the extreme right*.
Manchester: Manchester University Press.

Mudde, Cas (2007): *Populist radical right parties in Europe*.
Cambridge: Cambridge University Press.

Mudde, Cas (2010): *The populist radical Right: A Pathological normalcy*.
West European Politics **33** (6): 1167-1186.

Norocel, Ov Cristian (2013): "Give us back Sweden!" A feminist reading of the (re)interpretations of the Folkhem conceptual metaphor in Swedish radical right populist discourse.

Nordic Journal of Feminist and Gender Research **21** (1): 4-20.

O'Malley, Eoin (2008) *Why are there no radical right party in Ireland?*
West European Politics **31** (5): 960-977.

Otti, Silva (2012): *Macro Level Comparisons and Extreme Right-Wing Vote in Western Europe*.

Masteroppgave i Government of Politics.
University of Tartu.

Paloheimo, Heikki og Raunio, Tapio (red) (2008): *Suomen puolueet ja puoluejärjestelmä*.
Porvoo: WSOY.

Pauwels, Teun (2011): *Measuring Populism: A Quantitative Text Analysis of Party Literature in Belgium*.

Journal of Elections, Public Opinion & Parties **21** (1): 97-119.

Pelikaan, Huib, Tom van der Meer, og Sarah de Lange (2003): *The Road from a Depoliticized to a Centrifugal Democracy*.

Acta Politica **38** (1): 23-49.

Perrineau, Pascal (red) (2001): *Les croisés de la société fermée*.
Paris: Editions de l'Aube.

Roberts, Geoffrey K. (1994): *Extremism in Germany: Sparrows or Avalanche?*
European Journal of Political Research **25** (4): 461-482.

Rydgren, Jens, og Ruth, Patrick (2011): *Voting for the Radical Right in Swedish Municipalities: Social Marginality and Ethnic Competition*.

Scandinavian Political Studies **34** (3): 202-225.

Rydgren, Jens (2007): *The Sociology of the Radical Right*.
Annual Review of Sociology **33**: 241-262.

Rydgren, Jens (2006): *From tax populism to ethnic nationalism: radical right-wing populism in Sweden*.
New York: Berghahn Books.

Ryen, Anne (2002): *Det kvalitative intervjuet: fra vitenskapsteori til feltarbeid*.
Bergen: Fagbokforlaget.

Ryghaug, Marianne (2002): *Å bringe tekster i tale – mulige metodiske innfallsvinkler til tekstanalyse i statsvitenskap*.
Norsk statsvitenskapelig tidsskrift 4: 304-327.

Sartori, Giovanni (1970): *Concept misformation in comparative politics*.
The American Political Science Review 64 (4): 1033-1053.
Stanley, Ben (2008): *The thin ideology of populism*.
Journal of Political Ideologies 13 (1): 95-110.

Stenner, Karen (2005): *The authoritarian dynamic*.
Cambridge: Cambridge University Press.

Stoll, Heather (2010): *Elite-Level Conflict Salience and Dimensionality in Western Europe: Concepts and Empirical Findings*.
West European Politics 33 (3): 445-73.

Strømmen, Øyvind (2013): *Den sorte tråden. Europeisk høyre-radikalisme fra 1920 til i dag*.
Oslo: Cappelen Damm.

Swyngedouw, Marc, og Ivaldi, Gilles (2001): *The extreme right utopia in Belgium and France: The ideology of the Flemish Vlaams Blok and the French front national*.
West European Politics 24 (3): 1-22.

Taggart, Paul (1995): *New Populist Parties in Western Europe*.
West European Politics, 18 (1): 34-51.

Taggart, Paul (1996): *The New Populism and the New Politics: New Protest Parties in Sweden in a Comparative Perspective*.
New York: St Martins Press.

Taggart, Paul (2002): "Populism and the Pathology of Representative Politics"
i Mény, Yves, og Surels, Yves: *Democracies and the populist challenge*
62-80.
Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Tarrow, Sidney (2010): *The strategy of paired comparison: Toward a theory of practise*.
Comparative Political Studies 43 (2): 230-259.

Thagaard, Tove (2003): *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode*.
Bergen: Fagbokforlaget.

Ware, Alan (1996): *Political parties and party systems*.

Oxford: Oxford University Press.

Widfeldt, Anders (2008): *Party change as a necessity – the case of the Swedish Democrats*. Representation **44** (3): 265-276.

Zaslove, Andrej (2004a): *The Dark Side of European Politics: Unmasking the Radical Right*. Journal of European Integration **26** (1): 61-81.

Zaslove, Andrej (2004b): *Closing the door? The ideology and impact of radical right populism on immigration policy in Austria and Italy*. Journal of Political Ideologies **9** (1): 99-118.

Yin, Robert K. (2009): *Case study research: designs and methods*. Thousand Oaks, California: Sage.

Internettreferanser, working papers, og elektroniske avisartikler:

Aftonbladet (2012a): *Ny rasistskandal i Sverigedemokraterna*
Aftonbladet.se, publisert 28.11.12
Tilgjengelig fra: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article15848951.ab>
[06.12.12]

Aftonbladet (2012b): *SD-toppen jämför islam med nazism*
Aftonbladet.se, publisert 22.11.12
Tilgjengelig fra: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article15817080.ab>
[29.11.12]

Aftonbladet (2012c): *SD: Så kan vi stoppa de kriminella gängen. Jimmie Åkesson och Kent Ekeröth: Beslagta dyra klockor och lyxbilar*
Aftonbladet.se, publisert 17.02.12
Tilgjengelig fra: <http://www.aftonbladet.se/debatt/article14387653.ab>
[06.10.12]

Aftonbladet (2012d): *SD: Vi behöver ett femte jobbskattavdrag*
Aftonbladet. se, publisert 28.06.12
Tilgjengelig fra: <http://www.aftonbladet.se/debatt/article15045706.ab>
[03.01.13]

Atikcan, Ece Ozlem (2006): *Citizenship or Denizenship: The Treatment of Third Country Nationals in the European Union*.
SEI Working Paper No 85
Sussex European Institute.
1-49
Tilgjengelig fra: <https://www.sussex.ac.uk/webteam/gateway/file.php?name=sei-working-paper-no-85.pdf&site=266>
[05.03.13]

BBC (2013): ”*Nobody is hated by the Finns Party*”
BBC Hardtalk, tilgjengelig fra 20.02.13
Tilgjengelig fra: <http://www.bbc.co.uk/programmes/p015by2x>
[22.03.13]

Blanc-Nöel, Nathalie (2010): *Multicultural Sweden, assimilationist France: how and why national identity narratives evolve*.
Paper presentert på Internation Conference i Stockholm 2-3. september 2009.
Tilgjengelig fra: http://www.sens-public.org/article.php?id_article=768
[14.02.13]

Dagen (2012): *SD ökar sitt opinionsstöd – trots skandalerna*
Dagen.se, publisert 02.12.12
Tilgjengelig fra: <http://www.dagen.se/nyheter/sd-okar-sitt-opinionsstod-trots-skandalerna/>
[10.10.12]

Dagens Samhälle 2013: *Jimmy Åkesson: Även svenskar behöver assimileras*
Dagenssamhalle.se, publisert 20.02.13, 11:31
Tilgjengelig fra: <http://www.dagensamhalle.se/nyhet/jimmie-akesson-aeven-svenskar-behoever-assimileras-4727>
[05.04.13]

DN (2012)a: *Isovaara lämnar Riksdagen efter ny SD-skandal*
Dn.se, publisert: 29.11.12, 09:55
Tilgjengelig fra: <http://www.dn.se/nyheter/politik/sd-haller-presskonferens>
[05.12.12]

DN (2012)b: *SD-skandalen. SDU-ordföranden sparkas från kansliet*
Dn.se, publisert: 21.11.12, 17:18. Oppdatert: 21.11.12, 19:41
Tilgjengelig fra: <http://www.dn.se/nyheter/politik/sdu-ordforande-sparkas-fran-kansli>
[13.12.12]

Dolezal, Martin, Laurenz Ennser-Jedenastik, Wolfgang, C: Müller, og Anna Katharina Winkler (2012): *Analysing Manifestos in their Electoral Context: A New Approach with Application to Austria, 2002–2008*.

Paper presentert ved XXII World Congress of Political Science,
International Political Science Association (IPSA), Madrid, 8-12. juli 2012.
University of Vienna, Department of Government.

1-35

Tilgjengelig fra:
http://www.sociology.ox.ac.uk/documents/epop/papers/Dolezal%20et%20al_Analysing%20Manifestos%20in%20their%20Electoral%20Context.pdf
[14.01.13]

Expressen (2011): *Han skakar om Finland. - Uppstickaren Soini inför dagens valrytare: "Jag tror att vi vinner"*.

Expressen.se, publicert 17.04.11, 20:21

Tilgjengelig fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201104178331361&serviceId=2>

[05.08.12]

Expressen (2012a): *Almqvist och Ekeröth beväpnar sig med järnrör*

Expressen.se, publicert 15.11.12, 05:52

Tilgjengelig fra: <http://www.expressen.se/nyheter/almqvist-och-ekeroth-bevapnar-sig-med-jarnror/>

[07.12.12]

Expressen (2012b): *Islam ett värre hot än nazism*

Expressen.se, publicert 22.11.12, 12:04

Tilgjengelig fra: <http://www.expressen.se/nyheter/jomshof-islam-ett-varre-hot-an-nazism/>

[06.12.12]

Expressen (2012c): *Åkesson: Vi har inte engagerat oss i Dawit*

Expressen.se, publicert 02.07.12: 12.49.

Tilgjengelig fra: <http://www.expressen.se/nyheter/akesson-vi-har-inte-engagerat-oss-i-dawit/>

[09.11.12]

Göteborgs-Posten (2011): *Folkets favorit*

Göteborgs-Posten. Publicert 10.04.11

Tilgjengelig fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080220110410649487&serviceId=2>

[10.02.13]

HBL (2010): *Sannfinländarna om svenska språket.*

Hufvudstadsbladet, 12.09.10.

Tilgjengelig fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0510012010091211163006&serviceId=2>

[05.09.12]

HBL (2011a): *"Sverige förvränger Finlandsbilden"*

Publicert 21.04.11, 07:33. Oppdatert 23.06.11, 20:27.

Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2011-04-21/sverige-forvranger-finlandsbilden>

[05.08.12]

HBL (2011b): *Timo Soini godkänner absolut inte abort*

HBL.fi, publicert 09.12.11, 16:05. Oppdatert 09.12.11, 18:21.

Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2011-12-09/timo-soini-kategoriskt-emot-abort>

[06.12.12]

HBL (2011c): *Soini: Brevik är en enskild fanatiker*
HBL.fi, publisert 29.07.11, 11:03. Oppdatert 29.07.11, 11:34.
Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2011-07-29/soini-brevik-ar-en-enskild-fanatiker>
[04.08.12]

HBL (2012a): *Sannfinländarna vill införa gruvskatt*
HBL.fi, publisert 29.09.12, 14:03. Oppdatert 29.09.12, 14:05
Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2012-08-29/sannfinlandarna-vill-infora-gruvskatt>
[15.10.12]

HBL (2012b): *"Vi är inga brunskjortor"*
HBL.fi, publisert 21.04.12, 12:19. Oppdatert 21.04.12, 15.18.
Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2012-04-21/vi-ar-inga-brunskjortor>
[09.10.12]

HBL (2012c): *Motion om äktenskap delade Riksdagen*
HBL.fi, publisert 21.03.12, 20:42. Oppdatert 21.03.12, 20:42.
Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2012-03-21/motion-om-aktenskap-delade-riksdagen>
[05.10.12]

HBL (2012d): *Soini risar kardborrepartier*
HBL.fi, publisert 28.08.12, 15.12. Oppdatert 28.08.12, 17.15.
Tilgjengelig fra: <http://hbl.fi/nyheter/2012-08-28/soini-risar-kardborrepartier>
[10.10.12]

HS (2012a): *Marriage equality bill divides Parliament. Initiative would also give same-sex couples full adoption rights.*
HS.fi, publisert 22.03.12
Tilgjengelig fra:
<http://www.hs.fi/english/article/Marriage+equality+bill+divides+Parliament/1329103667173>
[07.10.12]

HS (2012b): *Finns Party holds congress in Kajaani. Party hopes it might hold balance in Helsinki region after municipal elections*
HS.fi, publisert 18.06.12
Tilgjengelig fra:
<http://www.hs.fi/english/article/Finns+Party+holds+congress+in+Kajaani/1329104330862>
[12.10.12]

HS (2012c) *Soini not apologising to Olli Rehn for Bobrikov remark*
HS.fi, publisert 24.02.12
Tilgjengelig fra:
<http://www.hs.fi/english/article/Soini+not+apologising+to+Olli+Rehn+for+Bobrikov+remark/1329103499059>
[06.09.12]

HS (2013): *Perussuomalaisten Saarakkala teki lakialoitteen burkien kieltämiseksi*

HS.fi, publisert 03.05.13

Tilgjengelig fra:

<http://www.hs.fi/politiikka/Perussuomalaisten+Saarakkala+teki+lakialoitteen+burkien+kielt%C3%A4miseksi/a1367549912244>

[04.05.13]

Jungar, Ann-Cathrine (2011): *Finnish version of populism*

Balticworlds.com, publisert 31.03.11

Tilgjengelig fra: <http://balticworlds.com/finnish-version-of-populism/>

[15.09.12]

Jupskås, Anders Ravik (2011): *Hva slags parti er Sannfinnene?*

Minervanett.no, publisert 02.05.11

Tilgjengelig fra: <http://www.minervanett.no/hva-slags-parti-er-sannfinnene/>

[10.09.12]

Jungar, Ann-Cathrine, og Jupskås, Anders Ravik (2010): *En populistisk partifamilie? En komparativ-historisk analyse av nordiske populistpartier.*

Paper presentert på Statsvetenskapliga förbundets årsmöte i Göteborg, 30. september 2010 - 02. oktober 2010.

Tilgjengelig fra: http://www.pol.gu.se/digitalAssets/1316/1316837_jungarjupskaas-goteborg2010.pdf

[04.08.12]

Jungar, Ann-Cathrine, og Jupskås, Anders Ravik (2011): "Pohjolan populistine puolueperhe"

Som en del av valgpmfletten: *Liikkeitä Laidasta Laitaan. Populismen nousu Euroopassa*

Helsinki: Ajatuspaja e2, Ajatushautomo Magma and Vihreä Sivistysliitto.

28-62.

Tilgjengelig fra: http://magma.fi/images/stories/reports/ms2011_populismi.pdf

[05.09.12]

Maussen, Marcel (2007): *The governance of Islam in Western Europe: a state of the art report.*

IMISCOE Working Paper No. 16.

Tilgjengelig fra: <http://dare.uva.nl/document/53746>

[06.04.13]

Migrationsverket (2013): *Drygt 111 000 personer fick uppehållstillstånd 2012*

Migrationsverket.se, sist oppdater 01.04.13

Tilgjengelig fra: <http://www.migrationsverket.se/info/6627.html>

[20.05.13]

Migri (2012): *Annual Report on Immigration 2011*

Ministry of Interior

1-16

Tilgjengelig fra: http://www.migri.fi/download/44063_35733_maahanmuutto_eng3107lr.pdf

[20.05.13]

Mudde, Cas, og Kaltwasser, Cristobal Rovira (2011): *Voices of the peoples: Populism in Europe and Latin America Compared*.

Working Paper #378:

Tidligere versjoner av paperet ble presentert på American Political Science Association (APSA), og på Joint Session of Workshops of the European Consortium of Political Research (ECPR).

The Helen Kellogg Institute for International Studies.

1-43

Tilgjengelig fra: <http://kellogg.nd.edu/publications/workingpapers/WPS/378.pdf>
[07.04.13]

Mudde, Cas (2012): *The relationship between immigration and nativism in Europe and North America*.

Transatlantic Council on Migration. A project of the Migration Policy Institute.

1-41

Tilgjengelig fra: https://emnbelgium.be/sites/default/files/publications/mpi_-_migrationpoliticalexportism.pdf
[15.05.13]

Newsmill (2012a): *Ny dom hotar kameraövervakning i skolor*

Newsmill.se, publisert 29.03.12, 13:03. Oppdatert 29.03.12, 13:03.

Tilgjengelig fra: <http://www.newsmill.se/artikel/2012/03/28/ny-dom-hotar-kamera-vervakning-i-skolor> [09.09.12]

Newsmill (2012b): *Med RFSU:s retorik kan abort tillåtas fram till födelsen*

Newsmill.se, publisert 24.05.12, 16:05. Oppdatert 25.05.12, 08.05.

Tilgjengelig fra: <http://www.newsmill.se/artikel/2012/05/24/med-rfsus-retorik-kan-abort-till-tas-fram-till-f-delsen>
[09.09.12]

Newsmill (2011a): *Bildt och Ohlsson står långt ifrån svenskarnas syn på Turkiet i EU*

Newsmill.se, publisert 11.05.11, 17:05. Oppdatert 02.11.11, 15:11.

Tilgjengelig fra: <http://www.newsmill.se/artikel/2011/05/11/bildt-och-ohlsson-st-r-l-ngt-ifr-n-svenskarnas-syn-p-turkiet-i-eu>
[02.12.12]

Newsmill (2011b): *SD:s framgångar beror på att många tycker som vi*

Newsmill.se, publisert 19.06.11, 20:06. Oppdatert 02.11.11, 15:11.

Tilgjengelig fra: <http://www.newsmill.se/artikel/2011/06/19/sds-framng-ar-beror-p-att-m-nga-tycker-som-vi>
[05.12.12]

Newsmill (2010): *I religionsfriheten namn får man uppföra sig hur man vill*

Newsmill.se, publisert 10.02.10, 13:02. Oppdatert 02.11.11, 17:11.

Tilgjengelig fra: <http://www.newsmill.se/artikel/2010/02/10/i-religionsfrihetens-namn-f-r-man-uppf-ra-sig-hur-man-vill>
[05.12.12]

NRK (2012): ”SD-politiker trekker seg etter å ha jaget full mann med jernrør” Nrk.no, publisert 21.11.2012, 13:00.

Tilgjengelig fra: <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.8404522>

[28.09.12]

NSD (2013a): *Finland*

Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste, 2013

Tilgjengelig fra: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/finland/

[02.01.13]

NSD (2013b): *Sweden*

Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste, 2013

Tilgjengelig fra: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/sweden/

[03.01.13]

Nuiva Vaalimanifesti (2010): *Nuiva Vaalimanifesti MMXI. Maahanmuuttokriittinen Vaaliohjelma*

Vaalimanifesti.fi, 2010

Tilgjengelig fra: <http://www.vaalimanifesti.fi/>

[20.10.12]

Official Statistics of Finland (2013): *Immigration clearly up on the previous year*

Statistics Finland.fi Publisert 26.04.13

Tilgjengelig fra: https://www.stat.fi/til/muutl/2012/muutl_2012_2013-04-26_tie_001_en.html

[20.05.13]

PS (2011): *Suomalaiselle sopivin. Perussuomalaiset r.p:n eduskuntavaaliohjelma 2011* (Valgprogram 2011)

Perussuomalaiset.fi, 2011

1-69

Tilgjengelig fra: <http://www.perussuomalaiset.fi/ohjelmat/getfile.php?file=1536>

[06.06.12]

PS Budsjett (2011): *Suomalaiselle parempi – Perussuomalaisten varjobudjetti 2012*

Perussuomalaiset.fi, 2011

1-33

Tilgjengelig fra: <http://www.perussuomalaiset.fi/ohjelmat/getfile.php?file=1984>

[20. 08.12]

PS Budsjett (2012): *Perussuomalaisten varjobudjetti 2013. Perustellusti parempi vaihtoehto*

Perussuomalaiset.fi, 2012

1-34

Tilgjengelig fra: <http://www.perussuomalaiset.fi/ohjelmat/getfile.php?file=2311>

[22.08.12]

PS Kommune (2012): *Perussuomalaiset RP. Kunnallisvaaliohjelma 2012*

Perussuomalaiset.fi, 2012

1-24

Tilgjengelig fra: <http://www.perussuomalaiset.fi/ohjelmat/getfile.php?file=2283>

[05.08.12]

PS-Lehti (1/2010)

Tilgjengelig fra: <http://perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/getfile.php?file=549>
[03.09.12]

PS-Lehti (7/2010)

Tilgjengelig fra: <http://perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/getfile.php?file=798>
[06.09.12]

PS-Lehti (14/2010)

Tilgjengelig fra: <http://perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/getfile.php?file=1078>
[08.10.12]

PS-Lehti (15/2010)

Tilgjengelig fra: <http://perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/getfile.php?file=1192>
[03.10.12]

PS-Lehti Valguttage (2011)

Tilgjengelig fra: <http://perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/getfile.php?file=1611>
[03.10.12]

PS-Lehti (10/2012)

Tilgjengelig fra: <http://www.perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/lehtiarkisto>
[06.01.13]

PS-Lehti (4/2013)

Tilgjengelig fra: <http://perussuomalaiset.fi/perussuomalainen-lehti/getfile.php?file=2352>
[13.05.13]

Psephos (2013a): *Republic of Finland*

Adam Carr's election archive, 2013

Tilgjengelig fra: <http://psephos.adam-carr.net/countries/f/finland/>
[03.01.13]

Psephos (2013b): *Kingdom of Sweden*

Adam Carr's election archive, 2013

Tilgjengelig fra: <http://psephos.adam-carr.net/countries/s/sweden/>
[03.01.13]

Raunio, Tapio (2012): *Whenever the EU is involved, you get problems: Explaining the European policy of The (True) Finns.*

EPERN (European Parties Elections and Referendums Network).

SEI Working Paper No 27.

EPERN Working Paper No 26.

Sussex European Institute (SEI).

1-40.

Tilgjengelig fra: <https://www.sussex.ac.uk/webteam/gateway/file.php?name=sei-working-paper-no-127.pdf&site=266>

[02.02.13]

Research & Study (2012): “*Researchers have erred about the True Finns Party*”

Researchhandstudy.uta.fi (University of Tampere)

Tilgjengelig fra: <http://researchhandstudy.uta.fi/2012/10/26/researchers-have-erred-about-the-true-finns-party/>

[20.11.12]

Statistiska centralbyrån (2013): *Statistik för alla 2013*

Statistiska centralbyrån

1-21

Tilgjengelig fra: http://www.scb.se/Grupp/Klassrummet/_Dokument/Statistik-for-alla/Statistik-for-alla-2013.pdf

SD (2010): *99 förslag för ett bättre Sverige. Sverigedemokraternas kontrakt med väljarna 2010-2014*

1-7

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/files/2011/06/Sverigedemokraterna-Valmanifest-2010.pdf>

[21.09.12]

SD (2011): *Sverigedemokraternas Principprogram 2011*

Vedtatt av Landsdagarna 2011.

På SDs hjemmeside fra 17.02.12

1-36

Tilgjengelig fra: https://sverigedemokraterna.se/files/2012/03/principprogram_A5_web.pdf

[20.09.12]

SD Arbeid (2011): *Arbetsmarknandspolitiskt inriktningsprogram*

Vedtatt av Landsdagarna 2011.

På SDs hjemmeside fra 17.02.12

1-16

Tilgjengelig fra:

https://sverigedemokraterna.se/files/2012/03/inriktningsprogram_arbetsmarknad_A5_web.pdf

[20.09.12]

SD Hjemmeside (2013): *Vår politik A till Ö.*

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/vara-asikter/var-politik-a-till-o/>

[05.08.12]

SD Kommune (2012): *Inriktningsprogram för en sverigedemokratisk kommunpolitik*

Utgåva 2, 02.04.13

Tilgjengelig fra:

https://sverigedemokraterna.se/files/2013/04/riktlinjer_sd_kommunalpolitik_04_02.pdf

[07.04.13]

SD Krim (2011): *Kriminalpolitiskt inriktningsprogram*

Vedtatt av Landsdagarna 2011.

1-16

Tilgjengelig fra:

https://sverigedemokraterna.se/files/2012/03/inriktningsprogram_kriminal_A5_web.pdf

[20.09.12]

SD-Kuriren (85/2010)

Tilgjengelig fra: <http://thereseborg.files.wordpress.com/2011/09/sdk-nummer-85.pdf>

[06.08.12]

SD-Kuriren (86/2010)

Tilgjengelig fra: <http://thereseborg.files.wordpress.com/2011/09/sdk-nummer-86.pdf>

[08.08.12]

SD-Kuriren (87/2010)

Tilgjengelig fra: <http://thereseborg.files.wordpress.com/2011/09/sdk-nummer-87.pdf>

[06.08.12]

SD-Kuriren (88/2010)

Tilgjengelig fra: <http://thereseborg.files.wordpress.com/2011/09/sdk-nummer-88.pdf>

[07.08.12]

SD-Kuriren (89/2010)

Tilgjengelig fra: <http://thereseborg.files.wordpress.com/2011/09/sdk-nummer-89.pdf>

[05.08.12]

SD-Kuriren (90/2011)

Tilgjengelig fra: <http://thereseborg.files.wordpress.com/2011/09/sdk-nummer-90.pdf>

[05.08.12]

SD-Kuriren (91/2011)

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/files/2012/08/SDK91.pdf>

[04.04.13]

SD-Kuriren (94/2011)

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/files/2012/08/SDK94.pdf>

[06.04.13]

SD-Kuriren (96/2011)

Tilgjengelig fra: https://sverigedemokraterna.se/files/2012/08/sd-k_1111-96_hela.pdf

[06.04.13]

SD-Kuriren (99/2012)

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/files/2012/08/SDK991.pdf>

[05.04.13]

SD-Kuriren (100/2012)

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/files/2012/08/SDK100.pdf>
[05.04.13]

SD (2012): *Sverigedemokraternas Höstbudget 2013*

Sveriges riksdag.

1-140

Tilgjengelig fra: <https://sverigedemokraterna.se/files/2012/10/Sverigedemokraternas-Höstbudget-för-2013.pdf> [25.09.12]

SD (Vår 2013): *Sverigedemokraternas Vårbudget 2013*

Sveriges Riksdag 2013, april 2013

Tilgjengelig fra: https://sverigedemokraterna.se/files/2013/04/VAP_2013.pdf
[17.04.13]

Statistics Finland (2013): *Statistics on different elections*

Tilastokeskus.fi, 2013

Tilgjengelig fra: http://tilastokeskus.fi/tk/he/vaalit/index_en.html
[05.01.13]

Store Norske Leksikon (2013): *oppholdstillatelse*

Snl.no, 2013

Tilgjengelig fra: <http://snl.no/oppholdstillatelse>
[05.04.13]

SvD (2012): *Minimal möjlighet för Sverige att påverka*

SvD.se, publisert 19.03.12, 14:40. Oppdatert 19.03.12, 17:22.

Tilgjengelig fra: http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/minimal-mojlighet-for-sverige-att-paverka_6935715.svd
[25.04.13]

Sydsvenskan (2009): *Ian, Göran och Jimmie vill vara verklighetens folk*

Sydsvenskan.se, publisert 16.10.09, 06:47. Oppdatert 16.10.09, 06:47.

Tilgjengelig fra: <http://www.sydsvenskan.se/kronikorer/niklas-orrenius/ian-goran-och-jimmie-vill-vara-verklighetens-folk/>
[05.04.12]

The Wall Street Journal (2011): *Why I don't support Europe's bailouts*

Wsj.com, 09.05.11

Tilgjengelig fra:
<http://online.wsj.com/article/SB10001424052748703864204576310851503980120.html>
[05.10.12]

UNHCR (2013): *Flyktninger- Hvem er det?*

UNHCR.se

Tilgjengelig fra: <http://www.unhcr.se/no/hvem-vi-hjelper/flyktninger/hvem-er-en-flyktning.html>
[20.05.13]

Utenriksdepartementet (2012): 5.2 "Hovedtrekk ved Schengen-avtalen"
Som en del av dokumentet Nou (2012: 2): *Utenfor og innenfor. Norges avtaler med EU.*
Utredning fra utvalg opnevnt av Utenriksdepartementet 7. januar 2010.
Avgitt til Utenriksdepartementet 17. januar 2012
Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/nou-er/2012/nou-2012-2/6/2.html?id=669396>
[05.03.12]

Valmyndigheten (2013): *Tidigare val*
Valmyndigheten, 2013
Tilgjengelig fra: http://www.val.se/tidigare_val/
[03.01.13]